ચેતવણી-નકલ [illegible] અસલના [illegible] બીજી કંપનીની છપાવેલી [illegible] ખોજાઓએ મંગાવવાનું ધ્યાનમાં રાખવું

મુરશીદે કામીલ,

મોતીની શાહભર.

બનાવનાર તથા છાપી પ્રસિદ્ધ કરનાર

[illegible] કાદરી [illegible]

[illegible] ખોજામોહલ્લો.

[illegible] રજીસ્ટર [illegible]

[illegible] માલીકની રજા સિવાય [illegible] છાપી. અગર છપાવવી નહીં

સને ૧૯૧૬ ઇસવી. સને ૧૩૩૫ હીજરી.

આવૃત્તિ બીજી નકલ ૨૦૦૦.

કીંમત રૂા ૧-૦-૦

સુરત ચકલાના પુલપર ટાંકી પાસે "શંકર" પ્રી. પ્રેસમાં નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમે છાપી.

મુરશીદે કામીલ,

-:યાને:-

બાતીની રાહબર.

-:દીબાચો:-

ઈનસાનને ખુદા પાકે શા માટે પેદા કીધો છે. અને તેણે શું કરવું જોઈએ ? ખુદા-તઆલાએ ઈનસાનને મોજ શોખ અને એશ આરામથી જીંદગી ગુજારવા માટે પેદા કીધો નથી. પણ તે પરવરદીગારની ઈબાદત એટલે બંદગી ગુજારવા, અને તેનાં ફરમાનો મુજબ ચાલી, તેને ઓળખે એવા હેતુથી પેદા કીધો છે. ખુદાનાં જાહેર ફરમાનોને શરીઅત તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. અને તેની કુદરતનાં છુપા ભેદોને તરીકતનાં નામથી પીછાણવામાં આવે છે. પણ તરીકતનાં ભેદો જાણવા બહુ મુશ્કેલ છે. અને તે જાણવા સિવાય ખુદાની ઓળખ થઈ શકતી નથી. તે ઓળખ કરાવનાર મુરશીદે કામીલ, યાને બાતીની રાહબર, શોધવાની જરૂર છે. તે રાહબર કેવો હોવો જોઇએ, અને બાતીની ભેદો શું છે ? તે બાબતથી સર્વે દીનદાર ભાઇઓ વાકેફ

થાય, એવા ઇરાદાથી, કેટલીક કિતાબોનાં આધારે. ઉરદુ ઝબાન અને ગુજરાતી હરફોમાં આ કિતાબ મુરશીદે કામીલ યાને બાતીની રાહ પર. તયાર કરી છપાવી છે. આ કિતાબથી દરેક દીનદાર ભાઇ હીદાયત પામી પોતાના પેદા કરનાર માલીકને બરાબર ઓળખી શકશે. આ બાતીની ભેદો જાણવાથી ખુદાની કુદરતનાં અજાયેબ તમાશા જોઇ શકશે. એ જાણવું અને જોવું. આસાન નથી; માટે જરૂર કોઇ કામીલ મુરશીદ શોધી, તેના મુરીદ, (તાલીબ) થઇ તેની મદદ લેવાની જરૂર છે.

જણાવવાને ઘણોજ ખુશી છું, કે આ કિતાબ છપાવતાં પહેલાં મારા દાદી અને પીર. મુરશીદે કામીલ જુબદતુલ અરેરીન, શ મુલ વાએઝીન મૌલના મૌલવી સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ સાહેબ રહ. ને દેખાડી હતી, અને તેમને ઘણીજ પસંદ પડી હતી અને તેઓ સાહેબે મને છપાવવા માટે પોતાની ઘણી ખુશી દેખાડી હતી અને તેમના ફરમાન મુજબ આ કિતાબ છપાવવા હું નસીબવત થયો છું. ખુદા પાક તેનાં હબીબ હઝરત મોહંમદ મુસતફા સલ.ના તુફેલથી સર્વે દીનદાર ભાઇઓને હીદાયત નસીબ કરે, અને આ કિતાબ પઢવાની તૌફીક બખશે. આમીન.

આ કિતાબની પહેલી વખતની એક હજાર નકલો ખપી ગઇ છે, અને ઘરાકોની પુષ્કળ માંગણી થતી હોવાથી બીજીવાર છપાવી છે. આ કિતાબ મારા કદરદાન ઘરાકોને પસંદ પડી છે અને તેથી મારી મેહનત સફળ થઇ છે. એમ હું માનું છું.

મુ૦ બીલીમોરા, દેગડી સ્ટ્રીટ

લી૦ દુઆગો.
મીર સૈયદઅલી કાદરી.

મુરશીદે કામીલ,

-ઃયાનેઃ-

બાતીની રાહબર.

બિસ્મ મિલ્લા હિર-રહમા નિર રહીમ.

કીસ મોંહસે અલ્લાહ તઆલાકી તાઅરીફ હો, જીસને એક કતરે પાનીસે હમકો બનાયા આંખ, કાન, નાક, મોંહ, તરેહ તરેહકી કુવ્વતેં, ઔર નેઅમતેં અપને ફઝલો કરમસે અતા કી. અગર સારી ઉમર કોઇ ઉસકી તાઅરીફ વ સના કરે, તો કરોડોં-મેંસે એકભી અદા ન હો-સકે. સબસે બડી નેઅમત હમ પર યેહ કી, કે હમકો ખયરે ઉમ્મત બનાયા. ઊસ નબીકી ઉમ્મત કીયા, જો સબ નબીયોંકા સરતાજ, સબ નબીયોંકા પ્યારા, સૈયદુલ મુર સલીન, ખાતે-મુન નબી-ઇન, યાને હઝરત મોહંમદ મુસતફા સલ, હે.

ઇનસાન કીસલીયે પયદા હુવા હે ?

સબસે પેહલે ઇસ બાતકો જાનના ચાહીયે, કે આદમી જીસમ ઔર જાન, યે દો ચીઝોંસે બના હુવા હે, જાનકી ગીજા જીકરે ઇલાહી, ઔર

મોહબ્બતે ખુદા હે. ઓર જીસમ ઓર નફ્સકી ગીઝા ખાહીશાતે નફ્સાની હેં. જીસમકો જબ ખાહીશાતે નફ્સાનીકી ગીઝા મીલતી હે, તો ઉસસે ગફ્લત પયદા હોતી હે. ખુદા યાદ નહીં આતા બુરે કામ કરને હેં, ઓર જબ જાનકો ગીઝા જીકરે ઇલાહી, ઓર મોહબ્બતે ખુદા મીલતી હે, તો ગફ્લત દુર હોતી હે ઓર આગાહી આતી હે. બન્ને કામ ઉસસે હોતે હેં. આજ કલ બચ્ચોંકી પરવરીશ ઇસ તરેહ હોતી હે, કે ઉનકો બચપન–સેહી ગીઝા ખાહીશાતે નફ્સાની મીલતી હે, ઇસલીયે જો કોઇ જવાન હોતા હે, ખાહ વોહ મર્દ હો, યા ઔરત, ખુદાકી તરફસે બડા ગાફીલ હોતા હે, ઇસ ગફ્લતકે દુર કરનેકા યે ઇલાજ હે, કે ઉસકે સામને અયસી બાતેં કહેં, કે જીસસે ગફ્લત દુર હો, ઓર દીલ પર ચોટ લગે, ઓર ખુદા યાદ આવે.

ચંદ મુફીદ નસીહતેં.

ઇસ જગમેં હમને આકર બાલ સરકે ગુંધાયે, ઓર પટ્ટી ચોટી ઓર બનાવ સીંગાર અપનેમેં અયસે લગે, કે વોહ ઘર અસલી, કે જહાંસે આયે. ઓર જહાં ફીર જાના હે, ઉસકો ભુલ ગયે. ઓર ઉસ બનાવ સીંગારકો હમને અયસા સમઝા, કે હમને બહોત પાયા હે, મગર યે સમઝ હમારી ગલત થી યે સમઝ હમારી ઉલટી થી. જબ ખાલી હાથ ફીર ચલે, તો માઅલુમ હુવા કે હમને પુંજી ગંવા દી. ચાહીયે તો યે થા, કે હમ ઇસ દુન્યામેં, કે જો આખીરી તીજારતકી જગા હે. અગર કુછ ફાયેદા ઓર નફા ઉઠાતે. હમારી

ગફલત ઓર બનાવ સીંગારસે બાત યે હો-ગઇ, કે હમને અસલ પુંજી અપની ઉમરકીભી ખો-દી. ઓર હમ બડે નુકસાનમેં રહે. કુછ તો સમઝો !

યે જગ, યે દુન્યા. જીસમેં અચ્છા ખાતે, અચ્છા પહેનતે હો, ગુલ છરરે ઉડાતે હો, મુતનજન ઓર બીરયાની બગેર હલકસે નીચેહી નહીં ઊતરતા, તનજેબ, ચીકન, કામદાની, બુક નેનસુખ બગેર સબ કપડા બદન પર ચુભતા હે, લેકીન યે પાની-કીસી લેહર હે. જીસપર અપના અસલી ઘર, કે જહાં જાના હે. ઓર જો સબકા ખાહ અમીર હો, યા ગરીબ, ઠીકાના હે, ઉસકો ભુલ-ગયે હો, અય બાવલે ! અપની દાનાઇ ઓર સમઝકો કહીં ગીરવી રખ આનેવાલે, તેરી સમઝ પર યે કયા પથ્થર પડ ગયે, જો તુ અપને અસલી ઘરકો, કે જહાં સબ જા રહે હેં, ભુલ ગયા હે ?

યે આલમ, યે બનાવ સીનગાર, યે જોબન, પેહલે કબ થા ? જીસપર અયસા ધુમંડ, અયસા બરતાવ, અયસા ગુરૂર, અયસા ઇતરાતા હે ! તુ એક ગંદા પાની, ખુનકા લોથડા, આજીઝ ઓર લાચાર, બે યારો મદદ-ગાર થા, અગર વોહ તેરી ખબર ન લેતા, તો ફીર તુ કના થા. ઓર અબ જો તેરા યે જમાલ હે, કે ચંદે આફતાબ ચંદે માહતાબ હે. હરએકકી નઝર તુઝપર પડતી હે. યેહભી ચાર દીનકા હે. જબ બુડહાપા આયા, ખાલ લટક પડી, મોંહપર ઝુરરીયાં પડ ગઇ, દાંત નીકલ ગયે, મોંહ કુલ્હીયારસી ડરાની શકલ હો-ગઇ, તો ફીર યે જોબન, યે બનાવ સીનગારભી ન રહેગા. ફીર ઇસ ચાર દીનકી જવાની પર કયા ઝુટી બાતેં બનાતા હે, કે

મેં અયસા, ઓર મેં અયસા! ઇસકો સમઝ, કે ઇસ જવાની પર, ઓર ચાર દીનકા અયેશ ઓર અજેકી ઝીંદગાની પર જો ભુલે, વોહ દીવાના હે.

દેખો ઇસ દુન્યાકા ક્યા બુરા હાલ હે, કે ઊમરકી પુંજી તો બહોત થોડી હે, ઓર હીરસો હવા કીતની બડી હે, હર ચીઝ-કો સુહી કેહતા હે, કે યેભી મેરી યેભી મેરી! ઓર જબ ઇસ ઝુટી દુન્યા ઝુટે જહાનસે ચલે, તો કોઇભી મેરી ન રહી ઘર બારકા તો ક્યા બ્યાન હો! વોહ ચંદન-હાર, જો હર વક્ત ગલેમેં પડા રેહતા થા, વોહ જડાવ નથ, જો કીસી વક્તભી નાકસે ન ઉતરતી થી, લાશ પરસે ઉતાર લી-ગઇ. એકભી મેરી ન રહી. જીસકી થી ઉસકી હો-ગઇ. તબ માબલુમ હુવા, કે હાય હાય, ગોત મેરા તો ખાક ઓર મીટ્ટી થા. ઓર ઊસ ખાક ઓર મીટ્ટીકા છુપાકર મેં સુહાગન હો-રહીથી. ઓર મેરા વોહ હાલ થા, કે આટા મેરે પાસ ડેરહ પાવ થા, ઓર ઉસપર યે કેહતી થી, કે ચોબારે પર જાકર હમારે વાસ્તે રસોઈ પકાવ, ઓર ખાના તૈયાર કરો.

અય પ્યારે! ઝુટે જગસે, ઝુટે આલમસે, ઝુટી દુન્યાસે, ઝુટે જહાનસે મોહબ્બત કી, દોસ્તી લગાઇ, ઉસપર ગીરા જાતા હે, ઉસપર મરા જાતા હે, કયસા ઝુટા હે, કે ઇસકી ઇધરભી ઉધરભી ખાક ઓર ધુલ હે. આખીરકાર સીવાયે ખાક વ ધુલકે ઇસસે ઓર કુછ હાસીલ નહીં હે. યે નંગે સર ઓર નંગે પાઉં હે. જીસકો તુ દુલ્હન ચંદે આફતાબ ચંદે માહતાબ, લિબાસે ઝરરીન પેહને હુવે સમઝ રહા હે. ગઓરસે ઓર આંખે ખોલકર દેખે, તો માઅલુમ હો, કે ઇસકે તો પાઉમેં જુતીભી નહીં. સરપરદુપટ્ટાભી નહીં, નંગે

સર ઓર નંગે પાઉં હે. ઓર અયસી હે, જયસે ચીડીયાકે પર તોડકે ઉસકો કટી બનાયેં, ઓર ઉસકા નામ કપુરી રખ્ખેં, યા બી કલ્નુકા નામ નુર-જહાં બેગમ રખ્ખેં, યા બી કાનીકા નામ મુરગા નયની ખાનમ નામ રખ્ખેં.

અયસે જગ, અયસે આલમ, અયસી દુન્યા. અયસે જહાનકો કોન અકલ-મંદ, ઓર દાના મોહ લગાતા હે. કે જો ફાની હે. ઓર નીત નયે એક હાલપર કીસી વક્તભી નહીં. જબ ઇસમેં ઢુંડે, કે હમકો કયા હાસીલ હુવા, તો કુછભી નહીં. ઇસકી નીરી સુરતહી સુરત દેખલો, ઇસકી મોહબ્બતમેં મરે જાતે હેં, મગર આખીરકા કુછભી હાસીલ નહીં, જયસે કેસુ ફુલતા હે, તો બડાહી ખુબ-સુરત ઓર ખુશનુમા માઅલુમ હોતા હે, મગર વોહ સદા નપુત હોતા હે, કયું કે બીજ ઉસમેં નહીં હોતા.

ઇસ દુન્યામેં ઇસ આલમકી જો લાલચ હે, વોહ સબ ફાની ઓર જુટી હે ઇસ લાલચમેં તુ સારી ઉમરે અઝીઝ અપની ખોતા હે, ઇસકી ખબર જબ હોગી, જબ ઉસ જગમેં જો આખીરત હે, વહાં પહોચેગા, ઓર અપને હાલકો દેખેગા, કે હાથ પલ્લે કુઝભી નહીં. તો રોયેગા ઓર પચતાવેગા, કે હાય! દુન્યામેં મંને બસે કામ કયું ન કીયે, હાં, અબ ઇસકી તુઝકો ખબર નહીં હે, કે તુ આંખોંકી આંખોંમેં સોતા હે, ઓર જાગતા હે ઓર ચોરીકા ગુડ તુઝકો મીઠા લગતા હે. ખયેર જબ કબ્રમેં સોવેગા, ઓર અપને ઉસ વક્તકો રોવેગા. ઓર યે કહેગા, કે દુન્યામેં આકર, મેં સુખ, ઓર આરામ ન કરતા, ઓર અયેશ ઓર મઝે ન ઉડાતા, તો કાહેકો યે દુખ, યે તકલીફ, યે અઝાબ, ઉઠાતા. ચાહીયે તો યે થા, કે

દુન્યામેં જાકર અયસે કામ કરતા, કે યહાં ખાતા, લેકીન કામ અયસે કીયે, કે જો યહાં ઉગલના પડા. ઓર વોહ માર પડી, કે સબ ખાયા પીયા નીકલ ગયા. દુન્યામે તો શરેખ, બના હુવા થા, ઓર યહાં આકર જુલાહા નીકલા. સચ હે, કે "નાહક ચોટ જુલાહા ખાવે."

અય પ્યારે! અય જાની! યે બાત સુનલો, ઓર ખુબ સમજ લો, કે યે વક્ત બડા ગનીમત હે, ઈસ વક્તમેં ઇસ આલમમેં કુછ કરલો, યાને ખુદાકી બંદગી કરો, કુછ ખુદાસે દીલ લગાઓ, કે જો તુમ્હારે કામ આવે. મરને પીછે તો હોની હોગી. ફીર કુછ ઈખત્યાર નહીં રેહતા. કોયલ–ભી વહાં બોલતી હે. જો ડોલા ઉસકા દેખા હુવા હોતા હે, જો દેખા હુવા નહીં હોતા, વહાં નહીં બોલતી ઇસી તરેહ રહમતકે ફરીસ્તેભી ઉસીપર આતે હેં, કે જીસને નેક કામ કાબીલે રહમત કીયે હોં. ફીર સમજ, કે જો કુછ કરના હો, ખુદાકી દરગાહમેં આજ કરલે, ફીર અયસા વક્ત નહીં મીલેગા. અય ભાઈ! ઇસિસે બચ, કે કહીં " ઓછી પુંજી ખસમાન ખાઈ." ન લગ જાયે. ઓર ઇસ આલમમેં અપની પુંજીકી ઉમર ખોકર, તુ ખાલી હાથ જાયે. ઓર હાય હાયકી આવાઝ ચારોં તરફસે આવે. આજ વક્ત હે, ઓર આજ તેરે પર જોબન હે. જો કુછ કામ, યાદે ખુદા, અલ્લાહસે મોહબ્બત કરના હો, આજ કરલે. ફીર નીરા પચતાના હોગા. ઓર ઉસ પચતાનેસે હાથ પલ્લે કુછ ન પડેગા. યે દુન્યા તેરી ઉમરે અઝીઝ–મેંસે પલ પલ ઘટા રહી હે. જબ ઉમરકા પ્યાલા ભર ગયા, ફીર કુછભી બન ન આયેગા. કીસીને સચ કહા હે, કે જનમકા લેના કયા હે, કે દુખ ભરના હે. યાને ઇસ દુન્યામેં પયદા હોનાહી બડા દુખ ભરના હે. કયું–કે તીન દરજે તય કરને

પડતે હેં. પેહલા બાલાપન, ઓર ઉસકે બહોત દુખ હેં, સેકંડો બીમારીયાં ડાકનકી તરેહ મોંહ ફાડે ખડી હેં. હરએક યેહી કેહતી હે, કે મેંહી ઈસકો નીગલ લું. ઈન સબસે બચે, તો જવાનીકી મુસીબત સર પર આઇ; તો શેહવાની બુરે ખ્યાલ અપને જોર પર હેં. નફ્સ બદનમેં આગ લગાતા, ઓર ખાહીશોંકો ભડકાતા હે. ઉધર શરીઅતકા કોડા સર પર પડા જરા ચુકે ઓર તડાકસા કન-પટી પર પડેગા, ઓર સીધા બના દેગા ઇસ દુનીયાકા યેહી કાએદા હે, યેહી દસ્તુર હે, કે યેભી દેખા હે, તો વોહભી દેખ. યાને અગર અયેશ ઓર આરામ દેખે હેં, તો દુખ ઓર અજાબ, ઓર મારભી દેખ. બાત યે હે. કે ઇસ દુન્યા, ઇસ આલમમેં જો કોઇ ભલે કામ કરે, ખુદાકો યાદ કરે, ઉસસે મોહબ્બત લગાવે. વોહી બેહીસ્ત ઓર જન્નતકો જાવે, ઓર જો બુરે કામ કરે, ઓર ઉસકે પાસ આખેરતમેં બુરી પુંજી હોગી. વોહ પુંજી દોજખમેં ઉસકો લે-જાવેગી. જહાં બડા સખ્ત અજાબ હોગા, બડી માર હોગી, પસ દુન્યા આખેરતકી ખેતી હે. જયસા કોઇ યહાં બોવેગા. વયસા આખેરતમેં કાટેગા, જો ઇમાન રખને-વાલા હોગા,ઉસકી ફતેહ હોગી, ઓર ગુનેહગારકી ખરાબી ઓર હાર હોગી.

અય પ્યારો તુ કીસ ગુન પર, ઓર કીસ બાત પર, અયસા ફુલા, અયસા ઇતરાયા, અયસા અકડા, કે અપના દુન્યામેં આના, કે માંકે પેટમેં એક ઝીલ્લીમેં લીપટા હુવા આજીઝ, ઓર રોતા હુવા નીકલા. ઓર ઇસ જહાનસે અપના જાના, કે સબ દોસ્ત ઓર આશના. અપને ઓર પરાયે, બેટે, ઓર બેટીયાં, રોતે પીટતે રેહ જાઇંગે, ઓર તુ બે--બસ ઓર લાચાર, સબકો ઉસ હાલમેં

છોડકર ચલા જાયેગા, સમઝ, કે અબ તુ, કીતનાહી અકડ લે, ઓર કીતનાહી ઇતરાલે. કીતનાહી ફુલ લે. લેકીન આખીર કાર, વહીં જાયેગા. ઓર મૌતકા મઝા ચખેગા. પીર હો, યા ફકીર, વઝીર હો યા અમીર. ઇસ દુન્યાસે આખેરતમેં જાકે લીયે, મૌતકા મઝા ચખના પડતા હે.

હકને યાને ખુદાને સબકો માયા દી-હે. યાને સબકો ખાહ વોહ ઇંનસાન હે. યા હયવાન, અપની કુદરતે કામીલા. ઓર હીકમતે બાલી ગાસે બનાયા હે. ઓર ઉનમેં તરેહ તરેહકી ઇન્તેઅ-દાદ ઓર કાબે-લીયત ઓર કુવ્વતેં રખ્ખી હેં. ઓર આદમી-ઓંમેં અપને ઇશ્ક, અપની મારફતકી ઇસ્તેઅ-દાદ, ઓર કાબેલીયત રખ્ખી હે. ઓર કીસી હયવાનમેં યે બાત નહીં હે. જબ ઇસ દુન્યામેં હકસે ઇશ્ક કીયા, ઉસકો અપના પીયુ જાના, અપને ઉસ પીયુકો પેહચાના, તો વોહી પુરા ઉતરા. ઓર વોહી ઇસ દરિયાસે. કે જો દુન્યા હે, પાર ઉતરા. જો કોઇ ઇસ દુન્યામેં અપને પીયુસે દીલ લગાના ચુક-ગયા, તો ફીર વોહ હાથ નહીં લગતા હે. જબ હમ દુન્યાસે ચલે ગયે, તો ફીર કુછ ઇખ્તયાર કીસી કેહકા નહીં રેહતા.

અપને ખુદાકો, અપને અલ્લાહકો, અપને મહબુબકો, ભર જોબન યાને સારી ઉમર પુજના ઉસકી બંદગી કરની ચાહીયે. અગર યે સોચ કરેગા, કે આજ ઉસસે જી લગાઉં, યા કલ. યા યે સોચ કરેગા કે મીયાં અભી ઊમરકે દીન બહોત પડે હેં, જબ થોડી ઉમર રેહ જાયેગી. ઉસકે પાસ ચલો લગેં-ગે, તો ઉસસે જી લગાઇગેં, તો અયસા નહો, કે આજ કલ, આજ કલ, ઓર સોચમેં યે જવાની ચલી જાયે, ઓર ફીર તુ પચતાયેગા. અગર કુછ કરેગા. તો પાર ઉતરેગા.

ઓર યેહી દીન તેરે કરનીકે હે'. ઇસમે' અલ્લાહકી ઇબાદત કરની. એર ઉસસે જી લગાના. તેરે દીલમે' યે ચાહે. કે કીસી તરેહ ખુદાકી મોહબ્બત ખુદાકા ઇશ્ક મુકમ્મીલી હાસીલ હો—જાયે, તો જવાનીકે દીનોંમે' યે કામ કર. ઓર સબ તરેહસે અપના જી હટાકર ઉસસે લગા, ઓર અપના ઉસસે ધ્યાન લગા. ઓર અપની ઉસકી તરફ તવજ્જો કર. કે જો પુરી હો, ઓર અપને તમ' શરીઅત, તરીકત, જીક, ઓર ફીકમે' અવલા લગા, કે પુરા ઊતરે. ઇસ વક્ત જવાનીમે' તેરી કુવ્વતે' જીસમાની–બી, તેરે ઇસ કામમે' મદદ કરે'ગી જવાની ઓર જોબનકે દીન ઇસ કામમે'બી જોબન અપના દીખાઇ'ગે, અગર ઇસ જોબનકે દીનોંમે' તુને ઇશ્ક ઇલાહીકા જોબન ન ઉઠાયા. ઓર યે જોબન હો ચુકા, ઓર બુઢ્ઢે હો-ગયે, તો ફીર મોહબ્બતે ખુદા ઇશ્કે ઇલાહીભી નહીં હો-સકતા હે. કે સબ તાકતે' ઘટ ગઇ, સબ કુવા ઝઇફ હો—ગયે. જીનમે' ઉસ ઇશ્કે ઇલાહીકા ઝુહુર હોતા. અયસે હાલમે' અગર કોઇ મોહબ્બતે ખુદાકી ચાહ કરેગા, તો ઉસપર યે મીસાલ સહીહ આયેગી. કે "**બોલા ફીરે કીસાન કાતક માંગે મેંહ**" કહું–કે કાતકકે મહીનેમે' મેંહ નહીં બરસતા હે. ઓર અગર બાદલે' જો બરસતકી જવાનીકે દીન હે', બરસતા હે ઓર અગર કભી કાતકમે' મેંહ બરસભી, તો યે શાજે નાદીર બાત હે. ઇસી તરેહ અગર બુઢાપેમે' કીસીકો ઇશ્કે ઇલાહી હુવાભી, તો યેભી શાજો નાદીર બાત હે. સેંકડોંમે' કીસીકો હોતા હે.

જવાની ઓર જોબનકે દીન ચાલીસ બરસ તકભી ઉમરકે હે'. ઇસ ઊમરમે' ખુદાસે પુરા ધ્યાન લગા; અગર તુ અપની ગફલતકી વજેસે ઇસ ઉમરમે' યે કામ નહીં કર સકા, તો સાઠ બરસકી ઉમર તકભી

કર. કે ઉસ તકભી આખ્રી રૂત હે. ક્યુંકે સાઠ બરસકી ઉમર કે બાદ તો સરકા પીટના હે, કે પુરી ખુન નહીં રેહતી. સારી તાક–તેં ઘટ જાતી હેં, ઓર ફકત ખાલહી ખાલ રેહ–જાતી હે, તો ફીર કયા હો સકતા હે ઈન બાતોંકે સુનનેસે કુછ ગફલત દુર હોતી હે, મગર કીસકી ? જો સ–ઈ–દે અઝલી હે, ઓર નેક–બખ્તી ઉસકી કીસમતમેં લીખ્ખી હે. બેહરેકે પાસ ઢોલ બજાઓ, તો ઉસકો ખબર નહીં હોતી, નીમકે દરખ્તકો તુમ કીતનાહી ગુડ ઓર ઘીસે સીંચો, ઓર ઊસકી જડમેં રોજ ગુડ ઓર ઘી ડાલતે રહો, વોહ કભી ઊનસે મીઠા નહીં હો–સકતા. ઈસી તરેહ જો શ-કીયે અઝલ', યાને બદ–બખ્ત હે, ઉસકે સામને ગફલતકે દુર કરનેકી કીતનીહી બાતેં કરો, ઉસકે કાન પર જુંભી નહીં ચલતી, વોહ યેહ સમઝતા હે. કે યે જો અબ દુન્યાકે મઝે હેં, યે ફીર કહાં ? ઈન મઝોંકે છોડને, ઓર ખુદાસે મોહબ્બત જોડનેકી બાતેં ઉસકી સમઝમેં નહીં આતીં. ઓર સચ હે, સમઝમેં તો જબ આવે, કે જબ ઉસકી સરીશ્ત, ઓર ખીલકતમેં યે સમઝ રખ્ખી ગઈ હો. જબ સરીશ્ત–મેંહી યે સમઝ ન રખ્ખી ગઈ હો, તો ફીર કયસી સમઝમેં આવે.

મુરશીદ કરનેકી ઝુરૂરત.

જીસ શખ્સને અલ્લાહકી માઅરેફતકો, કે જીસકે લીયે ઈનસાન પયદા કીયા ગયા હે, કઠન ઓર મોહાલ સમઝ લીયા હે, ઓર ઈસ વાસ્તે ઉસકી તલબ નહીં કરતા, તો વોહ આખેરતમેં

ખરાબ, ઓર ગીરફ્તારે અઝાબ હોગા. અલ્લાહકી મોહબ્બત, ઓર ઊસકી ઇબાદત, જો રૂહકી ગીઝા હેં, રૂહકે ખાનેકી પુરીયાં ખાવે તો મુરાદ પુરી પડે. આખેરત–કે અઝાબસે છુટે, યે બાતેં પુરી પડની, ઓર નજાત પાનેકો કોશીશ વોહી કરતા હે. જો સ–ઇદે અઝલી, યાને નેક–બખ્ત હોતા હે. સ–ઇદે અઝલીકે સામને જબ યે ગફલત દુર કરનેકી બાતેં કી–જાતી હેં, તો ઊસકે દીલપર ચોટ લગતી હે, અલ્લાહ યાદ આતા હે, રૂહ અંદરસે તડપતી હે. ઊસકો ઇસ દુન્યાસે ચલના અબસા નઝર આતા હે. ગોયા અભી ઓર ઇસી વક્ત જાતા હે. ઝીંદગી–હીમેં સ કો તરફસે મોંહ ફેરતા હે. ઓર ખુદાકી તરફ લગાતા હે. ફરઝ કરો, કે એક સ–ઇદે અઝલીકો, ઇન બાતોંકે સુનનેસે તલબ ખુદાકી પયદા હુઇ. ઓર દુન્યાસે ઊસકા જી ખટટા હુવા. ઓર અલ્લાહકી મોહબ્બત, ઓર ત–લ–બે મવલાકા દમ ભરને લગા. તો ઊસકી ઇસ આલી હીમ્મત ઓર બુલંદ ઇરાદેકો દેખકર આ-લ–મે આ-મ–મીયાં-મેં યે શોર પડા.

બયેત.

ગદાયે મુબતીલાયે બાદ–શાહે,

અજબ કારે વ મુશ્કીલ માજરાયે.

યાને કયા તાંઅજ્જુબકી બાત હે, ઓર મુશ્કીલકા માજરા હે, કે એક ફકીર, એક ગદા, ખાકકા પુતલા, બાદશાહકે જહાં, ખાલીકે આ-લમ, વ આ–લ–મીયાંકા મુબતીલા હુવા હે, ઓર દોસ્તીકા દમ ભરતા હે. "મા લીત–તુરાબે લે-રબ્બીલ અરબાબ" કહાં ખાક ઓર મીટટી, ઓર કહાં રબ્બુલ અરબાબ મગર ચુકે ઇસ સ–ઇદે અઝ-લીકો ઇન બાતોંકે સુનનેસે સચ્ચી તલબ પયદા હો–ગઇ હે. ઓર અંદ-

રસે જાન ઉસકી બે ચયેન ઓર બેકલ હોકર તડપતી હે. કીસી તરેહ ચયેન ઓર કલ નહીં પડતી. મોહબ્બતકે જોશમેં ઓર ઇસ્કે ઇલાહી કે લરંગમેં, જનાબે બારીકી તરફ મુખાતીબ હોકર કેહતા હે.

બયેત.

હરચંદ તુ શાહ મા ગદાઇમ,
દામન મ-ક્રશાં કે મુબતીલા-ઇમ.

યાને ઇસમેં કુછ શક નહીં હે. કે તુ બાદશાહ, ઓર મેં ગદા હું. કહાં-તેરી દરગાહે આલી. ઓર કહાં મેરા મુકામે ખાક, મગર કયા કરૂં. કે દીલકે હાથોસે લાચાર હું. રૂહકી તડપમે બે-કરાર હું. તુ અપના અચલ, અપના દામન. મુઝસે ન-છુડા. ઓર અપના જમાલ. અપના દીદાર દીખા, કે મેં તેરા મુબતીલ હું. જબ કીસિ તરેહ-કે ખ્યાલ, ઓર વલ-વલે, ઊસ સરહદે અઝલી, ઓર સચ્ચે તાલીબકે જીમેં પયદા હુવે, તો મોહબ્બતને મજાઝીને ઓરભી બદનમેં આગ લગાદી. ઓર અપના દીવાના બનાયા મગર ચુંકે, ઊસ બાદશાહે ખુબાં સુબનાને મહબુબાંને, અપની હીકમત ઓર મશીયતસે, યે કાએદા મુકરર કીયા હે, કે જો કોઇ ઊસસે મોહબ્બત કરના ચાહે, ઊસસે ઇશ્કકા દમ ભરના ચાહે, તો ઊસકા ચાહીયે, કે વોહ પેહલે ઊસકે મહબુબસે. ઓર ઊસ મહબુબકે મહબુબોંસે મોહબ્બત ઓર ઇશ્ક કરે. ઓર ઊનકે વસીલેસે ઊસ તક પહોંચે. ઇસવાસ્તે ઊસકો કે જીસકો ઇન બાતોંસે સચ્ચી તલબ પયદા હુઇ હે. આપહી આપ કરનેસે કુછ હાસીલ નહીં હોતા ઓર મોહબ્બતે ઇલાહી ઓર ઇશ્કે હકીકી ઊસકે અંદરસે અયસા જોશ નહીં મારતા, કે જયસા મારના

ચાહિયે. એક તરારા આતા હે. ઓર રેહ જાતા હે. ઊડતા હે ઓર ગીર જાતા હે. મગર રહમને ઇલાહી. જબ કીસરી ગરીક હોતી હે. તો કીસી શાહબરકો ઊસકે પાસ ભેજ દેતા હે. યા કીસીકે પાસ ઊસકો પહોંચા દેતા હે. ઓર વોહ ઊસકો રાહ બતલાતા હે. ઊસ શાહબરકો મુરશીદ, યા ગુરૂ, કહેતે હેં. ઓર જો કોઇ બગેર કીસી મુરશીદકે બતાયે કીસીકી દેખા દેખી. કુછ કરતબ કરે, ઓર કોઈ જીકર યા કોઇ ફીકર કરને લગે કુછ ધ્યાન યા કુછ ગ્યાન. આપહી આપ ગાંઠને લગે. ઇન ખ્યાલસે કે બગેર મુરશીદ. યા બગેર વસીલેકે ઇસ કરતબસે ખુદા તક પહોંચ જાઊં. તો ઊસકે ઈસ આપહી આપ કરનેકો કુછભી ન સમઝ, ક્યું–કે વોહ ખ્યાલ ખામ હે. ઊસમે કુછ હાસીલ ન હોગા ઊનકા અયસા હાલ હે, કે જયસી અંધી ચુહી ધાનમેં ટક્કરેં માર મારકે મર જાતી હે. ઊસમેંસે ઊસે મીલતા કુછભી નહીં.

જો કોઇ આપહી આપ સુઝાઇ ઇલ્લાકા ચલેગા, વોહ સીધા રાસતેમેં નહીં જાયેગા. બીચલા ચલેગા, ઓર રાસતા ભુલ જાયેગા ક્યું–કે વોહ અંધા હે ઓર રાસતા નહીં જાનતા હે. પસ ચાહીયે. કે ભુલ ભટક કર જીસ તરેહ હો, ગુરૂ ઓર મુરશીદ પકડ, કે વોહ તુઝકો સીધા રાસતા બતલાયેગા. ઓર મંઝીલે મકસુદકો પહોંચાયેગા. ઓર યે બાત યાદ રખ, કે તુ આપહી આપ કુછ નકર, કીસીકા હોકર અપને બાતીનકી સફાઇ કર, કે જીસસે ઊસકા વિસાલ હાસીલ હો "હરકો ભજે સો હરકા હોયે."

ઇસ મતલબકે હાસીલ હોનેકી એક બાત તુઝકો બતાઊ. વોહ બાત યે હે, કે ઊસકે સાથ હોજા, કે જો રાસતા બતાવે. જહાં

જંગલ લક દીક હો, ઓર કોઇ રાસતા નહો, યા બહોત રાસતા પેચદાર ભુલ ભુલૈયાંસે હો. ઓર ચોર, ઓર રાહ-ઝન, જગા જગા પર હો. વહાં બગેર કીસી સીધા રાસતા બતાને વાલે. ઓર વાકીફ-ગાર મંઝીલે મકસુદકો પહોંચે હુવે, કે કીસ તરેહ આદમી પહોંચ સકતા હે અયસે રાહ બતાને વાલે, અયસે મુરશીદકે સાથ લગેગા, તો તુભી મંઝીલે મકસુદકો પહોંચ જાયેગા. ઓર ઊસકે પાસ એક ઘડી નહીં, બલકે સારી ઝીંદગીકો કાટ, ઓરી સારી ઉમર ગુજાર કે મંઝીલે મકસુદ તક પહોંચાવે. ઓર હર વક્ત તુઝસે યે કેહતા રહે, કે ગીયાન ધ્યાન દોનોંકો મીલા-કર, એક જાન કરકે સમેટો. ઓર ઇસ બાતસે ખબરદાર રહો, કે દુશ્મન તુમ્હારા તુમ્હારે ઘરકે અંદરહી હે. કહીં બાહેર નહી હે.

અય મુસાફીર! તુ જાગ, કયું પાંઉં પસારે લંબી તાને સોતા હે. યહાં ચોરોંકા ડર હે. જરા સોયા. ઓર ગાફીલ હુવા, ઓર કાએદા ધ્યાન ગીઆનકા ભુલા. તો ચોર તેરી સારી ગઠડી સારી પુંજી ચુરાકર ભાગેગા, ઓર તુ ખાલી હાથ રેહ જાયેગા. ઓર તુઝકો શરમીંદગી ઓર નદામત હોગી, ઇસસે બેહતર યેહી હે, કે તુ ન-સોવે. ઓર જાગતા રહે. ઓર જો કુચ્છ તેરે પાસ ઇમાન, ઓર આમાલ-કા માલ હે, ઉસકો બચા રખ્ખે.

મુરશીદ જયસા તબીબ, ઓર હકીમ, ઇમરાઝે નફસાની ઓર રૂહાનીકા ઢુંડ, કે જો દુખ દુખકી દવા દેતા હે, મરઝ મરઝકા ઇલાજ કરતા હે, વોહી હર મરઝકા સબબ જાનતા હે, કે કહાંસે પયદા હુવા હે. ઓર કીસ નુસખેસે જાયેગા. વોહ નફસાની, ઓર રૂહાની

મરઝોંકે અસબાબ ઓર ઇલાજસે અયસા વાકેફ હોતા હે. કે જયસે કોઇ અમીન-દાર, રૂત રૂતકી જીનસોંકે મોનેકા હાલ જાનતા હે.

પીરે કામીલકા બ્યાન.

મગર અલબત્તા, તાલીમે સાદીકકો એક બડી મુશ્કીલ પેશ આતી હે, કે આલમમે દોનોં કીસમકે ગુરૂ, યાને મુરશીદ હેં. નાકીસ બી હેં, ઓર કામીલબી હેં, ઓર યે તાલીમ અંધા હોતા હે, ઉસકો ઉસકી પેહછાન કુછ નહીં હોતી; ઇસમે બી સચ્ચા-દતે અઝલી, ઓર તૌફીકે ઇલાહી દરકાર હે, જીસકે સબબસે મુરશીદે કામીલ ઉસકો મીલે.

જો કોઇ પુરા ઓર કામીલ મુરશીદ પાવે, કે જીસને સુલુકકી મંઝીલેં અવ્વલસે આખીર તક, તય કી હેં. ફના રીહા, બકા-બિલ્લા હો. વોહ ઉસ ગુરૂ, યા મુરશીદે કામીલકી તવજ્જો ઓર ખીદમતસે આપ બી બને, ઓર કામીલ ફના રીહા, ઓર બકા-બિલ્લા હો-જાયે. ઓર ઓરકોબી કામીલ, ઓર અપને જયસા બનાવે, ક્યું-કે હર, યાને અલ્લાહ, ઓર ખુદા, ઉસકા હોતા હે, વોહ હરકા. યાને અલ્લાહ. ઓર ખુદાકા હોતા હે, ઓર બાત યે હે, કે "જીસે પીયા ચાહે વોહી સુહાગન."

સુલુક યાને જોગ બહોત મુશ્કીલ હે. જીસકે જરીયેસે ખુદા તક પહોંચતે હેં ઉસકો કોઇ બતા સકતા હે; કે જો આપ સહ ચલા હો. ઓર જીસને પુરે [illegible] મુરશીદે કામીલસે ઉસ સુલુકકો તય કીયા હો. ક્યું કે જો પુરે

મુરશીદે કામીલકા તાઅલીમ યાફ્તા હોતા હે. વોહી તરેહ તરેહસે મુરીદ કરતા હે. ઔર હર કીસમકે ઇલાજે રૂહાનીકે કાએદે જાનતા હે.

પસ અય તાલીબે સાદીક ! અયસે મુરશીદકો સારે જગમેં સારે આલમમેં ફીર કર ઢુંડ, કે જો કામીલ હો, ઓર સુલુક તય કરચુકા હો, ફના–ફીલ્લા, બકા–બીલ્લા, સરસે પાઉં તક નુર હો, ઓર દરીયાયે શુહુદમેં ગર્ક હો. તાકે વોહ તુઝકો મુંડકર મુરીદ કરકર, યે રાસ્તા મોહબ્બતે ખુદા, ઓર સુલુકે ઇલલ્લાકા બતાવે. ઓર નફસાની ખરાબીયાં તેરી જાનસે છુડાવે. સારી મંઝીલેં સુલુકકી તય કરાવે, ઓર ઉસકી તવજ્જો, ઓર ઉસકે ફયેઝસે તેરી રૂહકો ઇશકે હકીકી–કી ગીજા પહોંચે. ઓર તુ ઝાહીર ઓર બાતીનમેં ઉસકી તાઅરીફ કરતા કરતા થક જાયે. ઓર યું કહે, કે "જીસકા ખાયે ઉસકા ગાયે."

પુરે ગુરૂ, યા મુરશીદે કામીલકા વોહી ચેલા, યાને મુરીદ, સુખ ઓર આરામસે પુરા ગુરૂ, ઓર મુરશીદે કામીલ બનતા હે. જો અપને મુરશીદકી બાતોંકો ઓર ઇરશાદોંકો યાને હુકમકો ધ્યાન લગાકર સુનતા હે. ઓર અન મુડા હો, ઓર મુરખ ચેલા હો, વોહ ઉસકી રીસ કરે, ઓર મુરશીદકે હુકમકો બે–સોચે, બે–સમઝે, બે–કહે, ઓર બે–બતાયે ચલે, તો ઉસપર સો લાતેં, ઓર હજાર જુતીયાં ઇસ રાસતેમેં પડતી હેં. ઓર જો મુરશીદે કામીલકા ચેલા, યા મુરીદ હો, ઓર સમઝવાલા તાબેદાર ઓર ફરમાં–બરદાર હો, તો વોહી તરેહ તરેહસે મુરશીદકી તવજ્જો, ફયઝે બાતેનીકો હાસીલ કરતા હે. ઓર સમઝકર ચલતા હે. ઓર સારી મુસ્કીલાતકી બરદાસ્ત કરતા હે, ઓર સર પર ઉઠાતા હે. ઓર ઝીલતા હે, ઇસ અમલસે જબ જોબનકો જજબ

ઓર કશીશ ઇલાહીકા ઉસપર આતા હે, તો વોહ મહબુબ, ઓર પ્યારા બનતા હે.

પીરે નાકીસ યાને બનાવટી પીરકા હાલ, ઓર ઉસસે બચનેકી ઝુરૂરત.

જો કોઇ મુરશીદ કરના ચાહે, ઓર બયઅત હોના ચાહે, તો પુરા ઓર કામીલ મુરશીદકી તલાશ કર, અગર મુરશીદે કામીલ તુઝકો મીલ જાયેગા, તો ઇસ રાસતેકી સબ કુછ સમઝ તુઝકો મીલેગી. ઓર જો કોઇ પુરા ઓર કામીલ મુરશીદ હોગા, વોહી ઇસ રાસતેકે સુલુકે ઇલાહામેં તુઝસે રીયાઝત. ઓર ઇબાદત કરાયેગા, ઓર બતાવેગા. કે "સેવા કરે સો મેવા પાવે."

ઇસ બાતકો અચ્છી તરેહ યાદ રખના, કે જબ કીસીસે હાથ મીલાવે, ઓર કીસીકા મુરીદ હોવે, તો બહોત અચ્છી તરેહ સમઝ કર, ઓર સોચકર મુરીદ હોવે. કીસીકી ઝુટી, ઓર ચીકની ચોપડી બાતોં પર એતેબાર ન-કરે. ઓર ઉસકે દમમેં ન આવે. કયુંકે સર જબી દીયા જાતા હે, ઓર બેચા જાતા હે, કે જબ કોઇ પુરા મીલે. કયુંકે ઝમાનેકા હાલ બુરા હે.

બડે મુજાહીદે બડી રીયાઝત, બડી મેહનત, ઓર ઇબાદતસે ઇશકે ઇલાહી દીલમેં પયદા હોતા હે. લોગ ઇસકો યાને ખુદાસે મોહબ્બત હોને, અલ્લાહસે ઇશ્ક હોનેકો આસાન ઓર સેહલ સમઝતે હેં. બસ

મોહસે યું કેહ લીયા, કે મીયાં હમભી આશીકે અલ્લાહ હેં, હમભી અલ્લહકો ચાહતે હેં, કપડે રંગ લીયે, પીંઠ લગાઇ, તો જોગ ઓર ઇશ્ક હાસીલ હો-ગયા. વાહ ઉનમ ક્યા કેહના હો આજ બનીયે થે, કલ સેઠ બન બયઠે. હાલાંકે બનીયેમે સેઠ બનના બહોત મુશ્કીલ હે. નીરે મોંહસે સેઠજી સેઠજી કેહલાનેમે સેઠ નહીં બન સકતે. જબ તક હજારોં લાખોં કરોડોં રૂપીયે પાસ નહોં જબ ઇશકે ઇલાહી લોગોંકે દીલોંસે કમ હો-ગયા, ઓર ઇશકે હકીકી, ઓર પ્રેમકી દોલતકા રખનેકા સેઠ ના-રહા, તો જીતને બનીયે થે, કે જો સીર્ફ સાદા સલક્કે બેચને વાલે થે. ઓર ઇશકે હકીકી ઓર પ્રેમકી દોલતકા એક ટકાભી નહીં રખતે થે, વોહભી સેઠ બન બયઠે. ઓર પ્રેમકી માલદારીકા દમ ભરને લગે ઓર ઓછી પુંજીકા બનાવ કરને લગે, ઉનકા અયસા હાલ હે, જયસે “અંધોં ભીતર કાના રાવ.” કે જબ સારેહી અંધે હોં, તો ઉનમેં કાના રાવ હે.

જો કોઇ જોગ, યા સુલુકકી ચાલ ન ચલા હો, મુજાહીદા ઓર રીયાઝત કરકે અનવારે ઇસલામ, જોગ યા સુલુકકો હાસીલ ન કીયા હો, નાકેસુલ હાલ હો, ઓર ઉસ હાલમેં વોહ લોગોંકો મુંડે તરેહ તરેહકી જાલ બાન્ધા કર, મકર ઓર ફરેબકી બાતેં બનાકર ચેલે બનાવે. આપ મહંત, ઓર પીરે કામીલ બને ઓર લોગોંકો મુરીદ બનાવે. ઓર ઉનકે ગલેમે ફાંસી ડાલે. તો વોહ ચેલે, ઓર મુરીદ પીર કીસી કામકે નહીં રેહતે. ઉસ ફાંસી ઓર જાલમેં ફંસકર મરજાતે હેં. ઇસ ઝુટે પીર, ઝુટે મહંતકે તો પેટ ભરનેકી બાત ઠેહરી. ઓર ઉસ બિચારે ચેલે, યા મુરીદકા કે જો જાલમેં ફંસા હે, ઉસકા મરના હો-ગયા,

ન ઓર કીસી ખુદા-રસીદા, પીરે કામીલકી સોહબત ઉસકો નસીબ હોગી. કે જીસકે નફસે પાકકી બરકતસે ખુદા તક પહોચે.

જો કોઇ નાકેસુલ હાલ, શયખુલ મશાયેખકા નામ રખકર, ગુરૂ, મુરશીદ, પીર, હાદી, રાહબર, કેહલાવે, ઓર ચેલે, યા મુરીદોંકો બેહકાવે, જોગ યા સુલુકકા હાલ ઓર ઉસકા રાસ્તા બાતેહી બાતોંસે બતાવે. ઓર વોહ કરતબ ઉસકે કુછભી નહીં જાનતા હો, તો ઉસકા અયસા હાલ હે. જયસે "અનાડી નાઇ સરકો છીલે." યાને બે-વકુફ હજામ ઘુટનોં પર સર રખકર, સરકો ઇસ તરેહ મુંડતા હે. કે સર કટે તો ઉસકી બલાસે. ઉસકો તો અપને ટકે લેનેસે કામ.

પીરે નાકીસકે મુરીદોંકા હાલ.

જબ કીસી મુરીદકી, બનાવટી પીર યા મુરશીદસે, કીસી બાતસે તસલ્લી નહો, ઓર વોહ નાદાન મુરીદ, યા ચેલા, ઊસ ગુરૂસે કહે, કે જી. મેં તો તુમ્હારા ચેલા હું. યે બાત કહાં પુછને જાઉં. તો વોહ બનાવટી પીર, કયા ચલાકી કરતા હે કે કુછ ન કુછ રોકો શામકી સવેર, ઓર આધા તીતર, ઓર આધા બટેર, બતા દેતા હે, તો વોહ બિચારા સુનકર ચુપ હો-રેહતા હે.

જો પીર અયસા હો, કે સુલુકકી ચાલ ન ચલા હો, ઓર મુજાહીદા, ઓર રીયાઝત, ઓર ઇબાદત, અઝકાર, ઓર અશગાલસે

હરએક મુકામ સુલુકકા તય ન કીયા હો, બનાવટી પીર હો, ઔર ઉસકે પાસ ચેલા, યા મુરીદ ઉસકા અપની કોઇ બાત કહે, અપના કોઇ હાલ બયાન કરે, તો ઉસકા અયસા હાલ હે, કે વોહ મીઠી મીઠી ઇધર ઉધરકી બાતેં બનાકર, ઊસ અયેબકો ઢાંક દેતા હે, ઔર ઉસકો બાત અયસી બતાતા હે, કે હો કહીં કી, ઔર કહે કહીં કી. કે જીસકા સર ઔર પાંઉ નહીં.

આજ કલકા યે હાલ હે, કે જબ કોઇ ચેલા, મુરીદ, યા તાલીબ, બનાવટી પીરકા તાબેદાર હો-જાતા હે, ઔર ઉસકે હાથ પલ્લેમેં કુછ નહીં પડતા હે, તો ઉસ મુરીદ, યા ચેલેકી સમઝમેં યેહી બાત આતી હે, કે જો કુછ હોના થા વોહ હો-ગયા. અબ જહાં તક હો સકે, અપને પીર, અપને ગુરૂકી બડાઇ કરો. અગર ગુરૂ જીતા હે, ઔર ઝીંદા હે. તો ઉસકે અયબોંકો, ઉસકે નુકસોંકો બાતોસે ઢાંકતે, છુપાતે હેં. ઇસકે આગે ઉસકી બડાઇ કી, ઉસકે આગે ઉસકી બડાઇ કી. ઔર કેહતે ફીરે, મીયાં હમારે પીર, હમારે ગુરૂ, અયસે હેં. ઔર જબ મર ગયે, તો ફીર કયા કેહના હે. " મુવા બાપ બડી બડી આંખ ,, બાહ વોહ અંધા ઔર કાનાહી કયું ન-હો બડાઇ કરને-વાલે યેહી કેહતે ફીરતે હેં. કે મીયાં! હમારે બાપકી આંખેં ઇતની બડી બડી થીં. અયસે તરેહદાર ઔર સજીલે જવાન થે. ઇસી તરેહ વોહ મુરીદ, યા ચેલા યે કેહતા ફીરતા હે, કે મીયાં હમારે ગુરૂ, હમારે મુરશીદ, અયસે થે, ઔર અયસે થે, યે કરામત ઉનસે ઝુહુરમેં આઇ, યે યે ખીરકે આદત ઉનસે ઝાહીર હુઇ, નમકશક કરી બના દી, મુરદેકો ઝીંદા કીયા, બાહ ઉનસે મુછકા બાહબી ન હીલા હોગા.

જીસ કીસીને ગુરૂ, યા મુરશીદ ડુબતા નાકીસ, યા ખામ, બના-વટી પાયા, ઓર વોહ ઊસકા ચેલા ઓર મુરીદ ઉસકે દમ ધાંસેમેં, આકર હો-ગયા, તો ફીર વોહ ચેલા, વોહ મુરીદ, નહીં તીર સકતા, દરીયાયે તાઅલ્લુકાતે આલમકો, કે જીસમેં એક જહાંન ડુબા હુવા હે. ઉસસે પાર નહીં હો-સકતા. વોહ રીત ઓર રસતેકો ખોકર ભુલકર અધુરાહી મર જાયેગા, કયું-કે વોહ બિચારા કયા કરેગા, "મુલ્લાકી સબ દોડ મસીત." જબ કીસી ભંવરમેં પડેગા, તો ઉસે પીરે નાકીસ, યાને બનાવટી ગુરૂ કહેગા, કે મુઝે નીકાલીયો, મેરા હાથ પકડો, તો વોહ કયસે નીકાલેગા ? ઓર હાથ પકડ કર ઉસકો કયસા સંભાલેગા? કયું-કે વોહ ખુદ ભંવરમેં પડા હે, ઓર ગોતે ખા-રહા હે, તો દુસરેકો કયસા બચાયેગા.

જબ તુઝ મુરશીદ કામીલસે તેરી મુલાકાત ન-હો, યાને વોહ તુઝકો ન મીલે, તો રાત એર દીન તુ સુખસે મત સો. ઓર કીસી વક્ત આરામ મત કર, કુછ ન કુછ ઇબાદત કરતા રેહ, મગર ઇસ બાતકા ખ્યાલ રખીયો, કે જબ તુઝકો કોઇ મુરશીદે કામીલ, મીલ જાવે, તો ઉસીકા દામન મઝબુત પકડ કર બયેઠ જાઇયો. અયસા ન કીજીયો, કે ઊસકો છોડકર ફીર દુસરેકે પાસ જાયે. કયું-કે અયસા તાલીબ, હર જાઇ કેહલાતા હે.

હર જાઇ મુરીદ, યા ચેલોંકા બયાન.

જો ચેલા, યા મુરીદ હર જાઇ હો, ઓર હરએક ગુરૂ, યા મુરશીદકા ચેલા બનતા ફીરે, ઉસકે મનમેં, ઉસકે દીલમેં, સચ્ચાઇ, ઓર

ઇખ્લાસ, ઓર સચ્ચા ઓર નેક ઇરાદા નહીં હોતા, કપટ ઓર ખરાબી હોતી હે, ઓર વોહ મનમેં કપટી બાતેં ગીનતા હે, કુછ ઇસ ગુરૂકા બતાયા હુવા કરતા હે, કુછ ઉસ ગુરૂ, ઓર મુરશીદકા, ન ઇસકા હો રેહતા હે, ન ઉસકા. ઝાહીર તો અયસા રખતા હે કે જીસ ગુરૂકે પાસ જાતા હે, ઊસકા દાસ, ઉસકા પકકા અકીદત-મંદ, ઓર ઉસકા સચ્ચા તાલીબ હોકર મીલતા હે. મગર દીલ ઉસ પર કાયેમ નહીં હોતા. કે બસ ઇસી ગુરૂકો પકડ કર બયેઠ રહું, ઉસકા યે હાલ હે, કે નીર ભરે ઓર પ્યાસા રહે. વોહ કીતનાહી હરએકસે કુછ કુછ પાની પીતા હે, મગર પ્યાસાહી રેહતા હે, કયુંકે ઉસમેં સચ્ચી અકીદત નહીં હોતી, કે જીસમેં વોહ પાની ઠેહરે. "યક દર ગીર વ મોહકમ ગીર" યાને એક દરવાઝા પકડ, મગર મઝબુત પકડ, ઇસકે મીસાલ હોના ચાહીયે.

અય તાલીબે સાદીક ? સીદક નિયતસે તુ એક કામીલ ગુરૂ, એક મુરશીદ, પકડ, મુસ્તહ-કમ પકડ, મઝબુત પકડ. જબ એક મુરશીદકો કામીલ પકડ લીયા. તો ઉસસે અકીદત તોડકર દુસરેકે પાસ મત જા. કે જીતને મુરશીદ કામીલ હેં, વોહ એકહી જાન હેં. 'અલ કુદ્રાઓ ક નફ્સીન વાહેદીન." એકકી અકીદત, સબકી અકીદત હે. એકકો છોડના સબકો છોડના હે. ઓર હર કીસીકે પાસ જાનેસે ઘર ઉજડતા હે, જો કુછ એકકે પાસ રેહનેસે હાસીલભી હો જાતા હે, વોહ દુસરેકે પાસ જાનેસે ઉસકે અકીદતકી ખરાબીસે, ઓર તરીકતકે ઇખ્તીલાફસે જાતા રેહતા હે. ઓર મુરશીદાને કામીલભી ઇસ બાતકો અછ્છા નહીં જાનતે. ઓર અયસે ચેલે, યા મુરીદકો

બુરા સમઝતે હેં, ઓર હર બાત કેહતે હેં. ઓર અયસે હર બાતકા મોહ નહીં લગાતે. દીલસે ઊસકી તરફ તવજ્જો નહીં કરતે હેં.

સુસ્ત તબીઅતકે મુરીદોંકા બયાન.

અય તાલીબે સાદીક! એક બાત ઓરભી સુન લે, કે અગરચે કાનુને કુદરતકા યે કાએદા હે, કે જબ તક મુરશીદકા સાથ નહો, તબ તક હરકી બાત, ખુદાકા વિસાલ નહીં પા-સકતા. મગર ઉસકે સાથ યે બાતભી હે, કે જો કુછ વોહ મુરશીદ ફરમાયે. ઊસકો મુરીદ જાનો દીલસે બજા લાવે, ઓર ઉસકે ઇરશાદકી બજા-આવરીમેં સરે-મુ તફાવત ઓર કુસુર ન-કરે. અગર કીસીકા અયસા હાલ હો, કે પુરા ગુરૂ, ઓર મુરશીદે કામીલ, ખુબીયે કીસમતસે મીલે, મગર જો વોહ ગુરૂ યા મુરશીદ કહે, ઊસકે બજા લાનેમેં ઓર ઉસપર અમલ કરનેમેં વોહ સુસ્ત ઓર ઢીલા હો, ઓર જાનો દીલસે ઊસકો બજા ન-લાવે, તો ઉસકી બડી કમ-નસીબી, ઓર બદ કીસમતી હે, કયું કે “ ગુરૂ પાવે ઓર હોવે સીલા, કમબખ્તીકા આટા ગીલા. ” જબ કમબખ્તી, ઓર કમ-નસીબી, સામને આતી હે, તો આટાભી ગીલા હો-જાતા હે.

કમ સમઝ મુરીદોંકા બયાન.

જો કોઇ મુરખ ચેલા, નાદાન ઓર કમ અકલ મુરીદ, અપને ગુરૂ; યા મુરશીદકી બાતોં પર ધ્યાન ન લગાવે, કાન લગાકર ગઓર ન-કરે, ઓર અછછી તરેહ ન સમઝે. ઓર ઊસપર ખરાબી યે કે, ઉસકી અકલે ખામ, ઉસકી કુવ્વતે ખ્યાલ, ઓર કુવ્વતે વાહીમા ઉસકો હરદમ બેહકાતી રહે. બાત તો કુછ હોવે, ઓર વોહ કુછ ઓરહી સમઝે. મુરશીદકી બાત ઉસકી સમઝમેં ન આવે, ઓર ઉસકી તેહકો ન પહોંચે, તો ઊસકા અયસા હાલ હે. કે જયસા "અંધા કુત્તા ગુમેં રોલે." ઓર ઊસમેં મોંહ માર કર ઇધર ઊધર ફયલાવે. ઓર સારી જગા ગુસે ભર દેવે.

મુરશીદકી બાતકો માનનેકી ઝુરૂરત.

અય તાલીબે સાદીક ! તુઝકો યે બાત ચાહીયે, કે તુ અપને ગુરૂ, અપને મુરશીદ, અપને પીર, અપને હાદીયે કામીલકે ઇરશાદ, ઓર બાતેં, જીસે, દીલસે, ધીયાન લગા કર, ગઓર કર કર સુને. ઓર અપને હીરદેમેં અપને અકીદતમેં ઉનકો પુરા પકકા ઓર સચ્ચા જાને. અપની અકલ ઓર અપને ખ્યાલકા દખલ ઉસમેં ન--દેવે. અગર વોહ કપડે રંગનેકો કહે, તો બાલ રંગ લે. ઓર યું ન પુછ, કે કયું રંગું. કયા વજે ઇસ રંગનેકી હે ? ઇસકો સમઝ, કે "જયસા દેસ વયસા ભેસ."

તાલીબે સાદીકકી કોશીશસે મુરશીદે કામીલકા.

મીલના.

યે ઇરશાદ, ઉસ રફીકકા સુનકર, ઉસ સ–ઇદે અઝલીકે દીલમેં ત-લ-બે ખુદા, ઓર તલાશે મુરશીદકા ઓરભી જોશ પયદા હુવા, ઓર દેહ બ–દેહ, ઓર શેહર બ–શેહર, મુરશીદે કામીલકી તલાશમેં ફીરને લગા, ચુંકે તાલીબે સાદીક, ઓર સ–ઇ–દે અઝલી થા, કીસમત ઉસકો ખેંચકર એક મુરશીદે કામીલ, મરદે ખુદા, વલી અલ્લાહકી ખીદમતમેં લે-ગઇ, હજાર જાન, હજાર તમન્નાસે ઉનકે કદમોં પર ગીરા. મુરશીદે કામીલ તો યે ચાહતેહી હેં, કે કોઇ તાલીબે સાદીક, સ–ઇ-દે અઝલી, ઊનકે પાસ આયે, ઓર-ખુદાકા નામ સીખે, મગર અયસા કહાં! હજારોંમેં એક, લાખોંમેં એક, કરોડોંમેં એક, ઉન્હોંને નુરે ફીરાસતસે આસારે નેક–બખતી, ઉસકે ચેહરે પર દેખકર, ઊસકે સરપર હાથ રખ્ખા, ઓર છાતીસે લગાયા. ઓર વકતે મુનાસીબ પર ઉસકો તમામ ગુનાહોસેં તૌબા કરવા–કે બયઅત કીયા, ઓર ખુદાકા નામ બતાયા, ઓર ફરમાયા, કે અગરચે બહોતસી બાતેં ઇસ કામમેં કરની પડતી હેં, મગર આઠ બાતેં, ઓર આઠ શરતેં, અયસી ઝુરૂરી ઓર લાઝીમી હે, કે બાહુન ઉનકે યે કામ પુરા ઓર યે સુલુકે રાહે હક, તય નહીં હોતા.

પેહલા જલસા, તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

શર્ત પેહલી–હર વક્ત પાક રહે, ઓર વુઝુ રખ્ખે, કાઇ કામ ખાને પીને, સોને બયેઠને, જીકર કરનેકા, બીદુન બદનકી પાકી ઓર વુઝુકે નકરે. યે ઝાહીરી પાકી હે, ઓર બાતીની ઓર દીલકી પાકી યે હે, કે જો કામ શરીઅતમેં બુરે હેં, ઊનસે દીલસે બચે, ઓર નકરે. ઇસકો તહારતે શરીઅત કેહતે હેં. ઓર બુરી બોઓંકો જયસે હસદ, બુખ્લ, રીયા, હીર્સ હવા, ગીલા, શીકવા, ઘુમંડ,ઇતરાના વયસે, કોઈીસે મોહબ્બત વ–ગયરા હેં, ઇનકો દીલસે છોડદે, ઇસકો તહારતે તરીકત કેહતે હેં, ઓર સીવાયે અલ્લાહ, કે તરફ ધ્યાન લગાનેકે, ઓર કીસી તરફકા ધ્યાન દીલમેં ન–રહે. ઓર જો બાત મા–સીવાયે અલ્લાહકે દીલસે ઉઠે, ઉસકો દીલસે દુર કરે, ઇસકો તહારતે હકીકત કેહતે હેં, જબ–તક યે ઝાહીરો બાતીનકી તમામ તહારતેં પુરી નહીં હોતીં, યે શર્ત પુરી નહીં હોતી.

શર્ત દુસરી–દવામ જાકીર રહે, કે રાત દીન, સફર ઓર ઘરમેં મર્ઝ ઓર સેહહતમેં, ઝાહીર ઓર બાતીનમેં, જાગતે ઓર સોતે, ચલતે ઓર ફીરતે, ખડે ઓર બયઠે, બ મુજબ આયતે શરીફ "વજ કુરૂલ્લાહા કીયામન વ કુઉદન વ અલા જુનુ–બોકુમ," ઉસ તરકીબ ઓર ઉસ તરેહસે કે જીસ તરેહસે મુરશીદ બતાયે, જીક ઝબાનસે યા ખ્યાલસે કરે.

શર્ત તીસરી—દવામ નફીયે ખાતીર કરે, ઇસસે યે મુરાદ હે, કે જીમેં જો બાત આવે, ઊસે અપને દીલસે દુર કરે. યાને જો બાત બુરે કામ કરનેકી જો શરીઅતમેં મનેઅ હે, ઓર બુરા હે, વોહ જીમેં ઊઠે, તો ઉસકો દીલસે દુર કરે. કે વોહ ખાતીરે શયતાની કેહલાતી હે. શયતાન ઊસ બુરે કામ, ઓર ના—ફરમાની કરનેકા વસવસા દીલમેં ડાલતા હે. જબ જીમેં વોહ બાત આતી હે, ઓર જો બાત જીમેં અયસે કામ કરનેકી ઉઠે, કે જો શરેઅ શરીફમેં મુબાહ હે, ઉસકોભી દુર કરે. ઇસકો ખાતીરે નફસાની કેહતે હેં. યે દોનોં દીલકે મરઝ હેં.

શર્ત ચોથી—યે કે અપને દીલકા રબ્ત, ઓર તાઅલ્લુક, અપને શયેખ, ઓર ઉસ્તાદકે સાથ દવામ ઓર હમેશા રખ્ખે. કે દીલકો દીલસે રાહ હે. ઇસ રબ્ત, ઓર તા—અલ્લુક, ઓર મોહબ્બત, અપને શયેખ, ઓર મુરશીદસે ફયઝે રૂહાની, ઉસ શયેખ, ઓર મુરશીદકે દીલસે તાલીબે સાદીકકે દીલમેં પહોંચતા હે,

શર્ત પાંચવીં—દવામ ખીલવત રખ્ખે, ઓર ઉસસે યે મુરાદ હે, કે મા સીવાયે મુરશીદકે બે—ઝુરૂરત કીસીસે નમીલે. ઓર હુજરે ઓર ગોશેમેં રહે. ઓર ઇબાદત કરે, ઓર હવાસે ઝાહીરી, યાને આંખ નાક કાન મોંહ ખ્યાલ વ—ગયરાકો, વાસતે ખુલને હવાસે બાતીની રૂહાનીકે બંદ કરે. ઓર ઉનકે કબીલે ઓર કુનબેસે નમીલે.

શર્ત છટ્ટી—દવામ સકુતે માલા, યાને સીવાયે યાદે ખુદાકે ઓર મુરશીદસે કોઇ બાત, યા કોઇ કામ, યા કોઇ ફીકર, બે—ઝુરૂરતે અસદકે નકરે. અપને દીલકો ઉસસે રોકે, ઓર ચુપ રહે, યે કોલ હઝરત અલી રહી, કા યહાં યાદ રખ્ખે,

કે બાત ઔર નુત્ક, જો યાદે હક નહો, વોહ લગુ ઔર બે-ફાયેદા હે. ઔર હર સુકુત, ઔર ફીકર, કે જો ફીકરે હકસે ખાલી હો, વોહ ખતા હે. અલ્લાહ તઆલા, અપને બંદો પર રહમ કરે. ઔર ઉસકી જીકર ઔર ફીકર ઔર ઉસ્કી યાદ કરનેકી તવફીક બખશે.

શર્ત સાતવીં–દવામ સુમ રખ્ખે, યાને ઇસસે યે ગરઝ હે, કે ખાના પેટ ભરકે નખાયે. ઔર ઝીયાદા ખાનેસે પેટકો રોકે, મગર ઇતના કમભી નખાયે, ઔર ઇતને રોઝેભી ન-રખ્ખે, કે આખોંમેં દમ આ-જાયે. ઔર દીમાગ ભુક પ્યાસકી ખુશકીસે પરેશાન હો–જાયે. મતલબ યે હે. કે ઇતના ખાવે, કે ખાના અપના બોજ ઔર ભારી ન-દીખાવે. અયસા ન-ખાવે, કે પેટકો પકડે ફીરે, ઔર અયસા ખાનાભી નખાવે, કે જો દેરમેં હઝમ હો. ઔર અયસા ખાના ખાવે, કે જીસસે મગઝકો તાકત રહે. વોહ કમજોર નહો. ઔર જબ હ-બ-સે દમસે જીકર કરે, ઉસ વકત જીતના ખાવે, વોહ ચીકના ખાવે, રૂખા ઔર ખુશ્ક નખાવે, કે હ-બ-સે દમકે સાથ જીકર કરને વાલેકે મગઝમેં તરાવતકા હોનાભી ઝુરૂર હે, ખુશકી ન આ–જાયે, કે જીસસે મરઝે સવદા પયદા હો–જાયે.

શર્ત આઠવીં—દવામ તરકે એતેરાઝ હે, યાને હર કામમેં એતે-રાઝ કરના તરક કરે. ઔર જો કુછ ઉસપર મુશ્કીલ, યા મુસીબત અછછા યા બુરા ગુજરે. ઉસમેં કઝા ઔર કીસમત પર રાઝી રહે. માલીકકી તરફસે જો કુછ આવે, બંદોંકા કામ ઉસપર રાઝી હોના હે. ન ઉસમેં હુજજત ઔર સવાલ કરે. મુ:શીદકે કામ પરભી એતેરાઝ કરના બહોત બુરા હે. કયું–કે અયસા કરનેસે જો ફયેઝ મુર શીદકે દીલસે તાલીબકે દીલપર આતા હે, નોહો–જાતા હેં બ દદ,

ઓર યે સારી ખરાબીયોંકા બાએસ હે, દુસરોં પર એતેરાઝ કરનેસેબી તાલીબે હકકો કયા કામ ?" તુઝે પરાઈ કયા પડી, અપની નબેડ તુ."

અય પ્યારે ! ઇન બાતોં, ઇન શરતોં પર, પુરા અમલ હોનેકે લીયે, પેહલી બાત યે હે, કે ઇસ મનકો, ઇસ જીકો, અપના કર, અપના બના. સારે કામ ગરમ ઓર સર્દ ઇસકે સર પર ધર, ઓર રખ, જબ ઇસ તરેહ ગર્મ સર્દ સેહ જાયેગા, ઓર બરદાશ્ત કરેગા, તબ યે સબ રોલે મેહનતે શાકકાકે કામ થામેગા, ઓર દબેગા. "દબા બનીયા પુરા તોલે." યાને બનીયેકા યે ખાસ્સા હે, કે જબ સર ચડા હુવા હોતા હે, તો પુરા નહીં તોલતા હે. ઓર જબ દબા હુવા હોતા હે, તો પુરા તોલતા હે, અયસાહી નફસકા હાલ હે. પસ ઇસકો ખુબ જાન લે, કે તેરે અંદર એકહી ચોર હે, જીસકો નફસ કેહતે હેં. ઓર જો બુરાઇયોંકી જડ, ઓર બુરાઇયોંકી માં હે, જહાં મીલે બલ ઉસકા તાકત ઉસકી જોર ઉસકા તોડ, ઓર અમ્મારાસે લવ્વા મા બના. જબ વોહ ટુટ જાયેગા, તો કુછ તાકત ઓર જોર ઉસમેં ન રહેગા, તો સીધા ઓર મુત-મઇન બન જાયેગા, ઓર ઉસ પાપી નફસકા માલ, જો હીર્સ, હવા, હસદ. વ-ગયરા હેં, વોહ પરાપત જાયેગા, ઓર ઝાયે હો— જાયેગા, ઓર જાતા રહેગા.

ઇસ અમનકે ઇસ નફસકે બલ તોડને, તાકત તોડનેકી યે ગત, યે તરકીબ સુનલે, કે ઝુરૂરતસે જો ઝીયાદા મીલના, ખાના, પીના હે, વોહ છોડ દે, કે ઉસીસે વોહ ટુટતા હે, ઉસકા જોર કમ હોતા હે. હાં, જો ઝુરૂરી મીલના ખાના પીના હે, વોહ ન છોડ. કે વોહ ઉસકા હક હે. હકકો નહીં છોડ સકતે. ઇસ બાતકો યું ખુબ સમઝલે, કે જો ઝુરૂરતસે ઝીયાદા મીલના, ખાના પીના, હોતા હે, વોહ નફસકા

હેઝ હે. હઝઝે નફસકો છોડતે હેં, નકે હકકે નફસકો, ઝુરરત હર નફસકી અપને હાલકે લીહાઝસે હોતી હે. પસ હર શખ્સ અપને હાલકે લીહાઝસે અપની ઝુરૂરતકા, ઓર અહમ ઝુરૂરતકા ફયેસલા કર સકતા હે, યા મુરશીદ બતા સકતા હે. કે કોનસા કામ કહાં તક હઝઝે નફસ હે, ઓર કોનસા કામ કહાંતક હકકે નફસ હે, જબ હુઝુઝે નફસ, જો મીલને, ખાને પીને વ-ગયરામેં હે. વોહ છોડેગા, તબ યે નફસ દુટેગા, જબ યે દુટેગા તો ઉસકા જોર. ઉસકા બલ કમ હોગા. ઉસ વકત યે કુછ કામ તરીકતકે કરેગા. કયું કે "લકડીકે ડર બંદરી નાચે." ઓર ઇસ બંદરીકે પાસ તેરે બાતીનમેં એક બંદર હીલા હુવા હે. ઓર ઉસસે મીલા હુવા હે, જીસકો શયતાન કેહતે હેં. વોહ બંદર ઓર બંદરી મીલજાતે હેં, તો ફીર આદમીકો ફાડ ખાતે હેં. યેહી દોનો તેરી જાન, ઓર ઇમાનકે દુશ્મન, બયરી હેં, દો બયરી, દો દુશ્મને નફસ, ઓર શયતાન, ઘટમેં બાતીનમેં જીમેં ખેલતે હેં; જો જીત જાતા હે, ઉસમેંહી વોહ બેહલ જાતે હેં. અગર નફસે દીલપર ફતેહ પાતા હે, તો વોહી તુઝમેં બેહલ જાતા હે, ઓર કાબુ પાતા હે, ઓર તમામ જીસમ પર ઉસકી હુકુમત હો–જાતી હે, તો જો વોહ ચાહતા હે, વોહ હોતા હે, ઓર અગર શયતાન જીત જાતા હે, તો નાફરમાનીયે ઇલાહીકે કામ કરતા હે. ઓર યે હાલ હોતા હે, કે "જીસકી લાઠી ઉસકી ભેંસ," યે દોનોં બયરી, બાતીનકે દુશ્મન તો બડે ઝબરદસ્ત તાકત-વાલે, જોર આવર ઓર બલવાલે હેં. ઇનસે લડના તો બડે મરદોંકા કામ હે. છોકરી બિચારી. સુરતમેં લડકા, માઅનીમેં લડકી, વોહ ઉનસે કયા લડેગી. ઇનકે ઝુરૂરીયાત જો બાતીનમેં બહોતસે ભરે હુયે હેં, વોહ અપસે હેં. કે અપસે વસવસેકો તો વોહી માર બૈતે હેં, ઓર ઉસકા ભેંસકી તરેહ અપની [illegible] હાકતે

ઓર ચમાતે હેં. જીસ કીસીકો યકીન નહો, વોહ અપને ગીરેબાનમેં મોહ ડાલકર દેખે, ઓર શરમીંદા હો, કયું-કે હાથ કંગનકો આરસી કી ક્યા ઝુરરત હે. ખુબ સમઝલે, કે ઘટકે બય-રી, બાતીનકે દુશ્મન, હીર્સ, હસદ, ગઝબ, ગુસ્સા, વ-ગયરા. સીફાતેં મજમુમા નફસકે ઈસ કદર હેં, કે ગીને નહીં જાતે. ઓર અયસા ઉનમેં એકકા ઓર મોવાફેકત હે, કે "કામ પડે પર સબ મીલ જાન." હવા, યાને ખાહીશોંકો એક તરફસે ઉભારે, હીર્સ ઉસકો ઉસકાવે. હસદ લગાવે. ગઝબ ઓર ગુસ્સા કામ કર દીખાવે. બુરે કામ કરનેમેં યે સબ સીફાતે મજમુમા મીલકર એક હો-જાતી હેં. ઈનસે જબહી બચ સકતા હે. કે જબ ઉનકો છોડે, ઓર સુલી દે, ઓર મુખાલેફાતે નફસમેં ઈતના મુજાહીદા, ઓર રીયાઝત કરે, કે તબીઅત-મેંસે જડ ઉનકી ઉખડ જાયે. ઓર યે નકરે, કે એકકો તો ઉખાડે, ઓર દુસરીકો બડકાવે, એક સીફતે મજમુમાકા દુશ્મન બને. ઓર દુસરીકા દોસ્ત. કે ઉસસે ઓરભી ખરાબી હોતી હે. બલકે સબકા દુશ્મન હોના ચાહીયે ઓર સબકો એક બારહી સુલી દેની ચાહીયે. કે "ચોરોં ટોલી એકહી બોલી." યાને ચોરોંકી ટોલી, ઓર ગીરોહકી એકહી બોલી હે. ઉન સબકી એકહી ગરઝ હે. ઈસલીયે ઈન સબકો એક બારી, સુલી ઓર ફાંસી દેની ચાહીયે. કયું-કે યે ઘટકે બય-રી, યે બાતીનકે દુશ્મન. ઝુટી બાતેં કર કર, ઝુટી સુરતેં દીખાકર, તુઝકો ખોતે હેં. તુઝકો ખરાબ કરતે હેં. ઓર તેરે અંદર વોહ સબ મીલકર, મોહની સુરત બનાકર. તુઝકો મોહતે હેં. તુઝકો દમ દીલાસા દેતે હેં. અલબત્તા અગર હીમ્મત કરે, ઓર મુજાહીદા કરે, તો ફીર યે સબ

છુટે. અપને છુટકો છોડકર, સચ્ચે ઓર હુકમકે તાબે ઓર મુત-મઇના હે:–જાને હેં. કયુંકે મુજાહીદા, ઓર માર અયસી ચીઝ હે, કે મારકે આગે ભુતભી નાચતા હે.

અગર કોઇ યે ચાહે, કે ખુદાભી મીલે, ઓર રીયાઝતભી ન–કરે, તો એ અગરચે ખુદાકે ફઝલસે કુછ દુર નહીં હે, મગર ઉસીકા બનાયા હુવા કાએદા કુદ્રીયા નહી હેં. કાએદા કુદ્રીયા કાનુને કુદરતકા યેહી હે, કે રીયાઝત કરે, તો સબ કુછ પાવે, યાને મુજાહીદા કરનેસે તઝકીયા નફ્સ, ઓર તસફીયા કલ્બ (દીલકી પાકી ઓર સફાઇ) ઓર રૂહકી તજલ્લી, સબ કુછ ઉસકો હાસીલ હોતા હે, જો ઇસ રાસતેમેં ચલતા હે. હાં યે બાત ઝુરૂર હે, કે પેહલે વોહ મુજાહીદા, ઓર રીયાઝતમેં દુખ ઉઠાતા હે. લેકીન પીછે અયસા આરામ ઓર સુખ પાતા હે, કે જિસકે બાતીનમેં રાજા રાજ, ઓર પરજા સુખી હોતી હે.

અય પ્યારે, અગર તુ મુજાહીદા, ઓર રીયાઝત કરેગા, ઓર ઇન ઘટકે બય-રીયોં, ઓર બાતીનકે દુશ્મનોંસે લડેગા, ઓર ઇન સબકો સુલી દેગા, તો સુખ પાવેગા. ઓર નુર ઇસલામકા તેરે દીલ–પર ચમકેગા આફતાબ ઇસલામકા મશરીકે બાતીનસે ઝમીન, આસમાન, જીસમો જાનકે સબ રોશન હો–જાઇંગે જો ઇસ બાતકો જાનતા હે. કે ઉસ નુરકા હીજાબ, ઉસ આફતાબકા પરદા, યેહી ઘટકે બય–રી, યેહી બાતીનકે દુશમન, સીફાતે મજમુમા હેં. જબ યે દુર હુયે, તો ફીર આદમી " નુરન અલા નુર હે "

અવસાફે જમીમા સું બદલ શુદ,

હર ઊફદા કે દર તુ બુદ હલ શુદ.

વોહી તજકીયા નફસ, ઓર તસરીયા કલ્બ, ઓર તજલ્લીયા રૂહકે લીયે, દુખ ભુગતતા હે. દુખ સરપર ઉઠાતા હે, સખ્તસે સખ્ત મુજાહીદા, ઓર રીયાઝત કરતા હે, કીસીને ક્યા અચ્છા કહા હે.

ઉન દુખોં પર સુખકો મેં કુરબાન કરૂં,
જીન દુખોંસે મેં પ્યારે-કો મીલું.

જો અયસી હીમ્મત-વાલા હોતા હે, વોહી ઇસ લડાઇ, ઇસ મય-દાનકો જીતકર ઘર આતા હે. કયું-કે જો ધાવા કરતા હે. ઓર ધાતા હે, હીમ્મત કરતા હે, વોહી ફતેહ ઓર ઉસકા ફલ પાતા હે ઓર ઇસ બાતકો ખુબ જાનલે, ઓર ખુબ દીલમેં પુખતા કરલે, કે બીન કષ્ટીકે બીદુન મુજાહીદા યા રીયાઝતકે યે મારગ. યે રાસતા. યે મુરાદે ઇલ્લાહ હરગીઝ નહીં મીલતા, કયું-કે કાયેદે હીકમત, ઓર કાનુને કુદરત. જનરલ લો, યેહી હે. પસ જબ તુજકો યે રાસતા મીલ જાવે, ઓર ઇસિ સીધે રાસતે. ઓર સીરાતે મુસ્તકીમ પર આ-જાવે, તો યહાં તક ચલ, ઓર અયસા મુજાહીદા કર, કે અગલોંકે સાથ ઓર ઊનકે સાથ, કે જો આગે કારીલા કામીલોંકા જા-રહા હે, ઉસમેં શામીલ હો-જાવે. મગર ઇસ બાતકો યાદ રખ, કે મંઝીલે મકસુદકો તો જભી પહોંચેગા, ઓર કામીલ તો જબહી હોગા, કે જબ કરતબ છુટેગા. યાને ઇઝાફ્ત અફઆલકી. જો અબ ફીલ હકીકત અપની તરફ કર રહા હે, વોહ છુટ જાયેગી, ઓર ઉસકી તરફ હો-જાયેગી. ઓર યે ઊસ વક્ત હોગા, કે જબ તજલ્લીયે અફઆલ. મીન જાનીબે અલ્લાહ આયેગી. હસતીયે મોહુમીસે છોડકર ફના-ફીલ્લા બનાયેગી. ઓર બીલ્લાકે નસીબસે ભેંકા દુટેગા, ઓર ઇસકા મીસદાક હોગા, કે " જાલેકા

ફેઽ-લુલ્લાહે યુતીહે મંય યશાઓ, વલ્લાહો ઝુલ ફઝલીલ અઝીમ.” મગર ઇસ બાતકોભી જાનલે, કે યે મન, અવ્વલહી અવ્વલ આડા ચલતા હે, કભી ઇધર તો કભી ઉધર જાતા હે, યે બાત નહીં ચાહીયે, કે એક બારહી ઉસકો તોડ મ્રુસોસ કર રખ દેવે, ઓર એક બારહી ઉસકે સરપર ઇતના બોજ, ઓર છપ્પર ધર દેવે, કે ઉસસે ઉઠાયાભી ન-જાયે, થકે બયેલકી તરેહ દમ ચુરા જાવે. ઓર બોજા કંધેસે ફેંક કર, ઝમીંમેં ગુડે ડાલકર અયસા બયેઠ જાવે, કે ફીર કીતનાહી લાઠીયોંસે કુટો, તો ખબરભી નહો, દમ દીલાસેસે કાએદેસે તરીકતસે ઇસિસે કામ લેના ચાહીયે. ક્યું-કે જયસા યે બુરા હે, વયસાહી અછ્છાભી હે. કે હમકો ફ્તબા ઇસીસે હે, હમ ફરીશ-તોંસે આગે બીદુન ઇસકે ચલભી નહીં સકતે. કે ઇસકી સવારી હમકો ફરીશતોંસે આગે લે-જાતી હે, પસ ઇસિકા માર ડાલનાભી એક બાર ઝુરૂર નહીં હે. બલકે યે ચાહીયે, કે રાહમેં કાએદેસે થોડા થોડા ઇસકો કાબુમેં લેવે, ઓર ઇસ રાહે તરીકતમેં ફુંક ફુંક કર પાઉં ધરે, દોડ નચલે, કે ઊખડ પડે. યાને અયસે દોડકર ચલના ના ચાહીયે, કે અપને જોરમેં આપહી ગીર પડે, જબ ઊખડ કર ઝમીન પર, મોંહકે બલ ગીરેગા. તો ચોટ લગેગી, મોંહ ટુટેગા. પસ દોડકર ચલના, ઓર એક બારહી અયસા મુજાહીદા, યાને રીયાઝત કરના, કે આગે ચલનેકે લાયેક નફસ ન—રહે, અયસી ઝુરૂર નહીં હે. મસલન પેહલેહી સાંસકો, પેટ, યા દીમાગમેં અયસા બંદ કરના, ઓર હ-બ-સે દમ કરના, કે પહેર પહેર લક ન આવે. યે અછ્છા નહીં હે. ક્યું-કે અગર મેઅદેકી તાકતે હાઝીમા જાતી રહી, ઓર ખાના હઝમ હોનેસે રેહ-ગયા, યા દીમાગમેં સવદા યાકા

હો–ગયા; તો ક્યા હાસીલ હુવા. કે આઈંદાકી તરક્કી બંદ હો-ગઈ, જબ સેહતે જીસમાની નહો, તો રીયાઝત, ઓર મુજાહીદા, કીસ તરેહ હો–સકેગા. પસ ઝુરૂર હે, કે કાએદા ઓર તરીકતસે નફસકો (મનકો) થોડા થોડા કાબુમેં લાવે. દોડ ન–ચલે, કે ગીર પડે.

પસ અય તાલીબે ખુદા! ઇસ જાનમેં, ઈસ નફસમેં મિલકર, ઈસ રાસતયે તરીકત, સુલુકે ઇલલ્લા પર ચલ, ઓર ઇતના મુજાહીદા ઓર રીયાઝત કર, કે ઇસકા બલ, ઈસકા જોર ટુટ જાવે, ઈતના નહીં કે મરજાવે, અગર યે મરજાવેગા, ઓર ફના ઓર અદમ હો જાવેગા, તો ફીર રાસતા કોન ચલેગા? સુલુક કોન તય કરેગા? ઇસકા મરના નહી ચાહીયે. મગર ઇસ તરેહ ચલના. ઓર અયસા કરના, કે નફસ અપની જાનસે બિલકુલ મરભી નજાવે, ઓર જીતા ભી ન રેહ જાવે, બલ ઉસકા ટુટકર અયસા મુરદા હો–જાતા હે, જયસા કે સરદીસે ઠઠર કર સાંપ મુરદા હો–જાતા હે. આસાન નહીં હે. કચ્ચા દુધ જબ તક ગરમ નકીયા જાયે, ઓર જમાયા ન–જાવે, તો ઉસમેં સે ઘી નહીં નીકલતા, ઉસકે ગરમ કરને ઓર જમાનેકી યેહી તરકીબ હે, કે ઘટકો ઓર જીકો એક જાનકર મીલા, જી. ઓર ઘટ જો ઘરકે ભેદી હેં, વોહ નફસકે પાસ રેહને–વાલે હેં, ઓર ઉસકે સબ અયબોંસે વાકીફ હેં. અગર વોહ મીલકર તરીકત, શરીઅતકે કામ કરેંગે, ઝાહીર ઓર બાતીનમેં એક હો–જાઈંગે, તો નફસકો કાબુમેં લાઈંગે, પેહલે ઈસ કામકો ખુબ લીપટે, ઓર સીમટા ઓર સુકડા હુવા ઇસી ગલીમેં જાવે, ઓર ઘબરાવે નહીં, ઓર પુરી ધુન લગાવે, જબ અયસા કરેગા, તો ઈસ રાહકો, ઓર ઇસ ગલીકો ચલકા પાવેગા. ઓર મંઝીલે મકસુદ તક પહોંચેગા, ઓર આરામ

પાવેગા. યે મુજાહીદા, યે રીયાઝત, જો તરીકે ઈસ્લામેં કી-જાતી હે. ઉસકા નતીજા નુર ઓર હુઝુરે દીલ હે. ઓર યેહી અચ્છા કામ હે. લેકીન પુરી ધુન ઓર અલમેલા હોકર, મએ શરાયેતકે ઇસકો કરના ચાહીયે. અગર અલમેલા હોકર, ઓર અયસા હોકર, ઓર કીસી તરફ ધ્યાન ન લગાકર, ઓર ઇસ રાસતેમેં જોજો સખ્ત-અતેં, ઓર મુશકીલેં, તકલીફેં, પેશ આયેંગી, ઊનસે નીડર હોકર, ઇસ રાસતે, ઓર તરીકે ઇસલા પર ચલે, ઓર અયસી ધુન, ચલનેકી બાંધે, કે સબ તરફસે અંધા હો-જાવે, કે ફકત યેહી રાસતા સુઝે, ઓર કુછ નઝર ન-આવે, તબ યે રાસતા તરીકે ઇસલા મીલેગા. પસ પુરી ધુન, પુરી તવજ્જોસે ઇસ રાસતેમેં ધાવા કરના ચાહીયે, કયુંકે ઈસ આલમકા યેહી કાયેદા હે, કે "જયસા તાવ વયસા ભાવ." જબ તુ અયસી ધુન બાંધકર ઇસ તરફ ધાવા કરેગા. ઓર તેરે ધાવેકા અયસા તાવ હોવેગા, જયસા કે લડને-વાલેકા ધાવા, ઓર હલ્લા ઘોડોંકી બાગ ઊઠાયે હુયે, એક-દમસે ટુટ પડતા હે ઊનકો દાયેં બાયેંકી કુછ ખબર નહીં હોતી. ગુનચી ગડહેકી કુછ ફીકર નહીં હોતી, તો વોહ હલ્લેકા તાવ ઓર જોર, ગનીમકી ફોજ-કે પરરેકે પરરે, ચીરતા ચલા જાતા હે, ઓર ફતેહ પાતા હે. અયસીહી ધુન, ઓર હાલ ઓર તવજ્જો-કે હલ્લેસે તુભી ઈસ રાહમેં ધાવા, ઓર ઓર યુરીશ કર. તુભી બાતીનકે દુશ્મનોં પર, નફસાની ખાહીશોં પર, ફતેહ પાયેગા કોઇ તેરે મુકાબીલ નહોગા, લડને વાલે ઓર મરને-વાલે, કે સામને કોઇ નહીં પડતા, વોહ અપની મુરાદકો જલદી પહોંચ જાતા હે. હાં, જીસકા યે હાલ હો, કે અગરચે કુદાઉં, મગરચે ગીર પડું. દીલમેં અંદેશા ઓર ફીકર ઓર ડર હે, વોહ બે-હિમ્મત

એક કદમભી નહીં ચલ સકતા. મંઝીલકા તય કરના કહાં! ઉસકે લીયે હનુજ દીલ્હી દુર હે. પસ અગરચે લડાઇમે બહોતસે ખતરે. ઓર અંદેશે હોતે હેં. ઓર મરને ઓર ખરાબીયોં ઓર મુસીબતોંમેં ગીરફતાર હોનેકા ડર હે. મગર ફતેહકી ઉમ્મદભી હોતી હે. ઓર જો લડાઇ પર ચડતા હે, પેહલે અપના મરના ખ્યાલ કર લેતા હે. પસ તુ જો તાલીબે હક હે, ઓર નફસસે લડાઇ કરનેકો ચડતા હે. તો તુઝકોભી ચાહીયે, કે રાહે ખુદા, તરીકે ઇલલ્લામેં સબ ફીકરોં. ઓર અંદેશોંસે અલગ હોકર. ઓર ઉનકો દુર કરકે ચલે, તાકે યે બાતીનકી ગાડી, જો નફસકે રોડેસે અટકી ખડી હે. વોહ ચલ પડે. ઓર જબ ચલ પડેગી તો કુછ ન કુછ યે રાસતા યે તરીક, તય હો–જાયેગા, પીછલોંકો કે જીનકે બાતીનકી ગાડી, અટકી ખડી હે. છોડેગા. ઓર અગલોંસે, કે જીનકે બાતીનકી ગાડી. ઓર બાતીનકી રેલ ચલ રહી હે. બરકે મોહંમદીકા તાર બાતીનમેં લગ રહા હે, ઉનસે જા–મીલેગા, ઓર ઇસ બાતકા ખૌફ ન કર, કયું કે જબ જજબ વારીદ હોગા, બદનમેં ઇશ્કકી આગ લગ જાયેગી, તો સબ કુછ દુર જાયેગા, રાહે ખુદા, ઓર મોહબ્બતે અલ્લાહ–મેં કદમ રખનાહી મનેસે પેહલે મરના હે, તાલીબે સાદીક, ઓર ખુદાકી રાહમેં ચલને–વાલેકો તવજ્જે તામ,ઇલલ્લામેં કોઇભી અયસી ફીકર, અયસા અંદેશા ન રખના ચાહીયે, સબસે બેફીકર હોકર પુરી ધુનસે ઇસ રાહમેં ચલના ચાહીયે પુરી ધુનકા જો આદમી હોતા હે, વોહ પુરી કરતા હે. બે-વકુફ અપની નાદાની.ઓર બે–વકુફીસે દોડતા હે. ઓર ગીર ગીર પડતા હે. ઓર યે ખ્યાલ કરતા હે, કે મેહનત ઓર મુસીબત, નફસસે લડાઇ કપતક કરની પડે, ઇસમેં તો બહોત દીન લગેંગે. કયા અચ્છા હો, કે

હલ્દી લગે ન પીટકી, આજહી મુઝકો સબ કુછ મીલ-જાવે. આજહી વલી-અલ્લાહ, ઔર કામીલ બન જાઉં. તો કભી અયસા ખ્યાલે ખામ, ઓર બે-વકુફીકા દીલમેં ન આને દીજો, ઓર દોનોંકે બીત નેકા ગુજરનેકા કુછ ખ્યાલ ન કીજીઓ, કે અકસર બાતેં દીનોંકે ગુજરને, ઓર મીઆદકે પુરા હોને પર હોતી હેં. દેખો આદમીકા બચ્ચાભી પેટમેં નવ મહીનેમેં બનતા હે, ઉસકે લીયેભી મીઆદ મુકરર હે અગરચે અલ્લાહ તઆલાકો યે કુદરત હે, કે એક આનમેં ઓર એક લમહેમેં ઇનસાનકે બચ્ચેકો પયદા કરે, મગર ઉસકી હીકમતે બાલીગીકા ઇકતઝા ઇસીમેં હે, કે વોહ એક વકતે મોઐયન મેં પયદા કરતા હે, ઓર હર અમરકો એક વક્તકે સાથ, ઉસને મરહુન કીયા હે. પસ હુસુલે મુરાદમેં દેર લગનેસે ન ઘબરાના ચાહીયે. અછ્છી ચીઝ દેરમેં હાસીલ હોતી હે, યેહી હાલ રાહે હક, ઓર તરીકે ઇલલ્લાકા હે, કે બહોત દીનોંમેં યે રાહ, યે સુલુકે ઇલલ્લા કટતા હે, કતેઅ હોતા હે, તય હોતા હે, યે બાતભી ઉસ વકત હાસીલ હોતી હે, કે જબ તોફીકે ઇલાહી રફીક હો. ઓર રફીકે તરીક હો. ઇસ બાતકો ખુબ અછ્છી તરેહ સમઝ કર, ઓર દીલકો ઉસપર ઠેહરા કર, ગયાની હોકર. ઉસકા ધ્યાન ધરો, ઓર હર વક્ત ઉસકે ધ્યાનમેં રહો. ઓર ઊસીકી તરફ તવજ્જો તામ અપની રખ્ખો. ઓર દીનોંકે ગુજરનેસે ઓર હુસુલે મતલબમેં દેર લગનેસે ન ઘબરાઓ. યાને આહીસ્તા આહીસ્તા સબ કુછ હોતા હે, જલદીમેં કુછ નહીં હોતા.

ખુદાસે, અલ્લાહસે, ગયાન ઓર ધ્યાન લગા, ઓર ઊસકી તરફ તવજ્જો તામ કર, ઓર જી, મથવા ઉસકા, ઓર ઉસકી મોહબ્બત,

ઓર ઉસકે ઇશ્કકી શરાબ, ચુપ ચુપ, ઓર આહીસ્તા આહીસ્તા, છુપ છુપકર, ઓર ખુશીયા ખુશીયા ધુંટ, ઓર ચસકી લગાકર પી. યાને થોડા થોડા પીનેસે ખુબ નશા આતા હે, ઓર ઉસકા મઝા પાતા હે, ઓર યે શરાબ એક દફાહી આંખેં બંદકર ગટ ગટ પી. જાનેસે બાવલા, ઓર મજઝુબ હોજા-તા હે. ફીર ઓરાંકે કામકા નહીં રેહતા, ઓર કીસી વક્ત અયસાભી હો-જાતા હે. કે આંખેં મીચકર મોંહ ભરકર, યે શરાબભી પી નહીં જાતી. ઉછ્છુ હો-જાતા હે, ઓર દમ ગલેમેં આ-જાતા હે. ઇસલીયે ઊસકો થોડા થોડા ચસકીસે પીનાહી મુનાસીબ હે, ઓર યેહી ખુબ મઝા દીખાતા હે, યે ફરમા કર મુરશીદે કામીલને ફરમાયા, કે યે જો બાતેં બતાઇ હેં, ઈનપર અમલ કરના, કે બીદુન અમલકે નીરે બાચક ગયાની, ઓર નીરી બાતેં બનાનેસે કુછ હાસીલ નહીં. જો કોઇ સીરફ નીરી બાતેં બનાકર હદીસે નફસમેં ફંસકર અપની પુંજી. અપના માલ ખો બેઠેગા. વોહ પચતાયેગા, ઓર રોવેગા, બીન કરતબ, બીન અમલ. બીન તવજ્જો ઇલલ્લાકે, યે નીરી બાતેંહી બાતેં, કુછ કામ નહીં આતીં, કુછ ફાયેદા નહીં દેતીં. તુ મઝદુરીમેં લગ, ટોકરી ઓર ઇબાદતકી, તવજ્જે ઇલલ્લાકી સરપર ઉઠા, જો શામકો મરનેકે વક્ત ફના-ફીલ્લા હોનેકે વક્ત, કુછ દામ કુછ ટકે ઉસસે હાસીલ હોં, નીકમ્મા-પન, નીકમ્મા કર દેતા હે. ઓર કામ, કામ કરતા હે. પુરે તૌરસે અલ્લાહકી ઇબાદત કર, ઉસસે જી લગા, ઓર સબસે હટા. જો દુખ, ઓર તકલીફ તુઝ-પર પડે, ઊસકો સેહજા. ઊસ દુખકો સુખ જાન. ઓર કરતુત ઓર અમલ પુરે કર. જીસ તરેહ શરીઅત, ઓર તરીકતમેં કરનેકા હુકમ ઓર ઇરશાદ હે. જબ તુ અયસા કરેગા, ઓર અપને પ્રીતમ, ઓર

અપને પીયાકો, અપને પ્યારે ખુદા, અપને અલ્લાહકો મીલ લેગા, જબ પીયા હીરદેમેં, જીમેં, દીલમેં બસ ગયા, અપને જલવે ઉસને દીખાયે, અપની તજલ્લીયાં કીં. તો બાહેર ભીતર સબ ફુલ ગયા, રંગ લગા ગયા. જબ ભાદું ખુબ બરસતા હે, તો ઝાડોં બુટીયોંમેં વલયા હોતા હે, ઓર બડા ગલ્લા પયદા હોતા હે. કીસી બાતકી કમી નહીં રેહતી.

જો તાલીબ, જો સાલીક, દીન દીન, રોજ રોજ, અપને કરતુત, અપને અમલ, ઇબાદત, અજકાર, અશગાલ, તસવ્વુરાતકે ઉસ તરેહસે બડહાવે, જીસ તરેહસે ઉસકા મુરશીદ ફરમાવે, ઓર ઇસ્તેકામત ઓર તસકીનકે સાથ, હીમ્મત ઓર કોશીશ કર કર, બડતા ચલા જાવે, પીછા ન હટે, વોહી ઇસ રાહકે ભેદોંકો, ઇસ રાહકે ઇસરારોંકો પાતા હે. ઓર જો સબ ગીનતી કર કર, શામ કરદે. કુછ આસાર ઇબાદતકે જીકર, ઓર ફીકરકે ઉસપર ઝાહીર ન-હોં. તો ઉસકી ઇસ્તેઅ-દાદ ઓર ઊસકે કરતુતોંમેં કુસુર હે. જો બેટા કપુત હોતા હે, ઊસકા ગયાન, ઓર સમઝભી મોટી ઓર ભદદી હોતી હે, હાં. કોઇ સપુત, ઓર સ-ઈ-દે અઝલી, મેહનત ઓર મશક્કતસે, ઇરશાદે (હુકમ) મુરશીદ, ઓર શરીઅત, ઓર તરીકતકે મોત્નાબીક અમલ કરે, તો સબ કુછ પાવે, અન કરનીસે યાને ઉનકે ન કરનેસે કુછ હાસીલ નહીં. ઓર કરતબ ઓર ધ્યાનસે યહાં તક હાલ હો-જાતા હે. કે જાત ઊસકી જો અન દેખી હે, ઓર કોઇ ઊસકો દેખ નહીં સકતા, વોહભી અન દેખા ધ્યાન કરને, ઓર ઊસકી તરફ તવજ્જો તામ રખનેસે, ઓર અનવાર ઊસકે નઝર આ-જાતે હેં. યાને અગરચે હકીકતે જાત નઝર નહીં આતી, મગર તજલ્લીયાત, ઓર અનવાર ઉસકે નઝર આ-જાતે હેં. જો બ-મંઝીલા દેખનેકે હેં. કયુંકે

જબ તાંત બજતી હે, તો રાગ ઉસ બજનેસે ગાનેમેં પેહલેહી માઅલુમ હો-જાતા હે. કે ફુલાના રાગ હે. ઇસલીયે જહાંતક ઇનસાન દેખ સકતા હે વોહ તજલ્લી-યાતહીં હેં. પેહલે તજલ્લીયાતે અફ્આલી, ફીર તજલ્લીયાતે સિફાતી, ફીર તજલ્લીયાતે જાતી હોતે હેં. જબ યે તજલ્લીયાત વારીદ હુયે, તો ગોયા ધ્યાનમેં ઊસકો દેખલીયા. ઔર જાત ઔર કુનેહ ઉસકી મુમતનેઅ-ઊલ ઇદરાક હે. દેખી નહીં જા સકતી.

ઈસ જગમેં, ઇસ આલમમેં, હર તુતોંસે નેક અમલોંસે, લાગ ઔર પુછ હે. યે બાત નહીં હે. કે બસ કાહીલે વજુદ, સુસ્ત હોકર બયેઠ ગયે. ઔર કેહદીયા, કે મીયાં જો કિસમતમેં હોગા, હો-રહેગા. અબ કયું તકલીફ ઔર દુઃખ ભરેં, ઉસકા ફઝલ તો હર વક્ત દરકાર હે, મગર તા-હમ અમલ કરનાભી ઝરૂર હે. ઔર અમલ કરનેકી તૌફીકભી ઉસકા ફઝલ હે. ઔર શરીઅત, ઔર એહકામે ઇલાહી, નાઝીલ હુયે હેં. ઉનકા બજાલાના લાઝીમ ઔર વાજીબ હે જો કોઈ ઇન કરતુતોંકો, ઇન અમલોંકો જો બ-મુજબ શરેઅ શરીફ હોં, જીસકો જીસે ઔર ખુલુસ નીયતસે ખાલેસન લીલ્લાહ કરતા હે. ઔર ઊન અમલોંકે કરનેસે. ઉસકી ગરઝ કીસી મઝદુગી યા સવાબકી નહીં હોતી, ઊસકો ઇસી જગમેં ફના ફીલ્લાહ, બકા બીલ્લાહ, હોનેકા સુહાગ મીલજાતા હે. ઔર નુરે ઇમાન હાસીલ હો-જાતા હે. વાહ ક્યા કેહના હો ખુદા સબકો નસીબ કરે. ઔર જો જીસે નહીં કરતા રીયાસે ઔર દીખલાવેસે કરતા હે. ઔર બીન ઢબ ઔર બે-તરીકે ચલતા હે, પરાઇકો તકતા હે, ઉસકો કુછ હાસીલ નહીં હોતા. ઉસકે લીયે ઈસી આલમમેં ખરાબી ઔર ખરાબી હે. કયું-કે આગ ખાવે, સો ઇંગારે હગે. દુન્યાકે

તાઅલ્લુકાત માસીવાસે અલ્લાહકે, ઇલાકે—અંતકી આગે ખાવેંગી, તો કંગારે હગેગા.

યે સમઝ, કે તેરા પીયા, તેરા મહબુબ, તેરા પ્યારા, તેરા માલીક, તેરા ખાવીંદ, તેરા સાહેબ કોન હે? વોહ હે, કે જીસ સાહેબ—કે આગે તો છુપી, ઓર થાડી યાને નંગી, ઓર ખુલ્લી એકસી હે. અગર હજ્જર કોનોંમેં, હજાર પરદોંમેં છુપી હુઇ હે, તો ઉસકે આગે હે, ઓર ઉસસે કીસી તરેહ છુપ નહીં સકતી હે. ઓર અગર ખુલ્લી હુઇ હે, તો ઉસકે આગે હે. તુ સમઝતી હે, કે વોહ મેરા મહબુબ હે, મેરા પ્યારા હે, ઓર બાત યે હે, કે તુ ઉસકી મહબુબ-હે, ઓર પ્યારી હે, તુઝકો વોહ અપની આંખોં—કે સામને, અપની નઝર કે સામને, અયસા રખતા હે, કે તુ ઉસસે છુપ નહીં સકતી હે. ઓર તુ ઉસસે સવદા કરતી હે, પ્યાર લગાતી હે, મોહ-બ્બત જોડતી હે, જો તેરે હીરદેમેં, તેરે જીમેં, તેરે દીલમેં જાગતા હે, સમા રહા હે, તજલ્લીયાં કર રહા હે, પસ ઇસ બાતકો અછ્છી તરેહ સમઝ લે, કે અયસે પ્યારે, અયસે મહબુબસે, જી લગાકર, ફીર ઓર તરફ નઝર ઉઠાકર ન દેખના ચાહીયે, જો દીલમેં કપટ હે, કે યેભી મઝા ચખા, વોહભી મઝા ચખું. યેહભી દેખા, વોહભી દેખું, ઇસ્કો જાનેદે, કે યે કામ બુરા હે. ઓર ઇસકો ખુબ જાનલે, કે વોહ પીયા, વોહ મહબુબ, જયસા અછ્છા, ઓર સબમેં ભલા. ઓર પ્યારા હે, અયસા ગયરત વાલાભી હે. યે વોહ નહીં ચાહતા, કે ઉસસે જી લગાકર ઉસસે મોહબ્બત કરકર, ફીર કોઇ અસલી મોહબ્બત ઓર કીસીસેભી કરે. હાં, ઉસકી મોહબ્બત કરકે, ઓરોંસેભી મોહબ્બત

કરે, તો કુછ મુઆયેકા નહીં, ઇસ સુરતમેં ઉસકી મોહબ્બત અસલી હોગી, ઔર દુસરોંકી મોહબ્બત ત-બ-ઈ. જયસે કાતીબકો લીખનેકી મોહબ્બત અસલી હોતી હે, ઔર લીખનેકી વગેરેસે, જો દવાત કલમસે ઉસકો મોહબ્બત હોતી હે. વોહ ત-બ-ઈ હોતી હે, પસ જો કોઇ ઉસકી મોહબ્બત, ઔર પ્યારકા દમ ભરકર, ઔરોં સેભી અસલ મોહબ્બત રખતા નહીં હે, ઉપરકે જીસે, મોહબ્બત રખતા હે, ઉસકાભી કભી ન-કભી નાશ હો-જાતા હે. ક્યું-કે જો કામ ઉપરકે જીસે કીયા જાતા હે. વોહ આખીરકો બરબાદ હો-જાતા હે, ઔર જો અંદરકે જીસે કીયા જાતા હે, વોહ ફુલ જાતા હે. અગર તુ, યે તરીકતકા સુલુકે ઘલલાકા કરતબ કરના ચાહતા હે, તો સીવાયે ખુદાકે કુછ મત ચાહ, મા-સીવાયે અલ્લાહ-કે, કહીં નઝર ઉઠાકર મત દેખ. ઇસ કરતબકા યે ખાસ્સા હે, કે ઇસમેં અમર ઔરકી યાને મા સીવાયે અલ્લાહકી ચાહ, ઔર મોહબ્બત, અસલી મીલ જાતી હે, તો રાહ બીગડ જાતી હે, ઔર રાસતા સીધા ભુલ જાતા હે, ઇસકો ખુબ યાદ રખ, કે પીરુકો, પ્યારેકો, મહબુબકો, ખુદાકો, વોહી પાતા હે, જો સચ્ચા હોકર સદક દીલસે ઉસપર ચલતા હે, ઔર કીસી બાતકી સીવાયે દીદારે ઇલાહીકે, ચાહ નહીં કરતા હે, જો અયસા દરખ્ત લગાતા હે, વોહી ઊસકો સીંચતા હે, ઔર પાની દેતા હે, ઔર ફુલ પાતા હે. ઔર અયસે હાલ સીદકો ઇખલાસમેં રહમતે ઇલાહીભી શામીલે હાલ હોતી હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા, ઉસકે હાલપર ફઝલ કરતા હે.

જો કોઈ અલ્લાહકી ઇબાદત કરે, ઓર ઊસકે ઇવઝ ઓર બદલેમેં બેહીસ્ત માંગે, વોહ બે-ફાયેદા હે. કયું—કે ઇશ્ક, ઓર મોહબ્બતે ઈલાહી યેહી હે, કે ઉસકી ઈબાદત ખુલુસ. યાને સચ્ચી નિયતસે બીલા કાસી ગરઝકે મહઝ ઉસકે હુકમકી તાઅમીલ, ઓર ઉસકે ઇશ્ક ઓર મોહબ્બતમેં કી–જાયે. અગર કીસી ગરઝસે કી-જાયેગી, તો વોહ મઝદુરી હોગી, ઇસમેં શક નહીં હે, કે અયસી ઇબાદતસે જો બેહીસ્ત મીલનેકી નિયત, ઓર દોઝખસે બચનેકી ગરઝસે કી–જાયે, બ–સુરતે મકબુલ હોનેકે, તો આખેરતમેં બેહીસ્તભી મીલેગી, ઓર દોઝખ–સેભી બચેંગે. ઓર બેહીસ્તમેં કભી કભી દીદારે ઇલાહીભી હોગા, ઓર યે કામ અચ્છા ઓર નેકો–કારીકા હે. ખુદા સબ મુસલમાનોંકો નસીબ કરે. મગર આશીકે અલ્લાહકે નઝદીક, જો એક હીમ્મતે આલી રખતા હે, ઇસ ગરઝસે ઇબાદત કરના, દુન હીમ્મતી ઓર મઝદુરી. અયેશ ઓર આરામે નફસકે લીયે હે. કયું કે ઊસકે દીલકો જો ઇશ્ક, ઓર મોહબ્બતે ઇલાહી, અપની તરફ ખેંચતી હે. વોહ જન્નતે જાતકો, કે જો હીબલયે દીલ હે, ઉસકો આલા જાનતા હે. ઓર જન્નત, હુર, ઓર, કુસુરકો. કે જો ખાહીશે નફસ હે. ઉસકો અદના જાનતા હે, અદનાકી તમ્મના નહીં કરતા, ઓર યું કેહતા હે.

શેઅર.

હરકે દર જન્નત દીલ મીસ્વે દુ હુરે દારદ,
ગર કુનદ મેલ બ-ફીરદોસ કુસુરે દારદ.

ઓર પીરદોસ, હુર, કુસુરકી નરફ મેલ કરને-વાલેકી નિસબત યું કેહતા હે, કે અફ્સોસ હે, અયસે શખ્સકે હાલપર, કે જો દુને યાને દુન્યાકો તો છોડે, ઓર મુંઢે યાને આખેરતકો લેવે, હાલાંકે આરઝુએ નફસકે લીહાઝસે દોનોં એક હેં. "નાચ ન જાને અંગન ટેડા" યાને વોહ નાચ નહીં જાનતા, ઓર ઇબાદત-કે અસલ મકસદ, ઓર હિકમતસે વાકીફ નહીં, અગર ઉનમેંસે કોઇ યું કહે, કે આદમીકી ખુદાસે મોહબ્બત હોના મોહાલ હે, ઇસલીયે કે, મોહબ્બત જીન્સકી જીન્સસે હોતી હે, ગયેર જીન્સસે ના-મુમકીન હે ખાલીક ઓર મખલુકમેં કોઇ જીન-સીયત નહીં પસ ઇબાદતમેં નિયત સવાબ ઓર બેહીસ્ત મીલનેકી-હી રખ સકતે હેં, વોહ સીરરે ઇનસાની હકીકતે હાલ, "યોહીબ્બુ-હુમ વ યોહીબ્બુ-નહુ" સે વાકીફ નહીં. "નાચ ન જાને અંગન ટેડા." યાને વોહ ચુંકે યે નાચ નહીં જાનતા, કે જો જો મોહબ્બતે હકીકી નચાતી હે, વોહ અંગને હકીકને ઇનસાની, ઓર આલમે શહાદતકો ટેડા બતાતા હે ઓર આશીકે અલ્લાહ, જો યે નાચ નાચતા હે, ઉસકે લીયે યે અંગન અયસા કુશાદા હે, કે ઉસમેં કહીં બાંકા પનહી નહીં, ઓર વોહ "વફી અન-ફોસોકુમ અ-ફ લા તુબ-સેરૂન" કહેતા હે. ઓર કહેતા હે, કે "ફ ફી કુલ્લે શેઇન લહુ." ઓર ચુંકે ઇસ નાચસે કે જો મોહબ્બતે હકીકી નચાતી હે, ઇસ અંગન સીરરે ઇનસાની, ઓર હકાયેકે આલમાકો અનવાર, ઓર તજલ્લીયાને ઇલાહીસે રોશન પાતા હે, ઓર ઉસ રોશનીસે હર કામકે કાએદે અસલી, ઓર હર ફેઅલકે ખાસ્સે, ઓર નતીજ્યે, હકીકીસે વાકીફ હો-જાતા હે. ઇસલીયે ઇબાદતકે ઇસ ખાસ્સેસે વાકીફ હોકર, અગર વોહ ખાલેસન લિલ્લાહ, બીલા કીસી ગરઝે દુન્યવી

ઓર આખેરીકે કી-જાયે, તો નતીજા ઉસકા ઇસી આલમમેં તજલ્લી-યાત ઓર નુરે ઇલાહી હેં. અભી વુસુલે ઇલલ્લા હે. હર કામ ઓર હર ઇબાદતમેં નિયત ખાલેસન લિલ્લાહ રખતા હે. ઓર ઉસ જાત ઓર હકીકતકી મોહબ્બત, ઓર તાઅમીલે હુકમમેં ઇબાદત ઉસકી કરતા હે, તાલીબાંને હક, ઓર આશીકાંને અલ્લાહ, દુન્યાવી મઝાં, ઓર લજ્જતોંકો છોડતે હેં, અયસેહી ઉખરવી મઝાં, ઓર લજ્જતોં-કોભી છોડતે હેં. ઓર યે બાત દુસરી હે, કે ખુદાયે તઆલા, કી તરફસે ઊનકો ખીલઅતે શરાફત, અપની મોહબ્બતકી વજેસે પેહનાયા જાવે, ઓર તાજે કરામત, ઉનકે સરપર રખ્ખા જાવે, ઓર દુસરોં પર ઉનકો ફઝીલત બખશી જાવે, ઓર સર-ફરાઝ ઓર મુમતાઝ કીયા જાવે. ઉનકી અપની ગરઝ ઇબાદતમેં ઇન મરાતીબકે હુસુલકી નહીં હોતી ઊનકે દીલમેં તો ઓરહી કુછ આગ લગી હુઇ હોતી હે. અલ્લાહ અલ્લાહ, કી હરદમ ઓર હર સાંસ પર, જો દીલ-પર ચોટેં લગતી હેં, ઉસસે વોહ માદ્દા ઇશ્કે ઇલાહીકા, જો ઉનકે બાતીનમેં હોતા હે, વોહ જોશ મારતા હે, ઓર અપના રંગ દીખાતા હે, ઓર સબ આરઝુઓં, ઓર સબ ખાહીશોંકો, સફહયે દીલસે મીટા દેતા હે. એક વોહી યાદ રેહતા હે, જીસકી લગન, જીસકી જલન, દીલમેં લગ જાતી હે. ઓર બસ. જીસકા અયસા હાલ હો, વોહી આશીકે સાદીક, ઓર આશીકે અલ્લાહ, કહા જાતા હે. મવલાના જામી રહ, ને ક્યા ખુબ અચ્છા કહા હે.

રૂબાઈ.

બા ઇશ્કે તો અમ હવા ન માંદસ્ત વ હવસ,
બા આતશે સોઝંદા ચે સાં માનદ ખસ.

ખાહીદ ઝ તુ મકસુદ દીલે ખુદ હમા કસ,
જામી અઝ તુ તોરા હમી ખાહીદો બસ.

યાને અય માઅશુકે હકીકી, ઓર અય મહબુબે તહકીકી, તેરે ઇશ્કમેં ન મુઝમેં હવા રહી હે, ન હવસ. કયુંકે ઇશ્ક તેરા ખાસીઅત આગકી રખતા હે. ઓર આગભી કયસી ધુકતી હુઇ, ફીર ધુકતી હુઇ આગમેં ખસો ખાશાક, કોરાકીટ કયા બચે? ઓર કયસા જલકર ખાક ન-હોજાયે. તેરેસે હર શખ્સ જીસકો તેરા ઇશ્ક નહીં, અપને દીલકા મકસુદ તેરે મા-સીવા ચાહતા હે. ઓર જામી, તુઝસે તુઝકોહી ચાહતા હે, ઓર બસ. યાને પીયાસે પીયાહીકો માંગતા હે. પીયાસે પાન તંબાકુ છાલીયા નહીં માંગતા. કયસી બે-વકુફ ઓર કમ સમઝ હે. વોહ બીરહન. જો પીયાસે અપને પ્યારકા દાઅવા કરકર પ્યારસે પીયાકો ન માંગે, ઓર કયું કહે, " અય પીયા તુઝમેંહી લગ રહા મેરા જીયા." ઓર ઇસકે બદલે યું કહે, ઝરદા છાલીયા દીલવાઓ, પાન ખીલવાઓ, યેનો સમઝકા બલ હે, વોહ મોહબ્બતકે તરીકે, પ્યારકે કાએદે નહીં જાનતી. ઓર જો સમઝ-દાર, ઓર ચતર હોતી હે, વોહ સબ ચીઝોંસે અપને પીયાકો અછછી જાનતી હે, વોહ એક રંગ હોકર ઝાહીર ઓર બાતીનકો એક કરકર, પીયાકે તરફ અપને મહબુબકે તરફ, અપને ખુદાકે તરફ ચલતી હે, ઓર ધીરે ધીરે ઓર આહીસ્તા આહીસ્તા વકતન ફ-વકતન હરસે, ખુદાસે, અલ્લાહસે, મીલતી હે, ઇસલીયે ઉસકા મુજાહીદા હે, વોહ ઉસીકે મીલનેકે લીયે હે. જો રીયાઝત હે, જો ઇબાદત હે, વોહ ખાલેસન લિલ્લાહ ઉસકે હુકમકી તાઅમીલમે ઉસકે ઇરશાદકી બજા-આવરીમેં હે, ન કીસી ઓર નિયત, યા ગરઝસે હે, કયું-કે વોહ જો ચતર ઓર દાના, ઓર સમઝવાલા હે.

જાનતી હે, કે દો-દીલા હોનેમેં, ઓર દો તરફ દીલકા ઝોક રખનેમેં યાને કુછ પીયાકે તરફ, ઓર કુછ ઓર ચીઝોંકી તરફ રખનેમેં મન ઓર દીલ ફટ જાતા હે, ઊસકે ટુકડે હો-જાતે હેં. ઓર યે બાત સાદીક આતી હે. કે **"દુબધામેં દોનોં ગયે, માયા મીલી ન રામ."** જબ મન ફટ ગયા. ઓર દીલકે ટુકડે હો-ગયે, તો કુછ ન મીલા, યે હાલ હુવા, કે **"ધોબીકા કુત્તા ઘર ન ઘાટ."** યાને કહીંકા-ભી ન રહા. જો ચતર જો દાના, જો સમઝ-દાર હોતી **હે.** વોહ અયસા કામ કબ કરતી હે, વોહ સબ તરફસે દીલકો હટાકે, એક ઉસી અપને પીયાસે લગાકર યેહી કેહતી હે, કે **"યક દીલ દારમ બસ અસ્ત, યક દિલ-દારમ"** યા યું, કેહતી **હે, "પીયા તુઝમેંહી લગ રહા મેરા જીયા."** પસ અગર તુ. તાલીબે ખુદા હે. તાલીબે સાદીક હે, તાલીબે કાઝીબ (જુઠા) નહીં હે, તો અપને ઝાહીર ઓર બાતીન, બાહેર ઓર ભીતરકો એક કરદે. કે ઈસીકો ઈખલાસ કેહતે હેં. ઓર યે નકર, કે ઝાહીર કુછ હો, ઓર બાતીન કુછ, મોંહ-પર કુછ હો, ઓર જીમેં કુછ, તો ઈસીકો નીફાક કેહતે હેં. જબ તેરા ઝાહીર ઓર બાતીન એક હો-જાવે, તબ ફીર તુ યે કામ કર, કે ખુદાકે ધ્યાનકી તવજ્જો ઈલિલાકી ટેક દેદે. ઓર અયસા મુતવજ્જો ઈલિલા, બ તવજ્જો તામ હો. કે ઈસ આલમકી કુછ ખબર ન-રહે ઓર ખુદાકા ધ્યાન, તવજ્જો તામે ઈસ્લલા જમી કુવાયે તમીઈ, ઓર હમમે બાતીનીસે કરની ચાહીયે, જબ યે સબ કુવાયે તમીઈ, ઓર હમમે બાતીની મીલ જાવેં. તબ મહવીયત, ઓર શુહુદે રીલા હાસીલ હો, કે **"સાતકી લાઠી એકકા બોજ."** હે. ઈસકો જાનલે. તીન પવન, તીન હવાઓં, ઓર તીન બડી બડી

કુવ્વતોં, નફ્સ, અકલ. ઓર ખ્યાલકા, યા તીન ચીઝેં, દુન્યા, ઉકબા ઓર ખુદાકા ચાહને-વાલા, ઓર યે તીન ખાહીશેં રખને-વાલા તેરા જી હે, જબ ઇનકો એક કરેગા, ઓર ઇન સબકા મોંહ્. ખુદાકી તરફ કરદેગા. ઓર ઉસ ખુદાકી તરફ અયસા મુતવજ્જા બ-તવજ્જો તામ હોગા, કે ઓર સબકો જો મા-સીવાયે અલ્લાહ હે, ઉનકો ભુલ જાવેગા,યહાંતકકે અપને તઇંભી ભુલ જાવેગા, તબ પીયાકો પાવેગા.ઓર અપને ઇન કરમોં ઇન અમલોં-હીસે પુરી પડેગી. બીદુન ઇન કરમોં ઓર ઇન અમલોંકે, યે મુરાદ હાસીલ નહીં હોતી, કયું-કે ઇસ આલમે શહાદતકા યે ખાસ્સા હે, ઓર યે હાલ હે. કે અપને કરમોં, ઇનિ અમલોં હીસે પુરી પડેગી. ઓર જયસી કરની હે. વયસીહી ભરની હે. અગર બેહીસ્તકે મીલનેકે લીયે, ઓર દોઝખસે બચનેકે લીયે ઇબાદત કરેગા. તો દોઝખસે બચેગા. ઓર બેહીસ્ત મીલેગી. ઓર કભી કભી વહાં ખુદાકા દીદારભી હોગા. ઓર અગર ઇન સબકો ખુદા પર છોડકર સીર્ફ ઉસીકી મોહબ્બતમેં ઇબાદત કરેગા, ઓર સબ ખ્યાલોં, ઓ ફીકરોં ઓર કુવ્વતોંકો એક કરકર, ઊસીકા ધ્યાન લગાવેગા, તો ઇસી આલમમેં ઉસકા શુહુદ, ઉસકા ઇસ્તગરાક, ઉસમેં મહવીયત, ઊસકે અનવાર, ઉસકે તજલ્લીયાત, હાસીલ હોંગે. ઊધાર નકદે વકત હો-જાયેગા. કે જયસી કરની વયસી ભરની હે. યાને ઉસકે તરફસે કુછ કમી નહીં હે. કુસુર કરને-વાલેકી તરફસે હે. જયસા કોઇ કરેગા, વયસા પાયેગા.

તંબીહ—અગર ઇસ બાતકા ખ્યાલ રખના, કે યે મસઅલાર કરની ભરનીકા બડા નાઝુક હે. મોટી ઓર ભદ્દી સમઝ-વાલા ઇસકે અસલ માયને નહીં સમઝતા. ઉલટે માયને સમઝકર બીગડ જાતા

હૈ. જબસે વોહ સાલીક; સુલુકે ઈલલ્લા બીગડ જાતા હૈ. જીસ પર આમાલે સુલુકસે કુછ એહવાલ, કુછ આસાર, કુછ અનવાર, જીકરો ફીકરે વારીદ હોતે હૈં. ઓર વોહ અપની નાદાની, ઓર બે-વકુફીસે ઓર મોટી ઓર ભદ્દી સમઝસે યે સમઝ જાતા હે, કે યે જો એહવાલ ઓર આસાર ઓર અનવાર હૈં, યે મેરી કરનીકે સબબસે હૈં. ઓર ઈસ વજેસે અપની કરની પર ઈતરાને લગતા હૈ. ગુરૂરસે પેટ ઉસકા ભર જાતા હે. ઓર ઉસકે ફઝલ પર નઝર નહીં રખતા, ઓર ઈસ કરની ભરની દોનોંકો ઉસકે ફઝલકા ઝુહુર નહીં સમઝતા. યા વોહ બીગડ જાતા હૈ. જો ફીલસુફી હે. ઓર ઉસકા સારા મદાર કારે અકલે અઝીઝી પર હે. અમલે કુલ્લીસે ઊસકો બહરા નહીં, ઓર અપની ખામ ખ્યાલીસે ભરની કરનીકા નતીજા લાઝીમી કરાર દેતા હે. કરની ઓર ભરની દોનોંમેં ઉસકે ફઝલકો બાલાયે તાક રખ દેતા હે, ઓર યે નહીં જાનતા, કે વોહ મોઅતલ ઓર બેકાર નહીં. આલમકો બનાકર હાથ પર હાથ રખ્ખે નહીં બયઠા, જો કુછ કામ હોતા હે. ઉસીકી મશીયત, ઓર ઉસકે ફઝલસે હોતા હૈ, ઈકતઝાયે હીકમતકી જાનબી ઉસીકી મશીયત, ઓર ઊસીકા ફઝલ હૈ, ઓર ઉસપર કીસી કામકા કરના વાજીબ ઓર લાઝીમ નહીં. કે ઊસકે મોઅતલ યા બેકાર હોનેમેં, યા ઉસપર કીસી કામકા કરના વાજીબ યા લાઝીમ હોનેમેં ઉસકા ઈજ્ઝ લાઝીમ આતા હૈ. ઓર આજીઝ ખુદા નહીં હોતા. પસ જો કુછ ઝુહુરમેં આતા હૈ, વોહ સબ ઉસકા લુત્ફ ઓર ફઝલ હૈ. યાને અગરચે નતાયેજ, ઓર એહવાલ, ઓર આસારકે અસબાબ ઓર ઈલલભી. ઈસ વજેસે કે, ઉસને અપની કુદરતે કામીલા, ઓર હીકમતે બાલીગાસે, અશીયા ઓર આમાલમેં

ખવાસભી રખ્ખે હેં. કે "ગંદુમ અઝ ગંદુમ બે-રૂયદ, જવ ઝે જવ."
મગર ઇન સબ અસબાબ, વ ઇલલકી જાન, ઓર રૂહ, ઉસકી
કુદ્રતમેં તો અસબાબ, વ ઇલલ હેચ હેં, જો કુછ હે, વોહ ઉસકા
ફ્રઝલે અઝલ હે.

યે તંબીહ ઇસલીયે કી-ગઇ હે, કે ઇસ મસઅલે નાઝુક, યાને
કરની ભરનીકો ગઓરસે સમઝા જાયે, કે જયસી કરની વયસી
ભરનીભી હે. ઓર ઉસકા ફ્રઝલભી હે, યાને કરનીભી ઉસકા ફ્રઝલ
હે. ઓર ભરનીભી ઉસકા ફ્રઝલ હે. ફ્રઝલ નહો, તો કુછભી નહીં.
ન કરની ઝુહુરમેં આવે, ઓર ન ભરની, પસ જો કુછ કરે,
વોહ અપને મનસે ઓર દીલસે મીટા દેના. ઓર ઊસકા ખ્યાલ
અપને દીલ પર ન આને દેના. કે મેંને અયસા કીયા, ઓર મેંને
અયસા કીયા. બલકે નીહાયત આજીઝીસે ઓર ગડગડા કર, યેહી
કેહતે રેહના, કે તુંનહી મુજકો ઇન અમલોંકી તોફીક દી. તેરીહી
મેહરબાની ઓર ફ્રઝલકા ઝહુર હે. જો મુઝસે કુછ ઝુહુરમેં આતા
હે. વર ન મેં કયા ચીઝ હું. જો મુઝસે કોઇ અમલ, કોઈ ઝીકર,
તેરી જનાબકે લાયેક હો. કહાં ખાક, ઓર કહાં તેરી જનાબે પાક.
યે હીદાયત ઇસ ગરઝસે હે, કે અયસા ન-હો, કે યે ખ્યાલ, ઓર
યે આજીઝી ઓર ગડગડાના તેરા ન-રહે, ઓર કહીં તેરાભી પેટ
ભર જાયે, ઓર તુઝકોભી ગુરૂર ઓર ઘુમંડ આ-જાયે. અસતગ
ફીરૂલ્લા! અસતગ ફીરૂલ્લા! અય તાલીબે ખુદા, તુ કીસ ગુન પર. ઓર
કીસ અમલ પર, કીસ લછ્છન પર, ફુલતા હે. ઓર કાએદે
તરીકત, આજીઝી ઓર ગડગડાનેકો ભુલતા હે. યહાં તો ઘર ઘરમેં

મીટ્ટીકે ચુલ્હે હેં. ચાંદી, ઓર સોનેકા કીસીકા-ભી નહીં. સારે નબી, સારે વલી, યેહી કેહતે ગયે હેં, કે હમ ખાક હેં, હમ કુછ નહીં. તુહી હે, તુહી હે, તેરેહી ફઝલકા ઝુહુર હે. જો કુછ આમાલ, હમસે હોતે હેં, વોહ "લા-ફાએલો ફીલ હકીકતે ઈ-લલ્લા" હી કેહતે હેં.

જો કોઇ જલ્દ બને, ઓર જલ્દ તાસીરાત, જીકરો ફીક્ર, ઓર ઈબાદાત, કે ઉસપર ઝાહીર હોં, ઓર વોહ ઈસ આજીઝીકે રાસતે, ઓર ગડગડાનેકો, ઓર જો કુછ કરે, ઉસકા ખ્યાલ દીલસે મીટાનેકો છોડ દે, વોહ બે-વકુફ હે. ઓર મીસકીન હે. ઉસકે પાસ કુછ માલ નહીં, ઉસકો કુછ હાસીલ નહીં ઉસને ઈસ રાહકો છોડ દીયા ઉસને મુરશીદ ઓર પીરકે ઈરશાદ પર અમલ નહીં કીયા. મુરશીદકો પુરા નહીં પકડા. અગર તુ ઈસ રાહે સુલુકે ઈલલ્લામો કદમ રખના, મંઝીલે મકસુદ તક પહોંચના ચાહતા હે, તો મુરશીદકો પુરા પકડ. ઉસકે કેહને પર પુરા અમલ કરના. કવાએદે તરીકત, સુલુકે ઈલલ્લા-કે કભી બર-ખીલાફ ન કરના, ઓર દીલ પર અયસા ખ્યાલ ન આને દેના, અગર તુ અયસા ન કરેગા, ઓર પીરકો પુરં ન પકડેગા, તો તુભી ઈસ રાહકો ભુલેગા. ઓર જગા, જગા, ઓર કદમ કદમ પર ભટકેગા. ઓર તેરાભી વોહી હાલ હોગા, કે આગે દોડ ઓર પીછે ગોડ. હર મુરશીદ, અપને મુરીદકો યુંહી સમઝાતા હે, કે કરતુતોંસે ઓર અમલોંસે કે જીનસે તાસીરાત પયદા હોં, ઉનસે મા- મત કર. ગુરૂર મત કર. ઘુમંડ મત કર. યે "મેં" ઓર ખુદી હે. ઉસમેં ઓર ખુદીસેભી માઅરેફતકો દીમક લગ જાતી હે. ઓર યે "મેં" ઓર ખુદી, ફેઅલ ઓર અમલકી અસલી ઓર હકીકી ઈઝાફત અપની તરફ કરના, માઅરેફતકો અયસા ખા-જાતા હે, જયસે દીમક

લકડીકો ખા—જાતા હે. ઇન તાસીરાતે આમાલ, તાસીરાતે ઇકર, પર મત ફુલ, ઓર મત ભુલ. ઓર મત કેહ, કે મેં અલ્લાહ, કા પ્યારા હું, વલી અલ્લાહ હું, કયુંકે વોહ શાને બે-નિયાઝી રખતા હે. વોહ જરાસી બાતમેં થોડીસી દેરમેં નારાઝ હો—જાતા હે. મોંહ નહીં લગાતા ભલા સોચ તો સહી, કે "રાજા જોગી કીસકે મીત." પસ હરગીઝ હરગીઝ ગુરૂર ઓર ઘુમંડ, ઓર દાઅવા પ્યારે હોનેકા પાસ ન આને દેના, ઓર હર વક્ત અપને તઇં યાને અપની જાતકો હેચ, ઓર, અદમ સમઝના, ઓર ઉસ પ્યારેકી નાઝુક મીજાઝીસે, ઓર શાને બે-નિયાઝીસે ડરતે રેહના.

હરકે, યાને ખુદાકે મારગ, તરીકે ઇલ્લાકો સહેજ ઓર આસાન ન જાન, કે બસ ઇશ્વર ઉશ્વરકે દો—ચાર અમલ કરનેહી પહોંચ જાયેગા. વાસીલે બિલ્લાહ હો-જાયેગા. યે મારગ, યે રાસ્તા, યે તરીક, બડા કઠીન બડા મુશકીલ હે. સારી મુરાદેં, ઓર સારી ખાહીશેં, અપની છોડની પડતી હેં. ઓર સબકો છોડકર, એક ઉસીસે ધ્યાન લગાના પડતા હે. ઓર જબ પુરી તરેહસે ઓર બિલકુલ સબ તરફસે દીલકે તાઅલ્લુકાતકો હટા લેતે હેં, તબ ઉસકી તરફ કુછ ધ્યાન લગતા હે, ઓર ઊસ-પરભી ડર હે, યાને કદમ કદમ, મંઝીલ મંઝીલ પર, ઘાટ બાટ પર ડર હે, કે કહીં ઉંટ ચડેભી કુત્તા કાટે, યાને અયસા નહો, કે ચડને પર, યાને કુછ સફાઇ બાતીનકી હોને પરભી નફસકા કુત્તા કાટ ખાયે. ઓર જો કુછ હાસીલ હુવા હે, વોહ જાતા રહે, કે અસરકો જો ઉસકા ડર નહીં રખતે. ઉનકો યે કુત્તા કાટ ખાતા હે. ઓર ઊસકા ઝેહર ચડ જાતા હે, તીફલે રૂહાની, નુરાની બચ્ચા ઉનકા જો સફાઇયે બાતીનસે પયદા હુવા થા, વોહ મરજાતા હે.

અગરચે હરકે, ખુદાકે, અલ્લાહકે, સભી તાલીબ હેં. ઓર હર એકકો હર ચાહતા હે, ઓર હર એક ઉસ હર, ઊસ ખુદા, ઉસ અલ્લાહકી તરફ, સરકો કદમ બનાકર જાતા હે. મગર ફીરભી યે માઅલુમ નહીં હે. કે હર કીસકા હો. કીસકે અમલકો, કીસકી મોહબ્બતકો પસંદ ઓર મકબુલ કરે. કયું કે બહોતસે લોગ ઈસિ રાસતેમેં ચલકર નફસ, ઓર શયતાનકે બેહકાનેસે ભટક ગયે હેં. રાસતા ગુમ કરદીયા હે. મંઝીલે મકસુદ, ફના-ફીલ્લા, ઓર બકા-બિલ્લાકો નહીં પહોંચે, ઈસલીયે સાલેકાને તરીકે ઈલલ્લા, ઓર ઇસ રાહકે ચલને-વાલે, હર વકત ડરતે રેહતે હેં. ઓર યેહી કેહતે હેં. દેખેં. “કીસ કલ બયઠે ઉંટ” હાં, હરને, ખુદાને, અલ્લાહને, સબકો સારે આલમકો, સારે આદમીઓંકો, અપની માયા, અપના જમાલ, અપના નુર દીયા હે, મગર ઊન સબમેં આદમીયોંકો વોહ માયા, વોહ ઇસ્તેઅ-દાદ, અપને ઈશ્ક, અપની માઅરેફત અપની પેહછાન દી હે. જો કોઈ ઇસ બાતકો સમઝા, ઓર [illegible] મરતેબદાદે ઈશ્કે ઈલાહી, માઅરેફત [illegible]કી કુવ્વતસે ફેઅલમેં આકર [illegible]નસે ઝાહીર હુઈ, ઉસને સબ કુછ પાયા, સારે જહાંકી નેઅમત ઉસે મીલી. મગર યે દૌલત ઉસકો મીલતી હે, જો અપને ગુરૂ, અપને મુરશીદકે ઈરશાદોંકો બજા લાતા હે, કદમ બ-કદમ ઊસકે અબરાર સુલુકસે આખીર તક ચલતા હે. તુઝકોભી યે બાત હાસીલ હોગી, અગર તુ કમર બાંધકર, સર ગરમીસે ઇસ કામ પર ઇસ્તેકામત રખ્ખે. ઓર તાલીમે કરામત નહો, તાલીમે ઇસ્તેકામત હો. કયુંકે જયસી બડી સડક, ઓર બડા રાસતા મઝીલે મકસુદ તક જાતા હે અયસીહી પગડંડી ઉસસે લીપટી હુઈ, ઉસકે પીછે મંઝીલે મકસુદ તક ચલી જાતી હે.

તાલીબે સાદીકકા રીયાઝતમેં મશગુલ હોના, ઔર ઉનમેં દીક્કતોંકા પેશ આના.

યે સુનકર તાલીબે સાદીકકા શૌક, ત-લ-બે ખુદાકા એક ચંદસે હજાર ચંદ હુવા. હઝરતે મુરશીદને ઉસકો રૂખસત કીયા. ઓર અપને મુકામ પર જાકર, ઝીકરો ફીક્ર. ઓર ઇબાદત, રીયાઝતમેં ઉસ તરેહ મશગુલ હુવા જીસ તરેહ હઝરતે મુરશીદને તાઅલીમ ફરમાયા થા.

મગર ચુંકે મુબતદીકા દીલ, સુલુકમેં કદમ રખનેસે પેહલે અકસર મરઝે ખતરાત, હદીસે નફ્સ, ઇન્તિશારે સુ-વ-રે મહસુસાતમેં બીમાર ઓર બહોત કમ-જોર હોતા હે. વોહ ઝીકર ઓર શુગલ બા-શરાયેત, ઓર તવજ્જો તામે ઇલલ્લા, જયસીકે ચાહીયે નહીં કર સકતા, ઇસલીયે બડી બડી દીકકતેં, ઓર મુશ્કીલેં પેશ આતી હેં. ઇસલીયે ઝુરૂર હે, કે ઉસ-તાલીબે સાદીક-કોભી વોહ દીકકતેં ઓર મુશ્કીલેં ના-ગુરેઝ પેશ આવેં

તાલીબે સાદીકકા અરઝે હાલકે લીયે, મુરશીદકી ખીદમતમેં જાના.

ફરઝ કીજીયે, કે ઉસકોભી યે દીકકતેં, ઓર મુશ્કીલેં પેશ આઇ, કે જબ વોહ ઝીકર, ઓર ફીકર કરને બયઠતા હે, તો કહીં ખતરાત, સામને આ-ખડે હોતે હેં. કહીં હદીસે નફ્સ, કહીં નુકુશે સુ-વ-રે

મહસુસાત. અગર એકકો હીમ્મત ફ્કરકર દુર કરતા હે, તો દુસરા ઉસકી જગા આ-ખડા હોતા હે. ઇસી ·કશાકશમેં હે. ઇસલીયે કે પેહલેસે વોહ દીલમેં અયસે ભરે હુયે હોતે હેં, જયસે ધરમેં ધુંવા, યા ઇંજનમેં ભાંપ. ઓર એક બારહી વોહ નહીં નીકલતે. રફ્તા રફ્તા કાએદે ઓર તરીકેસે નીકલતે હેં. ચુંકે બીમાર ખુદ અપના ઇલાજ સખ્ત મરઝકા નહીં કર સકતા હે. જબ તક કીસી તબીબ, યા હકીમકી તરફ રૂજુ નહીં કરે. ઓર ઉસસે અપના સબ હાલ ના કહે. અવ્વલ-ઇસ વજેસે કે, ઉસકો બીમારીકી માઅરેફત નહીં હોતી, દુસરી ઇસ વજેસે, કે વોહ ઉસકા ઇલાજ નહીં જાનતા. તીસરી-ઇસ વજેસે કે, રાયે અલીકકી અલીલ હોતી હે. યેહી હાલ તાલીબે સાદીકકા હોતા હે. કયું કે વોહ અપને દીલકી બીમારીયે બાતીની, ઓર ઉસકે ઇલાજ અવ્વલહી અવ્વલ નહીં જાનતા હે, ઓર દીલકી ઉસ બીમારી ઓર કય-જોરીકી વજેસે અજકાર, ઓર અશગાલકે શરાયેત ઉસસે પુરે નહીં હોતે હેં, ઓર ઇસલીયે ઉસકે આસાર ઓર અનવાર જયસે ચાહીયે, વયસે ઝાહીર નહીં હોને, પસ ઝુરૂર હે. કે તાલીબે સાદીક ઇબતીદાયે સુલુકમેં જલ્દ જલ્દ અપને મુરશીદકી ખીદમતેં હાઝીર હોતા રહે, ઓર સબ હાલ અપના કેહતા રહે, ફરઝ કીજીયે, કે યે તાલીબે સાદીકભી. ઇન હાલાત, ઇન ખરાબીયોં, ઇન દીકકતોંકો અરઝ કરનેકે લીયે, હઝરત મુરશીદે કામીલકી ખીદતમેં હાઝીર હુવા. ઓર સબ હાલ અપના અર્ઝ કીયા.

દુસરા જલસા, તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

—❀—

હઝરત મુરશીદે કામીલને ફરમાયા, કે તેરા દીલ તીન બીમારીયોં (૧) ખતરાત. (૨) હદીસે નફ્સ. (૩) ઈતેકાશે સુન્ત રે મહસુસાતમેં બીમાર હે. ઇસ વજેસે યે કામ બા-શરાયેત તુઝસે પુરા નહીં હોતા, ખતરાત દીલપર બે કસ્દ, બે-ઇરાદેકે વારીદ હોતે હેં. વોહ ચાર કીસમકે હેં. શયતાની, નફ્સાની, મલકાની, રહમાની, ખાતીરે શયતાની ઓર ખાતીરે નફ્સાનીકા બ્યાન મુખ્તેસર પેહલે કીયા ગયા હે, ખાતીરે મલકાની ઇબાદતમેં, ઓર ખાતીરે રહમાની, ઇલહામાતમેં હોતી હે. ઓર ચુંકે અકસર ખવાતીર મુશ-તરકબી વારીદ હોતે હેં. ઓર એકકા દુસરેસે કરીબ કરીબ મેલ હોતા હે, ઇસલીયે મુબતદીકો ઉસકી માઅરેફત, ઓર પેહછાન, કે કોનસી નફસાની, ઓર કોનસી શયતાની, ઓર કોનસી રહમાની હે. યા મલકાની, યાને યે બાતેં માઅલુમ કરની, કે કોનસી ખાતીર નફ્સકી તરફ્સે હે. ઓર કોનસે ઇલકાયે શયતાનસે, ઓર કોનસે ઇલકાયે મલકસે હે. ઓર કોનસે કબીલે ઇલહામાતસે મુસ્કીલ હોતી હે, બાઅઝ બુઝુરગાંને રીદવા-નલ્લા અલય હીમને ફરમાયા હે, કે ખત-રયે શયતાની, ઓર ખત-રયે નફ્સાનીમેં ફરક યે હે, કે નફ્સ એક ખાતીર પર હટ કરતા હે. ઓર શયતાન મુખતલીફ ખાતીરોં પર. ઓર જબ ખતરાત મુશ-તરીક ઓર મીલે હુયે આવેં, તો એક તમીઝ ઉનકી યેભી હે, કે અકસર અવ્વલ ખતરા હકકી તરફ્સે, ઓર દુસરી શયતાનકી તરફ્સે હોતા હે. જબકે

એક શખ્સકે જીમેં પેહલે યે બાત આવે, કે મેં નેક કામ ખાલેસન લીલ્લાહ કરૂં, ઓર ફીર ઊસી વક્ત ઉસકે જીમેં યે બાત આવે, કે તુને જો દ ઇસ નેક કામ કરનેકા કસ્દ (ઇરાદા) કીયા હે, વોહ રીયા હે, યા કોઇ દેખેગા, તો રીયા સમઝેગા. ચલો ઇસ કામકો ન-કરો, ઈસમેં પેહલી ખાતીર રહમાની થી, ઓર દુસરી શયતાની, ઓર બાઅઝ વક્ત અયસી ખાતીર મુશ્ત-તરીક વારીદ હોતી હે, કે ઇસકી તમીઝ મુબતદીકો મુસ્કીલ હોતી હે. બતાને સેભી યે નહીં આતી. જબ તક કોઈ હાલ ઉસપર વારીદ નહો, ઓર ગર્મ સર્દ સબ હાલતેં દેખકર પુખતા-કાર ન હો-જાયે. ઇસલીયે મુબતદીકો યેહી મુનાસીબ હે, કે માઅરેફતે ખાતીરકા ખ્યાલ છોડકર, ઓર ઊસકા ધ્યાન ન કરકર, કે યે જો ખાતીર વારીદ હુઈ હે, કોનસી હે ? આયા ખાતીરે નફસાની હે, યા શયતાની ? મલકાની હે, યા રહમાની, નફી ખવાતીરમેં જો કુછ ઊસકે દીલપર યેકાયક બીલા ઈરાદે વારીદ હો, તો ઉસકે દુર કરનેમે ઓર દીલસે ઉસકો હટાને ઓર મીટાનેમેં કોશીશ કરે. પેહલેહી પહલે તો નહીં, મગર રફતા રફતા, હર અમલસે ખતરાત કમી હો-જાયેગી. ઓરભી ઇસકે ઇલાજ હેં. ચુનાંચે ઇસકા એક ઇલાજ યે હે, કે સુ-રતે શયેખ, યાને અપને મુરશીદકી સુરત અપને ખ્યાલમેં હાઝીર રખ્ખે ઓર ઉસકી તરફ મુત-વજ્જા હો, ઓર ઊસકે રૂબરૂ ઇજ્ઝો જારી કરે, અગર સારી સુરત શયેખકી ખ્યાલમેં ન આ-સકે, તો જો કુછ ખ્યાલમેં આ-સકે, ખાહ વોહ રીશે મુબારકકા એક બાલહી ક્યું નહો. ખ્યાલમેં રખ્ખે. કે તાઅલીમ મુરીદે સાદીકકે બાતીન પર બડા મોઅસ્સીર હે. એક ઇલાજ યે હે, કે ઇસમ, "યા ફઅઆલો" કે માઅનેમેં

ઇસ્તેમાલ કરે, ઔર ખ્યાલમેં યે ઇલ્તી-માસ કરે, કે અય માલેકુલ મુલ્ક, જો કુછ હોતા હે, વોહ તેરે હુકમ-સેહી હોતા હે. યે જો ખાવા-તીર મેરે દીલ પર ખતરે (વસવસે) કર રહે હેં, યે સબ તેરેહી હુકમ ઔર મશીયતસે ખતરે કર રહે હેં. ઔર તુજકો યેભી કુદરત હે, કે મેરે દીલસે ઇનકો દુર કરે. ઇસ અપની કુદરતકે સદકેસે, અપની કુદરતકે તુફેલસે, મેરે દીલસે ઇનકો દુર કરદે. ઔર ઇસ્મ "ફ-અઆલ"કો મએ ઇસ માએને ઔર ઇલતીમાસ-કે ચંદબાર દીલ પર ઝર્બ લગાયે. એક ઇલાજ યે હે, કે ઇસતગ-ફાર પરહે, કે "અસતગ-ફીરૂલ્લાહે મીન જમીઇનિ મા કરા-હુલ્લાહો, કવલન વ-ફેઅલન, વ અ-મ-લન, એતેકાદન, વ ખાતે રન. વ સામેઅન, વ-નાઝેરન વલા હવલા વલા કુવ્વતા ઇલ્લા બિલ્લાહ." ઔર દીલમેં યે ખ્યાલ કરે, કે યે ખતરા, જો નિસબતે બાતીનકા મઝાહેમ હુવા હે; દાખીલે મા-કરાહ હે, ઇસસે તૌબા કરતા હું, ઔર આમુરજશ ઔર બખશીશ તેરી ચાહતા હું ઔરભી ઇલાજ ઇસકે હેં, જીનકે બ્યાનકી ઇસ વક્ત ઝુરૂરત નહીં હે ફીર કીસી વક્ત બ સુરતે ઝુરૂરત બ્યાન કી-જાયેગી. યહાં સાફ ઇતના સમઝ લે, કે ઇલાજકે બહોતસે તરીકે હેં. ઇસ વજેસે કે. મીઝાજે બાતીન. તાલીબોંકે મુખતલીફ હોતે હેં. ઇખતીલાફે મીઝાજકે બાએસ, કીસીકો કીસી નુસખેસે ફાયેદા હોતા હે, ઔર કીસીકો કીસીસે. મગર ઇસ મીઝાજકી કેફીયત મુરશીદાને કામીલહી અપને બાતીનકી કુવ્વત. અપને મતબ્બે તીબ્બે રૂહાનીકે તજરૂબેસે માઅલુમ કર સકતે હેં ઔર ઉસકે મોવાફીક ઇલાજ બતાતે હેં. ઔર વોહી ફાયેદા દેતા હે. ઔર જો ઇન બાતીની મીઝાજોંકા પેહછાનના નહીં જાનતા હો, ઉસકે રૂબરૂ સબ ઇલાજોંકી તફસીલ, ઔર તેઅદાદકા બ્યાન કરના લા-હાસીલ હે. ઔર યેભી વજે હે, કે દીલ પર ખતરાતકા વારીદ હોના કઇ હાલતોંમેં હે, કે કભીતો વોહ બહોત થોડી કુવ્વતસે

આતા હે, ઓર થોડી રીયાઝત, ઓર કોશીશસે દુર હો–જાતા હે. ઓર, કભી મીસલે શેરકે અચુસી તાકતસે આતા હે, કે સારી જમીઅતે સાલીકકો ખા–જાતા હે. ઓર કઇ કઇ દીન રેહતા હે. વોહ કભી સખ્ત મુજાહીદાકે એક અમલસે, ઓર કભી દો અમલસે, ઓર કભી કઈ અમલોંસે, કે જો મોવાફીક ઉસકી કુવ્વતકે કુવ્વત રખ્ખે, ઉસ્સે જાતા હે, ઓર સુકે ખતરેકે કુવ્વતકી પેહછાન, ઓર મુજાહીદાં ઓર અમલોંકી કુવ્વતકી પેહછાનભી, મુરશીદાંને કામીલ–કોહી હોતી હે. ઓર વોહી મુતાબીકે કુવ્વત ખતરેકે મુજાહીદા, ઓર અમલ બતાતે હેં. ઇસલીયે તાલીબે સુખતદી, અપની તજવીઝસે મુકાબીલા ખતરાતકા નહીં કર સકતા. ઉસકો તો એક યેહી અમલ ચાહીયે, કે જહાંતક હો–સકે, વહાંતક નફી ખવાતીરમેં, ઓર ઉનકો દીલસે મીટાનેમેં કોશીશ કરે. ઓર યે બાત જાનની ચાહીયે, કે તાલીબકે હકમેં ખતરાત બહોત આડે આતે હેં. જબ તક ઇન ખતરાતકી કુછભી બુન્યાદ બાકી રેહતી હે, ખતરા દીલપર આ–જાતા હે. તો ઇલહામકા આના મોકુફ હો–જાતા હે. ઓર જબ ખતરા બંદ હો–જાતા હે, તો વારેદાત અપના ગલબા કરતે હેં. અગરચે દુસરે દરજ્જેમેં ફીલ–વાકેઅ વોહ વારેદાતભી ખતરાતહી હેં, મગર અવ્વલન સાલીકકો બીદુન ઊસકે ચારા નહીં, ઓર ઉનકે હકમેં કેહતે હેં, કે "હાજેહી વારે દાતુન તુરબા–એહા ઇતફા–લુત તરીકા." યાને ઇતફાલે તરીકત, બચ્ચેગાને રૂહાનીકા ઇન વારેદાતકા દુધ પીલાયાજાતા હે. જીસસે વાહ પરવરીશ પાતે હેં. મરઝે હદીસે નફસ–ગે હે. કે આદમી અપને ઇરાદેસે અપને જીકી જીમેં બાતેં કરે, ઓર મનસુબે ઘડે. શેખ ચીલ્લી બન જાવે. જબ કોઈ રાત દીન હદીસે નફસમેં ફંસા

રેહતા હે, તા યે મરઝ બડતા જાતા હેં, ઓર દીલમેં અપના ઘર કર લેના હે, ફીર બડી મુશ્કીલસે દુર હોતા હે જીસ આદમીકે દીલપર ઇસ મરઝકા ગલબા હો, ઉસકો જીક્રરકે વક્ત યે મરઝ બહોત સતાતા હે. મરઝે ઇનતેકાશે સુ-વરે મહસુસાત-પે હે, કે આદમીકા બાતીન એક આઇના હે. જો જીસમકે મકાનમેં રખ્ખા હુવા હે ઓર ઇસ મકાને જીસમકે પાંચ રોઝન હેં હવાસે ખમસા. યાને બાસેરા, (દેખના) સામેઆ (સુનના) શામ્મા (સુંઘના) જાયેકા (ચખના) લામેસા (છુના) ઇનકી મહસુસાતકા નકશ, યાને ઉન ચીઝોંકા નકશ, જો દેખી જાતી હેં. સુરતેં વ-ગયરા, ઓર ઊન ચીઝોંકા નકશ, જો સુંઘી જાતી હે. જયસી ખુશબોયેં વ-ગયરા બહોતસી કીસમકી હેં. ઓર ઉન ચીઝોંકા નકશ, જો ચખ્ખી જાતી હેં, જયસા ખટાસ, મીઠાસ વ-ગયરા. બહોતસે ઇકસામકી હેં. ઓર ઊન ચીઝોંકા નકશ, જો છુઇ જાતી હેં. જયસી સખતી નરમી વ-ગયરા બહોતસી ચીઝોંકી હેં, ઇન હવાસોંકે રોઝનોંસે આઇનયે બાતીન પુર હો-જાતા હે. ઓર ઉસસે બાતીન ખરાબ ઓર મયલા હો-જાતા હે. જબ કોઇ જીકર કરને, યા તવજ્જો ઇલહા, કરને બયેઠતા હે. તો વોહ અકસ, ઓર નકશ સામને આ-જાતે હેં. ઓર ઇસ કામકે માને ઓર હ-રીજ હોતે હેં. પસ તાલીબે સાદીક, ઓર સાલીકે તરીકતકો અપને આઇનયે બાતીનકો ઇનતેકાશે, સુ-વરે મહસુસાતસે અયસાહી બચાના ચાહીયે, જયસા કે ફોટોગ્રાફર, યાને અકસી નકશા ખેંચને-વાલા, કાંચકી ઉસ પલેટ ઓર તખતીકો રોશનીસે બંચાતા હે. જીસપર અવ્વલ મસાલા લગાયા જાતા હે ઓર જીસપર અવ્વલ અકસ, વકતે અકસ-કશીકે પડતા હે. ઓર ઉસકો અવ્વલ અંધેરે મકાન, યા પરદોંમેં રખતા હે, જહાં રોશનીકા ઉસપર અસર નહો.

ઔર રૌશની, મકાન યા પરદેકે કીસી રૌઝનસે આકર, અપને અસરસે ઉસકો ખરાબ ઔર દાગદાર ન કરદે. ઔર ફીર વોહ અકસ–કશીકે કાબીલ ન–રહે. ઇસ ગરઝસે હરએક રૌઝને મકાન, યા પરદેકા. કે જીસસે રૌશની બાહેરસે અંદર આની બંદ કરતા હે. અયસેહી તાલીબે સાદીક, સાલીકે તરીકે ઇલલ્લાકો ચાહીયે, કે મહસુસાતકી રૌશની, મકાને જીસમકે રોઝન–હાયે હવાસે ખમસાસે આઇનયે બાતીન. યાને દીલ–પર આને ન–દે. ઔર ઉસકો દાગ–દાર હોને ન–દે. ઔર એક રૌશની નામે અલ્લાહ, કી જીકરકે વક્ત ઉસ પર, પડનેકે લીયે ઊસકો તૈયાર, ઔર મોહૈયા રખ્ખે. યાને આંખોંકો અયસા બંદ રખ્ખે, કે ઝુરૂરતે અશદ ઔર જાયેઝકે સીવા, વોહ કીસીકો ન દેખે. કાનોંકો અયસા બંદ કરે, કે ઝુરૂરતે અશદ, ઔર જાયેઝકે સીવાયે કોઇ આવાઝ ન–સુને. નાકકો અયસા બંદ કરે, કે ઝુરૂરતે અશદ, ઔર જાયેઝકે સીવાયે, કીસી શયકો ન–સુંઘે. ઝબાનકો અયસા બંદ કરે, કે ઝુરૂરતે અશદ, ઔર જાયેઝકે સીવાયે કીસી ચીઝકો ન ચખે. હાથ મોંહ ઔર બદનકો અયસા બંદ કરે કે ઝુરૂરતે અશદ; ઔર જાયેઝકે સીવાયે કીસીકો ન–છુયે, જબ અયસા અમલ કરેગા, તબ આઇનયે બાતીન જીલા પાયેગા, ઔર કાબીલ ઊસકે હોગા, કે અનવારે અસમાયે ઇલાહીકા અકસ ઉસપર પડે, યા ઇસકો યું સમઝો કે, યે તીનોં મરઝે ખતરાત, હદીસે નફસ, નુકુશે સુ–વરે મહસુ-સાત, મીસ્લે હવાકે હેં, ઔર દીલ મીસ્લ ખાલી બરતનકે, જીસમેં વોહ હવા ભરી હુઇ હે, ઔર જીકરકે અનવાર, મીસ્લ પાનીકે હેં. જો ઇસિ ખાલી બરતનમેં ભરના હે. જો કોઇ ઇલમે ખવાસે અશીયાસે કુછભી વાકીફ હે, વોહ ખુબ જાનતા હે, કે જબ તક બરતન–મેંસે

વા ન નીકલે, પાની બરતનકે અંદર નહીં જા-સકતા. ઇસલીયે કે વા પાનીકો આને નહીં દેતી, રોકતી હે. યે તમાશા ઉસ વક્ત ખા હોગા, કે જબ કીસી મટકેકો ઊલટા કરકે તાલાબમેં છોડતે ં. ઓર વોહ નહીં ડુબતા. વજે યેહી હોતી હે. કે હવા જો હેલે મટકેમેં ભરી હુઈ હોતી હે. વોહ પાનીકો મટકેમેં આને નહીં તી. હાં જબ મટકે-મેંસે હવા નીકાલ કર પાની ઉસમેં ભર દેતે હેં, ઓર મોંહ તક વોહ ભર જાતા હે, તો ફીર પાની હવાકો ઉસમેં આને નહીં દેતા. અયસેહી ઝરફે દીલકા હાલ હે, કે જબ તક ખતરાત, હદીસે નફસ, ઓર નુકુશે સુ-વરે મહસુસાત, ઇસમેં ભરી હુઈ હેં, વોહ અનવારે જીકરે ઇલ્લાહી, ઓર તજલ્લીયાતે અસમાયે ના-મુત-તનાહી, કો ઉસમેં આને નહીં દેતી. ઓર જબ ઊનકો તરકીબ ઓર કાય-દયે તરીકતસે નીકાલ દીયા જાતા હે, ઓર ઊનકી જગે અનવારે અસમાયે ઈલાહી ભર જાતે હેં. ઓર દીલ ઉનસે પુર હો-જાતા હે, તો ફીર વોહ ખતરાત, હદીસે નફસકો ઉસમેં આને નહીં દેતે. ઓર સુ-વરે મહસુસાતકે નુકુશકો ઉસમેં જમને નહીં દેતે. મુરશીદાને કામીલ ઇન ઇમરાઝકો દીલસે દુર કરનેકી, ઓર ઝરફે દીલકો ઈનસે ખાલી કરનેકી, યે તરકીબ બતાતે હેં, કે કોશીશ કરકે જીકરકો કાયેમ મુકામ ખતરાતકે, ઓર મુલાહીઝા, માઅનીયે જીકરકો, બજાયે હદીસે નફસકે. ઓર વાસ્તયે [શયેખકા તસવ્વુર] કો બજાયે નુકુશે સુ-વરે મહસુસાતકે કાયેમ કરો. ઓર ઇન તીનોંકી તકમીલ મફહુમે મુલાહીઝાસે હોતી હે. જીસકી તફસીલ બિલ-મુશાફા બતાઈ જાયેગી, ઇસ વજેસે કે રાબેતા, ઓર મુલાહીઝા, ઓર મફહુમે મુલાહીઝા, હર જીકરકા અલાહીદા હે. સબકો ઇસ દીલકી ખરાબી મતકી ખરાબીને ખોયા હે. મન અછ્છા તો સબ કુછ અછ્છા. બસ તો ઇસ મનકી ગત, ઇસ દીલકા હાલ

૫

અબ કાન લગાકર સુન, જો દુન્યાવી ફીકરોંમેં સુબ્હોસે શામ કર દેતા હે. યે મન, યે દીલ, હરસે, અલ્લાહસે, અપને પ્યારે. અપને મહબુબસે ટુટકર જુદા હોકર, અલગ હોકર, મોંહ ફેરકર, ઇસ દુન્યાકે, ઇસ જહાંકે કીચડમેં ફંસ ગયા હે. કભી જીકર કરને બયેઠતા હે, તો અયસા હે, જયસા "નયા મુસલ્લા મસ્જીદ બીચ." કે અગર યે વોહ જીસમકો મસજીદમેં લેઆતા હે. મગર દીલ ઉસકા બાહેર દુન્યાકે કામોંમેં પડા રેહતા હે. ઓર વહાં અયસા તંગ ઓર ધીરા હુવા હોતા હે, કે જયસે પીંજરેમેં જાનવર હે. યા નયા મુસલ્લા મસજીદકે બીચ હે. જો કહો વોહ સચ હે. દોનોંકા એકહી હાલ હે. ઇસ મનકો, ઇસ દીલકો, યું સમઝાઓ, કે અય દીલે નાદાન, કયું બાહેર ભુલા ભટકા ફીરતા હે! કભી તો અસલી બાત સમઝ. ઓર અપને અસલી ઘરમેં, કે જો આગાહી, ઓર યાદગારીયે ઇલાહીકા હે આ. ઓર ઇસ પરાન, ઇસ દમ. ઇસ સાંસકી ખબર લે, જો બીદુન યાદે ઇલાહી, ઓર બીદુન ઇબાદતે શરઇકે, કયસા બરબાદ ઓર કયસા મુફ્ત જા-રહા હે. અપને દમોંકા ઓર અપને સાસોંકા શુમાર ઓર હિસાબ કર. ગીનતી કર, કે દીન ભરમેં કીતની બાર આતે હેં, ઓર કીતની બાર જાતે હેં. ઓર કોનસા ઉસમેં યાદે ઇલાહીમેં ગુજરતા હે. અંદરકે દમકે સાથ "અલ્લાહ" ઓર બાહેરકે દમકે સાથ "હુ" કેહતા હે, યા અંદરકે દમકે સાથ નફી, ઓર બાહેરકે દમકે સાથ અસબાત કરતા હે. ઓર ઇન દોનોં દમોંકે સાથ "લા ઇલાહા ઇલ્લ-લલ્લાહ," કો નહીં છોડતા. દેખ સમઝ ઓર ફીર સમઝ, ઇન અનફાસકા પાસ રખ. ઓર ઇસ પાસે અનફાસકો ન-ભુલ. અયસા વક્ત ફીર નહીં મીલેગા, અયસી જગા ફીર

નહીં મીલેગી. કે હર નફસ, હર સાંસ પર તુઝકો ઇખ્તયાર દીયા હુવા હૈ. ચાહે "અલ્લાહ" કહે. ચાહે "હૂ." જબ યે દમ નીકલ ગયા, તો ફીર તુઝકો કોન પુછતા હૈ! "ધી મુઇ જવાંઇ ચોર." યાને જવાંઇકી કદરભી ઉસી વક્ત તક હોતી હૈ, કે જબ તક ધી યાને લડકી જીતી હૈ. જબ ધી મર ગઇ, તો જવાંઇભી ચોરકે મીસાલ હો-ગયા, ફીર ઘરમેંભી નહીં ઘુસ સકતા.

અય મન, અય દીલ, મા-સીવાયે અલ્લાહકે, ધ્યાનોંકો, દુન્યાવી ખ્યાલોંકો છોડ. તેરા કયા બુરા હાલ હૈ, "કે જગ ચીંતામેં દોડે દોડ." દોડ દોડતા હૈ, ભાગા ફીરતા હૈ. કભી ઇધર કભી ઉધર. કભી યહાં ઓર કભી વહાં. એકદમ કીસી જગા કરાર નહીં. કયું બે-વકુફ હો-રહા હૈ. કયું નાદાન બન રહા હૈ. ધીકે ભુલાવેમેં કપાસ ખા-રહા હૈ. ઇસ જગકો ઇસ દુન્યાકો, ઇસ જહાનકો. કે જો ઝાહીરમેં બડા ચટકીલા ઓર બડા મઝેદાર, ઓર બડા મીઠા હૈ. અયસા સમઝ. કે જયસે "ઉંચી દુકાન ઓર ફીકા પકવાન." કે બાતીનમેં બહોતહી કસીલા ઓર બહોતહી બદ મઝા, બહોતહી ફીકા હૈ. બચ્ચોં ઓર તમાશાઇયોંકી તરેહ દુકાનકી ટીમ ટામ, ટીપ ટાપ, ઉંચા રંગીલા સજીલા હોને-પર નજા. આકીલોં ઓર દાનાઓંકી તરેહ ઇસકે પકવાન, ઇસકે ખાનેકે અસલી ઓર બાતીની મઝે પર નઝર રખ. કોઇ દાના ઉસ સાબીત મીરચકો નહીં ખાતા. જીસકે ઉપર બુરા શક્કર લીપટી હુઇ હો, વોહ જાનતા હૈ, કે ઉપરકી મીઠાસકા મઝા થોડી દેરકા હૈ. ફીર મોંહમેં મીરચેં લગેંગી. મોંહ પર થપ્પડ મારને પડેંગે. અયસેહી ઇસ જગકા હાલ હૈ. કે ઉપરસે મીઠા, ઓર અંદર ઇસકે મીરચેં હૈં. મઝા ઇસકા બે-સબાત ઓર ફાની હૈ. ફીર અયસે બે-સબાત, ચંદ રોઝ

ફાની જગકે ધ્યાનકો છોડ, ઓર ઉસીસે ધ્યાન લગા. જો બાકી ઓર દાયેમ ઓર લા-ઝવાલ હે. ઓર વોહ મીઠાસ ઉસકે પકવાન. ઓર ઉસકે તજલ્લીયાતમેં હે. કે અગર એક લુકમાભી ઉસમેંસે ખાલે, તો સારી ઉમર તેરી જાનસે ઉસ મીઠાસકા મઝા ન જાયે. ઓર ઝબાન ચાટતાહી રેહ-જાવે.

અય મન, અય દીલ, તુ યે કયા મનસુબે અંદરહી અંદર, જીહી જીમેં ગાંઠ રહા હે. ઓર આપહી આપ બાતેં કર રહા હે. ઓર શેખ-ચીલ્લી બનકર, ઈન મનસુબોંમેં ખેડા, ઓર શેહર બસા રહા હે. દેખ તો સહી. તેરે ઈસ હદીસે નફસકો સુનકર, તેરા દુશ્મન શયતાન, કયસા તેરે સર પર હંસ રહા હે ઓર કેહ રહા હે, કે ખુબ હમારે દમમેં આયા હે કયસા હમારી દોડી પર લગા ફીરતા હે. તુ કુછ સમઝ ઓર સોચ, યે જો ચટક જીકી હે, યે જો ચીંતા જગકી હે, યે જો હદીસે નફસકી હે, ઓર જો તુઝસે પ્યાર મોહબ્બત જોડ રહી હે, અયસી હે, કે બાતોં-મેં તો ચીકની ચોપડી હે, બડી બડી મીઠી મીઠી બાતેં બનાતી હે, ઓર કામોંમેં ખાર હે. ફીટ ફીટ, તુ ઈસકે ફરેબમેં ઈસકે દમમેં ન-આ. કુછ કરતબ કુછ કામ, કુછ ઈબાદત, કુછ તવજ્જો ઈલલ્લા, ખાલે-સન લિલ્લાહ કર. ઓર નીરી બાતેં બનાની છોડ ઓર હદીસે નફસકા સર તોડ. યે બાત દીલકો સમઝ કર, યે બાત સમઝ. કે તુજો હરકે ધ્યાન. તવજ્જો તામે ઈલલ્લાકો છોડકર, મનકી બાતોં, હદીસે નફસ. ઓર દીલકે ખતરોંમેં લગ રહા હે. સારી માયા, સારી દોલત, સારી નેઅમતે બાકી, લા-ઝવાલ, સચ્ચીકો છોડકર. જુટે જગ, ઓર ફાની, ઓર ચંદ રોજકો, કે આજ હે કલ નહીં. નહીં નહીં આજ હે. ઓર

આજહી નહીં હે. ઇસકો લે-રહા હે. ઓર ફીર મોંહસે કેહતા હે. કે મેં હરકી સાધના કરતા હું. ક્યું તેરી અકલ મારી ગઈ હે. ક્યું તેરી મત મારી ગઇ હે. સારી મત સારી અકલ તુ મત. ખા. કુછ તો સમઝ, યાને નીરી બાતેં બનાનેસે, ઓર કુછ કામ ન કરનેસે, ઘર ઉજડતા હે. ખરાબી આતી હે. અયસે કામ ન-કર, કે જીસસે ઇસ ઉમરકી તીજારત, ઓર સવદાગરીમેં ટોટા આવે. અગર તુ પ્રેમ-રસ ઓર મોહબ્બતે હકીકી-કી મીઠાસ ચાહતા હે તો હરસે ધ્યાન લગા. ખુદાકી તરફ તવજ્જો કર. દીલકા મોંહ ઉસકી તરફ ફેર. સારી સાખોંકો છોડકર, સારે રીશતોંકો તોડકર, સારે ઇલાકોંસે મોંહ મોડકર ખુદાકે સાથ પીયાકે સાથ કે જો પ્યારા હે, ઓર મહબુબ હે, ઉસસે દીલકો બાંધ. ઉસીસે અપના રીશતા જોડ, ઉસીસે અપના તાઅલ્લુક પયદા કર, ઓર ઉસકે ધ્યાનમેં ડુબ. સુભોહ ઓર શામ ભુલ જાયે, ઓર તુઝકો કુછ ખબર નહો. કે અબ વક્ત શામકા હે, યા સવેરકા. દીન હે યા રાત. ઓર અગર ઇસ ધ્યાન કરનેકે હારીજ ઓર માને ઓર ખ્યાલાત હોં, ઓર ઇસ ધ્યાનમેં કીસી કીસીકા ધ્યાન. કીસી કીસીકા ખ્યાલ આવે, તો અપને દિલકો અપને જીકો સમઝા, કે “ તુઝે પરાઈ કયા પડી, તુ અપની તો નબેડ. ” અગર તુ અયસા ધ્યાન કરેગા, કે જીસકો તવજ્જો તામે ઇલલ્લા કેહતે હેં, તો વાહ રસ. વોહ મીઠાસ, કે જીસકો પ્રેમરસ કેહતે હેં, વોહ તુઝકોભી હાસીલ હો જાયેગા. મગર યે ખ્યાલ રખ્ખે, કે યહાં સાખ, ઓર કુંબેકે છોડનેસે, ઝાહીરી સાખ. ઓર કુંબા, મા, બહેન, ઝનો ફરઝંદ છોડના. ઓર ઉનસે બિલકુલહી કતે તાઅલ્લુક કરના મુરાદ નહીં હે બલકે બાતીની સાખ. ઓર કુંબેકો યાને તાઅલ્લુકાતે દીલીકો, કે જો મા-સીવાયે અલ્લાહકી તરફ હેં. ઓર વોહ તાઅલ્લુકાત ઉસકી માં, બહેન, ઝનો ફરઝંદ હો-રહે હેં. ઉસકો છોડના મુરાદ હે. ક્યું કે ઇનકે છોડનેસે તવજ્જો તામ

હાસીલ હોતી હે, અયસા નહીં કે ઝાહીરી કુંબા, ઓર ઝાહીરી સાખકે છોડનસે. દેખો કોઇ ઝાહીરી કુંબે, કબાલે, ઝનો, ફરઝંદ, માં, બહેન, કો છોડકર, ઉનસે કતે તાઅલ્લુક કરકર જંગલમેં જા બયેઠતા હે. ઓર બાતીની કુંબે, બાતીની કુબીલે. દીલકે બુરે બુરે ખ્યાલાત, દીલકે મા–સીવાયે અલ્લાહકે તાઅલ્લુકકો નહીં છોડતા, તો ઉસીસે પુરા ધ્યાન ઓર તવજ્જો તામે ઇલલ્લા નહીં હો–સકતી. ઝાહીરી કુંબે, ઝાહીરી સાખ, ઝનો, ફરઝંદ, માં, બહેનમેં રહે. ઉનસે આરીઝે તાઅલ્લુક હો, અસલી ઓર હકીકી તાઅલ્લુક, બાતીની સાખ, ઓર ઇલાકા મા–સીવાયે અલ્લાહકે ન–રખ્ખે. તો વોહ પુરા ધ્યાન, તવજ્જો તામે ઇલલ્લા કર સકતા હે. ઇસ મસઅલેકી હકીકત, ઇસલામને બતલાઇ હે. ઓર ઇસ મસઅલેકો* ઇસલામને સીખાયા હે ઝાહીરી ઝનો, ફરઝંદ, માને તવજ્જો તામે ઇલલ્લા નહીં. એક ઝનકી જગા ચાહો તો ચાર ઝન કરો. સીર્ફ માને તવજ્જો તામે ઇલલ્લાકે બાતીની ઝનો ફરઝંદ દીલકે હેં, ઓર ઝાહીરી ઝનો ફરઝંદ, તો બાઝે વક્ત બાએસે તવજ્જો ઇલલ્લા હો–જાતે હેં. યાને જબ કોઇ દાના, અપને ફેઅલ ઓર ફરઝંદકી સુરત પર નઝર કરતા હે, તો હજાર દર હજાર હીકમતેં, સુનઅતેં, કારીગીરીયાં, ઇસ હકીમે અલલ ઇતલાક સાનેઅકી ઉસપર ઝાહીર હોતી હેં. અગર વોહ હીકમત દોસ્ત હે, તો ઇસ નઝરસે ઉસકો ખુદાકી હીકમતસે મોહબ્બત, ઓર તાઅલ્લુક પયદા

---

*અહલે ઇસલામકે સીવાયે ઓર કોમોંને, કે જો સાલીક તરીકે ઇલલ્લા થે, જયસે નસારામેં રોહબાન, ઓર હુનુદમેં જોગી, ઇન લોગોંને ઝનો ફરઝંદે ઝાહીરીકો છોડનાભી તરીકતકે લીયે લાઝીમી કરાર દીયા થા. લેકીન ઇસલામમેં યે બાત નહીં હે.

હોતા હે, ઓર ઇસ હીકમત, ઓર સુનઅતે ઇલાહીકી મોહબ્બતસે અપને ઝનો ફરઝંદકો બહોતહી પ્યારા સમઝતા હે. ઓર યેહી કેહતા હે.

દેહદ નુતફે-રા સુર-તે ચું પરી,
કે કર્દ અસ્ત બર આબ સુરત-ગરી.

ઝાહીર હે. કે ખુદાકી હીકમત, ઓર ખુદાકી સુનઅતસે મોહબ્બત હોના, ખુદાહીસે મોહબ્બતકા હોના હે. ઓર યે મોહબ્બતે તબઇ મોઅેયદે મોહબ્બતે હકીકી હે. ઓર બાએસે હુસુલે તવજ્જો ઇલલ્લા હે. યા યું સમઝો, કે સીફાતકે આસારકી મોહબ્બતભીસીફાતકી મોહબ્બત હે. ઓર સીફાતકી મોહબ્બત જાતકી મોહબ્બત હે. યા ઇસકો યું સમઝો, કે જાતકી મોહબ્બતસે સીફાતકી મોહબ્બત, ઓર ઉનકે આસારકી મોહબ્બત હોતી હે. ઇસકી હજારહા મીસાલે દુન્યામે મૌજુદ હેં. હાજત ઝયાદા તશરીહકી નહીં. પસ ઝાહીર હે. કે ઝનો ફરઝંદ સાથે ઝાહીરીસે, ઇસ નઝરસે મોહબ્બત, ઓર તાઅલ્લુક રખના તબઇ, ઓર જેલી મોહબ્બત ઓર તાઅલ્લુક હે. ન અસલી ઓર હકીકી ઇસલીયે માને તવજ્જો ઇલલ્લા નહીં, હાં, જીસકી યે નઝર ફુટ જાવે, ઓર ગફલતસે આંખો પર ચરબી ફીર જાવે, ઝનો ફરઝંદકો દેખે. હીકમત ઓર સુનઅત, ઓર કુદરતે ઇલાહી ઉસમેં નઝર ન-આવે, અપની કીસી ગરઝ યા નુકસસે ઉનસે અસલી પ્યાર, ઓર મોહબ્બત અયસી રખ્ખે, કે દીલમેં ઉન્હોંકી મોહબ્બતકો જગા હો. ઓર કીસી મોહબ્બતકી ગુંજાઇશ-હી નહો. તબ તો યેભી દુન્યા હે. ઓર માને તવજ્જો તામે ઇલલ્લા. પસ ઇસકો ખુબ સમઝ લે, કે—

ચીસ્ત દુન્યા અઝ ખુદા ગાફીલ બુદન,
ની કુમાશો નુકરાઓ ફરઝંદો ઝન.

હાં, જીસ કીસીને સારી ખાહીશ, સારી તવજ્જો, હરકે સંગ, પીયારકે સાથ, અલ્લાહકે સાથ લગાયે, તો ફીર વોહ કીસકા. ઓર ઉસકા કોન ભાઇ હે ઓર કીસકે સાથ ઉસકા રીશતમે દીલી, ઓર અસલી રેહતા હે. 'સબ સાખોંદે આગ લગા." વોહ દીલકી સબ સાખોં, ઓર તાઅલ્લુકોંકો કે જો મા-સીવાયેકી તરફ, અસલી ઓર હકીકી સુરતમેં હોતી હેં. ઉનકો આગ લગા દેતા હે. ઓર એક ખુદા, અલ્લાહીસે દીલકા અસલી રીશતા, ઓર બાતીની ઇલાકા રખતા હે. ઓર ઉનસે અગર ઝાહીરી રીશતા, ઓર તાઅલ્લુક રેહતાભી હે. તો વોહ અસલી ઓર દીલકા તાઅલ્લુક નહીં હોતા, આરેઝી ઓર ઝીમની તાઅલ્લુક હોતા હે. ઓર જબ ઉસકી મોહબ્બતે અસલી હરસે, ખુદાસે, અલ્લાહસે લગ ગઇ, ઓર દીલકા રીશતા ઓર તાઅલ્લુકે અસલી ઉસસે મઝબુત ઓર મુસ્તહ-કમ હો-ગયા, તો ફીર ઉસકો ઓરાંસે મોહબ્બતે અસલી છોડનેમેં, ઓર તોડનેમેં કુછ લાજ, ઓર શરમ નહીં રેહતી. હાં, અલ્લાહકી મોહબ્બત, ઓર જીસકે તાઅલ્લુકકે જેલ ઓર ઝીમનમેં ઓરાં-કોભી મોહબ્બત રેહતી હે. અયસી સુરતમેં ઓરાંકી મોહબ્બત, અલ્લાહીકી મોહબ્બત હે. વોહ ખરાબી નહીં લાતી, પસ જો તુ યે ચાહતા હે, કે હરકા મેલ, ખુદાકા વીસાલ હો. તો કુટમ ઓર કબીલા, તાઅલ્લુકાતે દીલી, ઝાહીરી ઓર બાતીની, મા-સીવાયે અલ્લાહકા છોડકર, જીકરે ઇલાહીકી ઝરબેં લગા, નફસસે મુકાબીલ હોકર લડ. ઓર ખાહીશાતે નફસાનીકો પાસ ન-આને દે. યે અયસી બાત હે, ઓર અયસા અમલ હે, કે ઇસમેં બડાહી મઝા હે. જુગ જીવન જહાંકી ઉમર તક ઇસકા ચટકા, ઇસકા ચસકા નહીં જાતા. ફીર તો નફસભી તાબે]

હો-જાતા હે, અપની બદ રંગીયાં છોડ દેતા હે. ખુચે કુત્તેકા ચેહી કાયેદા હે, કે જબ તક મટકેમેં આટા હોતા હે, તો વોહ ખાને આતા હે, ઔર જબ આટા નીબડ જાતા હે, ઔર મટકેમેં નહીં રેહતા, તો ખુચાભી અટક જાતા હે. ઔર ફીર નહીં આતા. ઈસી તરેહ જબ તક દીલમેં મોહબ્બત, તાઅલ્લુકાતે ઝાહીરી, ઔર બાતીની મા-સીવાયે અલ્લાહકી અસલી હે, ઔર યે આટા ઉસમેં ભરા હુવા હે. તબ તક યે નફ્સ ખુચા કુત્તાભી ઉસ આટેકો ખાને દોડતા હે. ઔર આતા હે. ઔર દીક કરતા હે. ઔર જબ આટા નીબડા ઔર ન-રહા, તો ખુચા સટકા ઔર ચલ દીયા. ઔર જો કોઇ યે ચાહે, કે મેં કુટમ કબીલે, ઝાહીરી ઔર તાઅલ્લુકાતે બાતીની, દીલી, મા-સીવાયે અલ્લાહસેભી મોહબ્બતે અસલી રખ્ખું, ઔર ઊસકો ન-છોડું. ઉસકે સાથ ખુદાકે, અલ્લાહકે પાસ ચલું, ઔર ઉસસેભી મોહબ્બત જોડું, તો યે દો-દીલા પન હે દીલ તો એકહી હે. ઉસકો કીસી તરફ લગા લે. ચાહીયે ઔરોંસે લગા, ચાહે અપને ખુદાસે. દોનોં તરફ દીલ નહીં લગ સકતા. ઔર દોનોં તરફ દીલકો રખનેસે કુછભી હાસીલ નહીં હો-સકતા. દો દીલા-પન રખનેમેં ખુદા, અલ્લાહ, કબસે મીલે. તુ મોંહસે કેહતા રહે, કે અય અલ્લાહ, મેં તેરીહી મોહબ્બત રખતા હું. ઔર ફીર તુ ઔરોં-સેભી અસલી મોહબ્બત રખ્ખે. ઔર તુ યે કેહતા રહે, કે "ઇયાકા નસ્તઇન," મેં તેરેહીસે મદદ ચાહતા હું. ઔર ફીર જબ કોઇ મુસીબત પડે, ઉસ વક્ત ઔરોંસે મદદ ચાહે, તો યે નહીં હો-સકતા. કે વોહ તેરે ઇસ ઉપરકે દીલસે કેહનેસે દમ ઔર ધાંસેમેં આવે. ક્યુંકે વોહ તેરે સારે હાલ, સારી નિયતેં જાનતા હે. ઔર વોહ અયસા હે, જયસે કાઇ, કે વોહ સારી બાતેં જાનતી

હે. ફીર કયસે હો-સકે. કે, "દાઈ આગે પેટ છુપાવે." હાં, જીસકે દીલમેં પીયા, મહબુબે હકીકી, ખુદા, અલ્લાહ, હક, સમા જાતા હે. ઓર અપની તજલ્લીયાં, ઓર અપને જલવે, દીખાતા હે, માયા, ઓર આલમે મા-સીવાયે અલ્લાહકી લજ્જતેં, ઓર મોહબ્બતેં ફીર ઉસકો નહીં ભાતીં, ઓર અચ્છી નહીં લગતીં, સચ હે, કે જીસકી ધુન હર સાથ લગે, જીસકા ખ્યાલ ખુદાકી તરફ હો-જાવે, ઓર કીસી તરફ ન-રહે, તો વોહ સબસે અલગ રહે. ઓર ઉસકે દીલકા તાઅલ્લુક અસલી તઓર પર સબસે છુટ જાવે. ગોકે આરેઝી તઓર પર તાઅલ્લુકે ઝાહીરી રહે, તો વોહ કભી ચીકના, ઓર કભી રૂખા, ન કીસીકી ગીબત ઓર ગીલા કરનેસે બુરા માનતા હે. ન કીસોકી ખુશામદ ઓર તાઅરીફ કરનેસે ખુશ હોતા હે. ઉસકે નઝદીક ઉસકી ગીબત ઓર ગીલા, ખુશામદ ઓર તાઅરીફ, મદહે, ઓર બુરાઈ સબ એકસી હે. ઓર વોહ "સાવન હરા ન ભાદું સુખા." ઇસકી મીસાલ હે. પસ અય પ્યારે, અય તાલીબે ખુદા, જો તુઝકો ખુદાકી તલબ હે. અલ્લાહકે મીલનેકી ખાહીશ હે, તો સારે કુટમ કબીલે, સારે કુંબેકો યાને તાઅલ્લુકાતે ઝાહીરી, ઓર બાતીની દીલી મા-સીવાયે અલ્લાહકે છોડ, ઓર ઉનસે અસલી મોહબ્બત ન-રખ. હાં, ખુદાકી મોહબ્બતકી વજેસે ઉનસે મોહબ્બત હો, તો કુછ મુઝાયેકા નહીં. ઇસ તરેહ દીલકો એક અલ્લાહીસે લગાકર, એક ઉસીકી તરફ કરકર ઉસ હર, ઉસ ખુદા, ઉસ અલ્લાહકો યાદ કરનેકી ઓર ઉસકો મીલનેકી સીડી ચડ. ઓર ઇસ બાતકો જાન, કે ગંગાકો જાતે હેં, તો સબ કુછ મુંડા આતે હેં, "ગંગા ગયે મુંડ આયે સીદ્દ." ઇસી તરેહ ઉસ હરસે, ઉસ ખુદા, ઉસ અલ્લાહસે, જબ જી લગાવે

હેં, ઓર પ્યાર જોડતે હેં, ઓર ઉસકે ઇશ્ક ઓર મોહબ્બતકી ગંગામેં નહાતે હેં, તો ઓર સબ કુછ છોડના ઓર મુંડાના પડતા હે.

અય પ્યારે, અય પીસર, અય નુરે ચશ્મ, અય મુરીદ, અય તાલીબે સાદીક, જીકરે ઇલાહીકે તરીકેકી યે બાત સુનલે, ઓર ઇસકો સમઝ લે, કે અપને હીરદે, અપને મન, અપને જીમેં, અપને ખ્યાલમેં, અલ્લાહકે નામકા વીંદ રખના ચાહીયે, ઓર કીસ તરેહ દીલમેં જીકરે ખુદા કરના ચાહીયે, કે જીસ તરેહ અપને ગુરૂસે, અપને મુરશીદસે, પાયા હો ઇસ તરેહ ન કરે, કે ઓર કોઇ મુરશીદ ઓર ગુરૂકે સીવાયે બતાયે ઊસકો કરે. યા કીસી કિતાબસે દેખે, ઉસકે મોવાફીક કરે. નામ અલ્લાહ કા, ગુરૂ ઓર મુરશીદકા બતાયા હુવા રંગ લાતા હે, ઓર કીસીકા બતાયા હુવા કામ નહીં દેતા. ઇસલીયે કે મુરશીદ તો જીક, ઓર ઉસકા તરીકા, ખ્યાલી હો. યા દુસરા, તાલીબકે મીજાઝે બાતીની ઓર ઇસ્તેઅ-દાદકો માઅલુમ કરકે મોવાફીક ઉસકે બતાતા હે. દુસરા ઇસ બાતકો કયા જાને? પસ મુરશીદ, અલ્લાહ-કે નામકી ઝરબ લગાનેકી તરકીબ બતાવે, તો ફીર મુસ્તઅદ હોકર, દીલ પર ઉસકો અયસા કુટ, કે જયસા ચાંવલ છડને વાલા મુસલ લેકર ચાંવલ છડતા હે. ઓર ચાંવલકો ઉસકે છીલકેસે અલગ કરતા હે ઇસી તરેહ તેરી રૂહસે જો નફ્સ લીપટા હુવા હે, ઊસપર અલ્લાહકે નામકી ઝરબેં લગાનેસે અલગ હો-જાયેગા. ઓર ફીર ઇશ્કે ઇલાહી, રૂહકે અંદરસે નીકલે ઓર જોશ મારે. જબ તુ હરકો ભજે, અલ્લાહકા જીકર કરે, તો ગીઆનકો, ફીકર કોભી જગાઓ, ઉસ જીકરકે માઅને ઓર મફહુમ પર, વક્તે જીકરકે ખ્યાલસે નઝર રખો, ઓર અયસા ઉસ ગીઆનમેં

हुओ. के बाहेर ओर भीतर, खाते पीते, सोते जागते, उसको मत भुलो, ताके ईसि मश्कसे अयसा हाल हो-जाये, के उस हरको, उस पीयाको "जब ढुंडे तब अपने घर रे." आंखें बंद कीं, ओर अनवारे तजल्लीयात सामने आ गये. नहीं नहीं ईस गीयानके जगानेसे अयसा हाल हो-जाये. के आंखें खुल्ली रहें. ओर अनवारे तजल्लीयाते ईलाही नजर आयें. ये दौलते तजल्लीयात, ये माले अनवार तेरे बातीनमें हे. ईस माल, ईस दौलतको चुरानेके लीये ईसके पास चोर लगे हुये, ओर दबके हुये हें. जरा गाफील हुवा, ओर जीकरे ईलाहीको भुला, ओर उन्होंने उनको चुराया. अय मुसाफीर, जाग, ओर जीकरे ईलाहीसे गाफील नहो, के यहां ईसि आलममें ईसि दुन्यामें फना होनेसे पेहले चोरोंका बडा डर हे ईसि जागनेकी ईस गीयानके जगानेकी तरकीब ये हे, के हीरदेमें ख्यालमें अपने जीमें हरदम ओर हर सांस पर जीकर करे. ओर पासे अनफास रखे. हर सांसका वाकीफ हाल रहे. कोई सांस बीदुन उसकी यादके न-जाने दे. ओर अयसा उसकी मश्क ओर ख्यालमें गर्क हो. के बीन ध्यान, ओर ईस पासे अनफासके उसको नींद न-आवे, अगर नींद आवेभी तो उसीमें सोवे, ओर सोनेमें खुद बखुद कसरते जीकरकी वजेसे, ओर हर दम पर, उसका ख्याल रखनेकी वजेसे ये जीकर जारी रहे. ओर अगर खुदा न-खास्ता कीसी सबबसे वोह बंद हो-जाये, ओर कब्ज वारीद हो जाये, तो गीयानको जगाना चाहीये, ओर ईसका ख्याल बांधना चाहीये, के में नहीं हुं, वोही हे, क्युंके जब नाईके पास केई हजामत करानेवाला नहीं होता, तो वोह उस्तरेकी धारकोही संवारता रेहता हे. ईसी तरेह जब कीसी तालीबे हक्का जीकर, जो खुद

બખુદ હોતા હૈ, ઓર બંદ હો–જાવે, તો ઉસકો ચાહીયે, કે ગીયાનકો જગાવે, ઓર ધ્યાનકો લગાવે, ઓર અસતગ–ફીરૂલ્લા અસતગ-ફીરૂલ્લા, કસરતસે પરહતા રહે. ઓર મીસદાક ઇસકા બને, કે "ઠાલા નાઇ ધાર સંવારે." ફીર ઇસિ બાતકો દો–બારા સુન, કે હરસે, ખુદાસે, અલ્લાહસે, અયસા ગીયાન લગાવે, અયસી ઉસકી તરફ તવજ્જો તામ કરે, કે સુધ ઓર બુધ, હોશ ઓર ખ્યાલ, સારે બીસરાવે, ઓર ભુલ જાવે, જબ અયસી કોશીશ કરે, તો વોહ અલ્લાહકા દોસ્ત, પ્યારા. વલી બને. ઓર હર વક્ત વોહ ઉસકે જમાલકે દીદાર ઓર વિસાલમેં મસ્ત રહે. કયું કે ઇસકે દિલમેં હર વક્ત વોહ હર, વોહ ખુદા, વોહ અલ્લાહ, બસ ગયા હે, ઓર યે કાયદેકી બાત હે, કે "મનમેં બસે સો સપના દિસે." ખુદાસે, અલ્લાહસે. અયસા ગીયાન, અયસા ધ્યાન લગાવે, અયસી તવજ્જો તામ ઉસકી તરફ કરે, કે સારા હોશ, ઓર અક્લ અપની ભુલ જાવે, ઓર અપને હોશ ઓર અક્લકી કુછ ખબર ન–રહે, ખુદાકે સાથ ધ્યાન લગાના, ઓર પુરા ગીયાન ઉસકા કરના બડા બનજ બડા બેપાર હે, "બનજ કરે તો હોવે શાહ." જો કોઇ બેપાર કરતા હે, વોહ શાહ ઓર શાહુકાર લખપતી કરોડપતી હો–જાતા હે. પસ અય તાલીબે હક, તુને અગર મોહબ્બતે અલ્લાહ, ઓર ઇસ્કે ઇલાહીકા દમ ભરા હે. ઓર ઉસકા નામ લીયા હે, તો ઇસકો આખીર તક નીબાહ. પુરા ધ્યાન ઓર ગીયાન ઉસકી તરફ કર.

અય તાલીબે હક, અગર તુ અલ્લાહકી માઅરે–ફત, હકકા ઇશ્ક, ઓર ખુદાકી મોહબ્બત. પુરી ચાહતા હે, તો ભર જોબન યાને તમામ આલમે શબાબ, ઓર જવાનીમેં તુ અલ્લાહકી, ખુદાકી, ઇબાદત (બંદગી)

કર, ઉસકા જીકર કર, ઉસસે ધ્યાન. ઊસસે લવ લગા. કીસી વક્ત ઉસકો મત ભુલ જો અયસા ન-કીયા, ઓર જવાનીકી, મસ્તીમેં ઓર ગફલતમેં ઉમર બીત ગઇ. ગુજર ગઇ, ચલી ગઇ, તો ફીર કહીં તેરા ઠામ ઠીકાના નહીં હે. વોહી હાલ હોગા, કે "ઊતરા ચહના મરદક નામ." જબ ચહના યાને કોતવાલ શેહરકી કોતવાલીસે ઊતર જાતા હે, ઓર મોકુફ હો-જાતા હે, તો ઉસકા નામ ફીર મરદક પડ જાતા હે, કુછ ઇજ્ઝત ઓર આબરૂ ઊસકી નહીં રેહતી. ઓર કોઈ ઉસકો નહીં પુછતા, કે કહાં જુતીયાં ચટખાતા ફીરતા હે.

પસ જો કોઇ હરકે સંગ, ખુદાકે સંગ, અલ્લાહ-કે સંગ, પુરા ધ્યાન લગાવે, ઉસકી તરફ અપની પુરી તવજ્જો કરે, તો વોહી પીયુકા, ખુદાકા, અલ્લાહકા પયગામ, ઓર વીસાલ પાતા હે, ફના ફીલ્લાહ, બકા-બિલ્લાહ હો-જાતા હે. જબ પીયાકા પયગામ, ઉસકે અનવાર. ઓર તજલ્લીયાત, અસમા વ સિફાતકા ઝુહુર ઉસને અપનેમેં પાયા, ઓર ફના-ફીલ્લાહ, ઓર બકા-બિલ્લાહ, વોહ હુવા, તો ફીર વોહ પીયા. વોહ ખુદા, વોહ અલ્લાહ, "ન છોડે ન છોડન દે." યાને નતો આપ ઉસકો છોડતા હે. ન ઉસકો છોડને દેતા હે. કયા અચ્છા હાલ હે, કયા અચ્છા વીસાલ હે. કયા અચ્છા પીયાકે સાથ બ્યાહ હે. ખુદા સબકો અયસા બ્યાહ, અયસા સુહાગ નસીબ કરે. આમીન.

દુસરી બાર તાલીબે સાદીકકા જીકરો ઇબાદતમેં મશગુલ હોના, ઓર કુછ કામયાબ હોના.

યે ફરમાકર મુરશીદે કામીલને તાલીબે સાદીકકો રૂખસત કીયા,

ચુંકે મુરશીદે કામીલકી દુસરી સોહબતસે તાલીબે સાદીકકે બાતીનકી બનિસબતે સાબીકકે કુછ જીલા હો–ગઇથી. કે યે કાનુને કુદરત [નિચરલ લો] હે. કે કામીલકી હર સોહબત. કુછ નકુછ ઝંગ, તબીઅતસે દુર કરતી હે. તાલીબે સાદીક, બડી સર ગરમી, ઓર મુસ્તઅદીસે, ઊન કવાએદ ઓર તરીકાંસે, કે જો મુરશીદે કામીલને બતાયે થે. અપને કામમેં મશગુલ હુવા. ઓર ચુંકે સ ઇ-દે અઝલી થા, ઇસ બારે દોયુમકે મુજાહીદાં, રીયાઝત, અજકાર ઓર અશગાલમેં કામયાબ હુવા. કુછ આસાર ઇશ્ક ઓર મોહબ્બતે ઇલાહીકે ઝાહીર હોને લગે. કે અલ્લાહકે નામ પર જી લગને લગા. ઉસપર ઠંડી સાંસ ભરને લગા, ઉસકે નામ પર અંદરસે જોશ આને લગા. જીક્રકે અનવાર, જો દીલપર વારીદ હુયે, તો કારખાના દુન્યાકા સબ ખેલ તમાશા નઝર આને લગા. મગર યે બીમારી ફીરભી રહી. કે કભી કભી જો વલવલા, ઓર જજબ, ઇશ્કે ઇલાહીકા દીલમેં ઉઠતા થા તો હયા ઓર શર્મ, નંગો નામોશ ઉસકે માને આતે થે. જજબ વારીદ નહીં હોને દેતે થે. ઓર ઇસ બાતકો વોહ નહીં જાનતા થા. કે એક જજબ અલ્લાહ તઆલાકે જજબાતકા અયસા રૂતબા રખતા હે. કે દોનોં જહાંકે અમલોંસે બડા હે.

તીસરા જલસા, તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

ઇસ હાલકે અર્ઝ કરનેકે લીયે, તાલીબે સાદીક, ફીર હઝરત મુરશીદે કામીલકી ખીદમતમેં હાઝીર હુવા, ઓર જજબકે મુકદમે, મેં

જઝબકે આસારકા હાલ અર્ઝ કીયા. હઝરત મુરશીદે કામીલ, ઇશ્કે હકીકીકે ઝુહુરાત, ઓર આસારકા હાલ સુનકર બહોત ખુશ હુવે. ઓર ફરમાયા, કે યે ઇશ્ક ઓર લાગ ઇસ કામકી જાન હે.

યાને જબ લાગ ઓર મોહબ્બત અલ્લાહસે, લગ જાતી હે, ઓર ઇશ્કે હકીકી અપના ઝુહુર કરતા હે, તબહી પાર ઉતરતા હે. ક્યું—કે ફીર હર અમલ, હર કામમેં ઉસકી નિયત, અલ્લાહીકે વાસતે હોતી હે. વોહ એકકા ઓર યગાના હો–જાતા હે. તબ દરગાહે ઇલાહીમેં બાર ઓર દખલ પાતા હે. સબ ખ્યાલાત ઓર સબ તમન્નીયાત, ઉસકે ઉસ વકત સીમટ જાતે હેં. ઓર તેહ હો–જાતે હેં. જબ બીરહા ઓર ઇશકે હકીકી દીલપર છા–જાતા હે, ઓર અપના કબઝા ઓર ગલબા કર લેતા હે, તો ઝમીને તુકસે બશરીયતકો અપને અનવારે કમાલસે છુપા દેતા હે. કયુંકે જબ રંગ આતા હે, તો સુફેદી છુપ જાતી હે. પસ જીસકે બદનમેં બીરહા, ઇશ્કે ઇલાહી, મોહબ્બતે હકીકી, અપની આગ લગાતી હે, તો ફીર ઉસકે બદનમેં, ઉસકે બાતીનમેં, જો કુછ પાતી હે. જયસે ખાહીશાતે નફસાની વ–ગયરા હેં, બીન પુછે, ઓર બગેર કીસીકે દર્યાફ્ત કરનેકે જલાતી હે જીસકો યે બીરહા, ઇશ્કે હકીકી, ઓર મોહબ્બતે ઇલાહીકી આગ જલાતી હે, તો વોહ અદમ, ઓર ફના હો–જાતા હે. ઓર ફના હોનેસે સારી મુરાદ, ખ્વાહીશોં, ઓર સારી મુરાદોં, ઓર સારી આરઝુઓંકા મરજાના, ખુદી ઓર પીંદારે હસતીકા મરજાના હે. બાઝે બે–વકુફ, બાઝે નાદાન, યે સમઝતે હેં. કે મોહબ્બતે ઇલાહીસે સબ કુછ દુન્વી મુરાદેં હાસીલ હોતી હે. ઓર જો કુછ માંગો મીલતા હે. આઓ ચલો, અલ્લાહસે ઝમોહબ્બત બઢાયેં, ફીર કીસી બાતકી કમી ન–રહેગી. મીટ્ટીકા સોના બનાકર,

ચાંદીકા મેહલ બનાવેંગે, ઓર ઇસ ગરઝસે ઉસકી મોહબ્બતકા દમ ભરતે હેં. ઓર ઇસ રાહમેં કદમ ધરતે હેં. વોહ યે નહીં સમઝતે, કે યે ઇશ્કે હકીકી, મોહબ્બતે ઇલાહી સીતલા (ચેચક) કી માઇ હે. સીતલાતો બચ્ચોંકો ખાતી હે, ઓર લેતી હે, દેતી નહીં. ઇસ તરેહ યે ઇશ્કે ઇલાહી, સબ નફ્સાની મુરાદોં, સારી તબઇ ખાહીશોંકો ખા જાતા હે દેતા કુછ નહીં હે. અપનાહી કદમ ઓર રંગ જમાતા હે. ઓર સબ કુછ ફના કરતા હે ઇસ ગરઝસે કે, હમ અવલીયા-એલ્લાહ બન જાઇંગે. તો ફીર સારી દુન્યા હમારે તાબે હો-જાયેગી. અલ્લાહસે મોહબ્બત લગાના બડી ખામ ખ્યાલી હે, જહાં ઉસસે મોહબ્બત લગાઈ, ઓર ઇશ્કે ઇલાહી આયા, ઓર ઉસને સબકો ખાયા. મગર યે હાલ ઉસ વક્ત હે, કે જબ ઉસકા ગલબા હો-જાયે. ઓર જબ કુછ કુછ આસાર ઉસકે ઝાહીર હોં. ઓર બહોત કમઝોર હો, તો થોડી બાતસે ઉસકા ઝુહુર રૂક જાતા હે, બઢને નહીં પાતા, યે એક ખરાબી હે. જીસસે તાલીબે સાદીકકો બચના ચાહીયે. યે સુનકર તાલીબે સાદીકને અર્ઝ કીયા, કે જીકરો ફીક્રસે યે હાલ હો-ગયા. હે, જહાં કહીં અલ્લાહકા નામ સુનતા હું, યા અલ્લાહકા નામ લેતા હું. યા કોઇ તજલ્લી વારીદ હોતી હે. ઓર જઝબા અંદરસે પયદા હોતા હે, ઓર બાતીનકી દેગમેં જોશ ઓર ઉબાલ આતા હે, મગર ફીર મુજકો શરમ આ-જાતી હે,. ઓર યે ખ્યાલ આ-જાતા હે, કે અગર જઝબેકે ગલબેસે મુઝપર વારેદાત હો-ગઈ, તો લોગ મુજકો કયા કહેંગે, ઇસ-લીયે અંદરહી અંદર જઝબા, ઓર જોશે બાતીનકો રોકલા હું, યે સુનકર મુરશીદે કામીલને ફરમાયા. કે જબ અલ્લાહકે ધ્યાનકી, ઓર ઉસકે ખ્યાલકી, ઉસકે વીસાલકી ધુન લગ ગઇ, ઓર

મેરા ધ્યાન, તેરા ખ્યાલ હર વક્ત ઉસી તરફ રેહને લગા. ઓર અયસા હાલ હો–ગયા, કે બીદુન ઉસકે ધ્યાન ઓર ખ્યાલકે બેચેની, ઓર બે–કરારી, ઓર બે–કલી રેહને લગી. ઓર ઉસકી પુરી ધુન લગ ગઇ, તો ફીર ગર્મ સર્દ એકહી રંગ હે. કીસ–લીયે કે ગર્મ ઓર સર્દભી ઉસી વક્ત તક હે, કે જબ તક ઉસકે સાથ ધુન નહીં લગતી. અપને સાથ ધુન રેહતી હે. જબ ઉસકે સાથ ધુન લગ ગઇ, તો ગર્મ સર્દ એકહી રંગ હો–ગયા, ઓર ઉસકી ધુનમેં ગર્મ સર્દકી ખબરહી નહીં હોતી. જબ યે હાલ હો–ગયા, તો "ફીર કયા સુઝે અયસા વયસા," ઓર કીસ તરેહ અયસે વયસે અચ્છે બુરેકા ખ્યાલ રહે. સચ હે. "નાચન નીકલી ઘુંઘટ કયસા." જબ પીયાકે સાથ, અલ્લાહકે સાથ ધુન લગાઇ, તો ઘુંઘટ કયસા, લોગોંકી શર્મ, નંગો નામોસકા પાસ કયા રહે.

જો તુ હરકા ભજના, અલ્લાહકા જીકર કરના, ઉસકી મોહબ્બતમેં ફના હો–જાના ચાહતા હે, તો અયસા ખુલકર ચલ. કે જીસકે શર્મકા બલ ઓર જોર ટુટ જાયે. યાને ઇસ કામ કરનેમેં શર્મ ઓર લાજ માને નહો. બે–ધડક અપના કામ કર. જજબા આવે તો આને દે. વારેદાત હોવે તો હોને દે. અગર લોગોંકે મેહનોં, ઓર તાઅનોંકા ખ્યાલ કરેગા. ઓર બાતીનકે જોશકો રોકેગા, તો બસ લાજ ઓર શર્મસે કીયા કરાયા અકારત જાયેગા. જો કુચ્છ હાસીલ હુવા હે, ઉસેભી ખો–બયઠેગા, ભલા યે કયસા હો સકે, કે સાથકા સોનાભી ચાહે, ઓર મોંહકા છુપાનાભી.

પસ જબ તુને યે કામ શુરૂ કીયા, તો ખુલકર ચલ, ઇસ કામકે કરનેમેં કીસીકી લાજ ઓર શર્મ ન–કર.

તીસરી બાર, તાલીબે સાદીકકા જીકર, ઔર ઇબાદતમેં મશગુલ હોના, ઔર બાતીનકી સફાઇમેં તરક્કી કરના.

યે ઇરશાદ સુનકર તાલીબે સાદીક રૂખસત હુવા ઔર અપને તઇં વક્તકો સોંપા, ઔર ઇબ્નુલ-વક્ત બના. અબ પસે આપ કામમેં લગા રહા ઔર જબ બ-ઇક્તઝાયે વક્ત મુકામે ઝીક્ર પર, યા ફીક્રસી ઔર જગા જઝબા વારીદ હુવા, વારીદાત હોને લગી. ઇસસે કુછ જઝબા કુવ્વત પાને લગા, ઝીક્રભી અપના રંગ દીખાને લગા, ઔર જબ ઝીક્ર અપના રંગ દીખાને લગા, તો ઉસસે આઇને-નયે બાતીન, તાલીબે સાદીકકા જીલા પાને લગા.

આદમીકા આઇને-નયે બાતીન, એક અજબ નાદીર ચીઝ હે. ઇસમેં તમામ આલમ ઔર ઉસકી સીફાતકા અક્સ પડતા હે ઔર અલ્લાહ તઆલાકી સીફાતે કામીલાકા મઝહર હો-જાતા હે. ક્યા અજબ બાત હે, કે હમ અયસા આઇને-નયે બેશ બહા અપની બગલમેં લીયે ફીરતે હેં. ઔર ફીર હમકો કુછ નઝર નહીં આતા. યે ઉસકે ઝંગ-આલુદ હોનેકા બાએસ હે. કે લઝ્ઝાતે હીસ્સી, ઔર ખાહીશાતે નફસી, જીનમેં હમ રાત દીન ડુબે હુવે હેં, અયસે તેઝાબ હેં કે ઉસ આઇને-નયેકે સતેહ રૂ-નુમાકો ખા-ગયે હેં, ઔર ઉસકી અસલી ઔર જાતી સફાઇ ઔર જીલાકો ચાટ ગઇ હેં. ઉસકો અયસા અંધા ઔર દાગદાર કર દીયા હે, કે કુછ ઉસમેં નઝરહી નહીં આતા હે. યા યું સમઝો, કે યે આઇને-નયે બાતીન, એક લાલે બે-બહા હે. જો હમારે જીસમે

ઇનસાનીકી ગઠડીમેં બંધા હુવા હે. અફસોસ હે, હમારે ઇસ હાલપર, કે લાલે બે-બહા તો હમારી ગઠડીમેં બંધા હુવા હે, ઓર ફીર હમ ભુકે, મુફલીસ ઓર કંગાલ હેં. કયા અચ્છા ફરમાયા હે. મીરાં સૈયદ ભીકન સાહેબ ચીશતી રહ. નેઃ—

દોહરા.

ભીકા.. ભુકા કોઇ નહીં સબકી ગઠડી લાલ,
ગીરેહ ખોલ નહીં જાનને ઇસિ બુધ હુવે કંગાલ.

હાયે હાયે, હમારાભી કયા હાલ હે ! કે હમ અયસે માલદાર હેં, કે સારે જહાંકી કીમતકા લાલ હમારી ગઠડીમેં, યાને ઇસ્તેઅ-દાદે બાતીનમેં અલ્લાહકી તરફસે ઉસકી હીકમતે કામીલાસે બંધા હુવા હે, ઓર એક વાકીફે હાલ ઓર કામીલને બતાભી દીયા હે, કે યે મનકા યાને લાલ તુમ્હારે દીલકા, કે જીસકો તુમને એક બે કદર પથ્થર સમઝા હે. લેકીન લાલ બેશ કીમત હે. જો તુમ્હારી જીસ્મકી ગઠડીમેં બંધા હુવા હે તુમ કયું ભુકે મરતે હો, ફીર હમ ઇસ વજેસે મુફલીસ ઓર કંગાલ હેં, કે ઇસ ગઠડીકી ગીરેહ ખોલનાભી નહીં જાનતે હેં, ઇસ ગઠડીકી ગીરેહ મુરશીદકે બતાનેસે, ઓર ઉસ જીકરો ફીકસે, કે જો મુરશીદ બતાયે, ઉસસે ખુલતી હે, ઓર હમ આપહી આપ કીતનીહી ટકરેં મારે, ઓર સર પટકે, લેકીન કીસી તરેહ નહીં ખુલતી.

જબ ઇસ તરેહકા જીકરો ફીક. અપના રંગ લાતા હે, ઓર ઉસ ઝંગકો કે જો આઇ-નયે બાતીન પર, તેઆબે લજ્જાતે હીસ્સી, ઓર ખાહીશાતે તબઅસે લગ ગયા થા, ઉસકો દુર કરતા હે. તબ સાલીકે

તરીકે ઇલ્હાકો કુછ કુછ બાતેં નઝર આને લગતી હેં, મગર યે કોઇ કાએદા કુલીયા નહીં હે, કે પેહલે કોનસી બાત નઝર આતી હે. કીસીકો કોઇ, ઓર કીસીકો કોઈ બાત પેહલે નઝર આતી હે. ઇસ વાસ્તે કે, સાલીકોં ઓર તાલીબોંકે બાતીનકી ઇસ્તેઅ-દાદ મુખતલીફ હોતી હે. ઓર ઇસી વજેસે ઉનકે મુકાશેફાત, ઓર મુશાહેદાત-ભી મુખતલીફ હોતે હેં. બાઝોંકો પેહલે રોયાયે સાલેહા, યાને નેક ખાબ નઝર આને લગતે હેં, યાને બાતીનમેં જો કુછ તગૈયુર સીફાતકા હોતા હે, ઉસકી નકશ-બંદી કભી કભી આઇ-નયે ખ્યાલ પર ખાબમેં હો-જાતી હે. યાને સુલુકસે પેહલે જબકે આઇ-નયે બાતીન, ઉસકા બીલકુલહી ઝંગ-આલુદ મોરચોંકા ખાયા હુવા થા. ખાબ જો કુછ નઝર આતા થા, વોહ હુકમ પરેશાન ખાબોંકા રખતા થા, અબ વોહ ખાબ સાલીકે મુબતદીકા અગરચે બ-વજે બહોત કુછ નુકસ, ઓર ઝંગે તબીઅત, બાકી હોનેકે સબબસે, બીલકુલ તો એતેબાર નહીં રખતા. મગર નુર ઓર નાર, જીક્રસે આઇ-નયે બાતીનકી કુછ સફાઇ હો-જાનેસે, કુછ એતેબાર રખતા હે, ઇસ-લીયે વોહ કુછ રોયાયે સાલેહા, યાને નેક ખાબમેં દાખીલ હો-ગયા હે. ઓર ચુંકે અબસે સાલીકકો, કે જીસ પર કુછ કુછ આસાર, રોયાયે સાલેહાકે ઝાહીર હોને લગે. અવ્વલ તો યે તમીઝ કર સકે, કે કોનસા ઇસમેં મોઅતેબર હે. ઓર ક્યા હકીકતે હાલ ઉસકા હે. ઓર કોનસા ગયેર મોઅતેબર, ખાબે પરેશાન હે. કયું-કે અભી જો કુછ ખાબમેં નઝર આતા હે. વોહ રૂહકે દીદયે દુરબીનસે નઝર નહીં આતા હે. નકશ-બંદી સચ્ચી હોતી હે. ઓર કભી જુટી હોતી હે. સાદીક ઓર સચ્ચી, તો ઇસ વજેસે, કે બાતીનકી કુછ સફાઇ હો-ગઈ હે, કભી રૂહ કારગર હો જાતી હે. ખ્યાલ ઓર નફસ અપની બદરગી કરને નહીં પાતે, રૂહકે તાબે

હોકર સચ્ચાઈ પર આ-જાતે હેં. બાતીનમેં જો જીક્કે અનવારસે સીફાતકા નજ્ઝુલ વાકે હો-રહા હે, ઉસકી કીસી મુનાસેબત, ઔર મુશાબેહતસે ખાબમેં ઉસકી નકશ-બંદી કર દેતે હેં. ઔર કાજીબ ઔર જુટી ઈસ વજેસે, કે અભી બહોત કુછ નુકસે તબીઅત બાકી હે. બસા અવકાત બાતીન પર ગલબા નફ્સ ઔર ઉસકે તાબેદાર ખ્યાલ-કાહી હોતા હે, ઉનકા અસલી કામ ઔર જાતી ખીદમત જુટી હે. ઔર જુટી બાતેં દીખાનેકા હે. જબ વોહ અપના કાબુ પાતે હેં, તો અપની બદરગીસે બાઝ નહીં આતે. ઔર રીવાયે જુટકે કુછ નહીં દીખાતે. મસલન દો રોજ બાદ કીસીકી જુતીયાં લગને વાલી હેં. તો નફ્સ ઔર ખ્યાલને ઉસકો ખાબમેં યે દીખાયા, કે વોહ કહીંકા નવ્વાબ હો-ગયા હે. દુશાલા સરસે બાંધા ગયા, ઔર ઉસકી બડી ઈઝઝત ઔર તવકીર હુઈ, ઈસલીયે અવ્વામકે ખાબકે નીસબત કેહતે હેં, કે ઉસકી ઉલટી તાબીર હોતી હે ઔર યે શાઝ ઔર નાદીર બાત હે. કે અવ્વામ મેંસે કીસીકો ખાહ વોહ મોમીન હો, યા કાફીર, કીસી વક્ત ઈત્તેફાકન કોઈ ખાબ સચ્ચા નઝર આવે, અયસી ઈત્તેફાકીયા ઔર શાઝ ઔર નાદીર બાત, કુછ હુકમ નહીં રખતી હે. દુસરે સાલીક મુબતદીકો ખાબે મોઅતેબર, ઔર ગયેર મોઅતેબરકી પેહછાન, ઔર તમીઝમેં યે દીક્કતકી પેશ આતી હે, કે બ-સુરતે સીદક ખાબકે, વોહ ઉન મુનાસીબતોં ઔર મુશાબે-હતોંકો નહીં જાનતા. જીન મુનાસીબતોં ઔર મુશાબેહતોંમેં નફ્સ ઔર ખ્યાલ, અપની નકશ બંદી કરકે ખાબમેં ઉસ વાકેઅકો કે, જો બાતીનમેં હો-રહા હે. યા હોને-વાલા હે, વોહ દીખાતે હેં. ઈસલીયે સાલીકે તરીકે ઈલહા, મુબતદીકે લીયે, કે જીસપર અનવારે જીક્કસે, અયસે ખાબે સાદેકા

શુરૂ હો-જાયેં, તરીકતમેં યે દસ્તુર, યે કાએદા, ઓર યે કૂત્ર, કરાર દીયા ગયા હે, કે જો કુછ વોહ ખાબમેં દેખે, ઉસમેં ખુદ ફીકર નકરે. વક્તે ખાસમેં ઉસકો અપને મુરશીદ, ઓર અપને હાદીસે અર્ઝ કરે, તાકે વોહ અપની કુવ્વતે બાતીનસે ઓર ઉસ તજરૂબેસે, કે જો ઇસ કામમેં ઉસકો હે, ઉસમેં તમીઝ કરે. ઓર બતાવે, કે કોનસી ગયેર મોઅતેબર હે. ઓર ખ્યાલ રખનેકે કાબીલ નહીં હે, જો સાલીક મુબતદી, ઈસ કાઅદે પર અમલ નહીં કરતા, ઓર આપહી આપ અપને ખાબોંમેં તમીઝ કરતા હે, ઓર કભી ઇ-તેફાકીયા અયસાભી હો-જાતા હે, કે જીસ ખાબકો ઉસને સચ્ચા જાના થા. વોહ સચ્ચા નીકલ આતા હે. તો ફીર વોહ અપની તમીઝ પર ભરોસા ઓર એતેબાર કર લેતા હે. ઓર ઇસ ગલતીસે કભી ગયેર મોઅતેબર, ઓર ખાબે કાજીબા, યાને જુટે ખાબકો સચ્ચા જાન લેતા હે. ઓર બીગડ જાતા હે. ઓર જો સાલીક મુબતદી એહતીયાત કરનેવાલા હોતા હે. ઓર કવાએદે તરીકત પર ચલનેવાલા હોતા હે, તો વોહ અપની તમીઝ પર એતેબાર નહીં કરતા, મુરશીદસે ઉસકા હાલ અર્ઝ કરતા હે. ઓર જયસા વોહ બતાતા હે, ઉસપર યકીન કરતા હે.

ચોથા જલસા, તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

ફરઝ કીજીયે, કે ઇસ તાલીબે સાદીક પરભી અનવારે જીકસે, પેહલે રોયાયે સાલેહા, યાને સચ્ચે ખાબોંકા મુકામ ખુલા, ઓર એક

રોજ ખાબમેં ક્યા દેખતા હે, કે ગધેસે લડ રહા હે, ઓર ગધા ઉસકો લાતેં માર રહા હે. ઓર ગધેને ઇસ તાલીબકો દબા રખ્ખા હે. જબ તાલીબે સાદીક, ખાબસે બેદાર હુવા. તો હયરાન ઓર પરે-શાન હોકર, હઝરત મુરશીદકી ખીદમતમેં હાઝીર હુવા, ઓર ખાબકા યે હાલ અર્ઝ કીયા, હઝરત મુરશીદને ફરમાયા, કે જીકરકી આગ જો સાદાએ દીલસે બુખારે લતીફકે સાથ આઝામેં પહોંચતી હે, તો વોહ સબ ચીઝોંકો, જો ઉસ જનાબકે લાયેક નહીં હોતી હે, જયસે સીફાતે મજમુમા હે, ઊનકો જલા દેતી હે. ઓર જીકરકા નુર, કે જો જીકરકી આગકે તાબે હે, ઉન ચીઝોંકો, કે જો ઊસ જનાબકે લાયેક હે, જયસે સીફાતે મહમુદા હે, ઉનકો તાકત બખ્શતી હે, ઓર સાફ કરતી હે. પસ જીકરકી આગ, ઓર નુર, દોનોં સીફાતે જમીમાકો, હમીદામેં તબદીલ કરનેમેં અસર કરતે હેં. સાલીક મુબતદી ઉન સીફાતે જમીમાકો યાતો ખાબમેં, યા વાકેઅમેં ઉન હયવાનોંકી સુરતમેં દેખતા હે, કે જીનસે વોહ મુનાસેબત, ઓર મુશાબેહત રખતી હે. મુરશીદાંને કામીલને બડે બડે તજરૂબે, ઓર મુશાહીદે વાકેઆતસે, કે જો ઊનકે તાલીબોં પર, સુલુકે ઇલાહ મેં વાકેઅ હુયે હેં, ઉનસે યે બાત માઅલુમ કી-હે.

સાલીકકે ખાબકી તાઅબીર.

શેહવતે ફરજ—"ગધેસે મુનાસેબત, ઓર મુશા—બેહત, રખતી હે. કે ઉસપરભી શેહવત ગાલીબ હોતી હે. ઇસલીયે સાલીક અપને બાતીનમેં

ઇસ શેહવતે ફરજી," કો ગધેકી સુરતમેં દેખતા હે. અગર દેખે, કે ગધા ઉસકો ઇજા દેતા હે, ઓર ઉસપર હમલા કરતા હે. યા ગધા બહોત મોટા ઓર તાજા હે, ઓર ઊસપર બોજા લાદને ચાહતે હેં, લેકીન વોહ લાદને નહીં દેતા હે, ગીરા દેતા હે, તો ઇસિસે સમઝ, કે શેહવતે ફરજી, ઉસકે બાતીન-મેં ગાલીબ હે ઉસકે તોડનેકા ઇલાજ કરના ચાહીયે, ઓર કોશીશ ઓર મુજાહીદા કરકે, ઉસકો તોડના ચાહીયે. ઓર અગર યે દેખે, કે ઉસકે પાસ ગધા હે, ઓર વોહ મરગયા હે, યા ઉસપર બોજ લાદ-કર કહીં લે-જાતા હે, તો સમઝે કે, ઉસ શહવતે ફરજી પર બાતીનમેં ગાલીબ આ-ગયા હે. ઉસકા જોર કમ હો-ગયા હે. ઇસી તરેહ યે બાત જાને, કે શેહવતે બાતીની-બયેલ ઓર મેંઢેસે મુનાસેબત, ઓર મુશાબેહત, રખતી હે, કે કોઇ ઉસસે મગલુબ હોગા, તો બયેલ ઓર મેંઢા ઊસકા વોહી હાલ કરેંગે, કે જો ગધેને કીયા. યાને ઉસપર હમલા કરાવેંગે. ઓર ઊસકો ઇજા દેંગે. હીર્સ, ઓર લાલચ=ચુહે, ઓર ચ્યુંટીસે મુનાસેબત ઓર મુશાબેહત, રખતી હેં. જબ હીર્સ, ઓર લાલચ, કીસી પર ગાલીબ હોગી, તો ખાબમેં દેખેગા. કે ચુહા, ઓર ચ્યુંટી, (કીડી) ઉસકે શરીક હેં.

મુરશીદાંને કામીલને અપને તજરૂબોંસે દુસરે અખલાકે જમીમા, ઓર રજીલાકી બાબત, ઇસ તરેહ ઇરશાદ ફરમાયા હે.

કુવ્વતે ગઝબી-કાલે કુત્તે ઓર રીંછસે મુનાસેબત, ઓર મુશાબેહત રખતી હે.

બખીલી-ચુહેસે મુનાસેબત, ઓર મુશાબેહત રખતી હે.

લાલચ-બંદર ઓર કુત્તેસે મુનાસેબત, ઓર મુશાબેહત રખતી હે.

ગુરૂરી–ચીતેસે મુનાસેબત, ઓર મુશાબેહત, રખતી હે. ત-હ-બે ઉલુ. ઓર ઇતાઅતે મરદુમ–શેરસે મુનાસેબત, ઓર મુશાબેહત રખતી હે.

હસદ–ભેડીએસે મુનાસેબત, ઓર મુશાબેહત રખતા હે.

ઝયાદા ચશમી–ચીતેસે મુનાસેબત રખતી હે.

મકરો ફરેબ–લુમડીસે મુનાસેબત રખતી હે.

કીના–વરી–ઉંટસે મુનાસેબત રખતી હે.

અદાવત–સાંપસે મુનાસેબત, ઓર મુશાબેહત રખતી હે.

ઝબાંસે લોગોંકો ઇજા પહોંચાના—બીછ્છુસે મુનાસેબત, ઓર મુશાબેહત રખતી હે.

ખાતીરે શયતાનીયા–ઝંબુરસે મુનાસેબત ઓર મુશાબેહત રખતી હે.

તાઅના–ઝની–મેંડક, ઓર છીપકલીસે મુનાસેબત, ઓર મુશાબેહત રખતી હે.

ઇસીપર દુસરે હયવાનોંકો કયાસ કરલો. યાને જો સીફાતે જમીમા, જીસ હયવાન પર ગાલીબ હે, વોહ સીફતે જમીમા. ઉસ હયવાનસે મુનાસેબત, ઓર મુશાબેહત રખતી હે. ઓર ખાબમેં સાલીક મુબતદી પર, ઉસ હયવાનકી સુરતમેં ઝાહીર હોતી હે. ઓર ઊનકે હાલાતસે ઊસકા ગાલીબ, યા મગળુલ હોના પાયા જાતા હે. મગર યેભી યાદ રહે, કે ગધેકો ખાબમેં મુરદા દેખ લીયા હે, તો બસ અબ શેહવતે ફરજી મરગઇ. ઓર ઉસકી તરફસે બે–ખટકે હો–ગયે. રીયાઝત ઓર મુજાહીદા, જો ઉસકે તોડનેકે લીયે થા, વોહ છોડ દીયા, નહીં યે સીર્ફ એક બયાન હે. જો કાર આમેદ હે...

રૂલ ઓર કાય-હયે અકલ યે હે, કે અગર સાંપકા સર કુચલનેસે મુરદા દેખો. તો ફીરભી ઉસકા સર કુચલેહી જાઓ, શાયદ વોહ દમ ન ચુરા ગયા હો. શાયદ વાકેઅમેં વોહ ન મરા હો, ઓર તુમ્હારા ઉસકો મુરદા સમઝના ગલતીયે ફહમ હો.

ઇસી તરેહ ઇન હયવા-નાત પર ખાબમેં ગાલીબ આના, સપના દેખકર ઊસપર યકીને કુલ્લી ન કરલેના. કે જો સીફ્તે જમીમા ઉનસે મુનાસેબત, ઓર મુશાબેહત રખતી હે, બાતીનમેં વોહ મરગઈ હે. શાયદ કે વોહ ખાબ નફસકી બનાવટ હો. હકીકતમેં વોહ સીફતે જમીમા, બાતીનમેં ગલબા રખતી હો. ઓર નફસને ઝુટી શકલમેં ઉસકા કામ અપસીહી ઝુટી નકશ બંદીયાં કરનેકા હે, ઉસકો દીખાયા હો. પસ ઇસ મુકામ પર રૂલ, ઓર કાય-હયે તરીકત યે હે, કે અગર સાલીક મુબતદી, ખાબમેં ઇન હયવાનો-મેંસે કીસી હયવાનકો અપને ઉપર ગાલીબ દેખે, તો ઉસ સીફ્તે જમીમા, કે તોડનેકે લીયે બનિસબત સાબીકકે ઝયાદા ઓર સખ્ત મુજાહીદા કરે. ઓર અગર ઉસકે ઉપર અપને તઈ ગાલીબ દેખે, યા ઉનકો મુરદા દેખે, તબભી મુજાહીદાકો ન-છોડે. ઓર કુછ ન-કુછ કરતા રહે. જબ વોહ મર જાઇંગે, યા દીલ ઓર બાતીનકે મયદાનસે ઊનકા ડેરા (ખયમા) ઉઠ જાયેગા, તો વોહ ખાબમેં દીખાઈ દેનેસે ખુદ બંદ હો-જાઇંગે. કયું કે "મનમેં બસે વોહી સપનેમેં નઝર આવે" જબ મન ઓર દીલકી આબાદીસે ઉજડ ગયે, તો ફીર ખાબમેં આનેસે રેહ ગયે. ઉજડ જાનેસે મુરાદ, યહાં દવામી ઉજડના હે. ન ચંદ રોજા, કે કીસી બડી તાકત વાલે મુજાહીદે, ઓર જીક્ર ઓર ફીકરને ઉનકો દીલસે ઉજાડ દીયા. ફીર જબ વોહ કમ હો-ગયે, ઓર તાકત ઉનકી કમ હો-ગઇ, તો વોહ ઊજડે હુવે ફીર

આ–બસે, ઓર ખાબમેં કીસી ન કીસી હાલમેં દીખાઈ દેને લગે. ઓર મીસદાક ઇસકે હુયે, કે "મનમેં બસે સો સપને દીસે." પસ સપના ઓર ખાબભી દીલકી આબાદીકા એક પરવત હે. ઓર અકસ હે. ઇસ પરતવે, ઓર અકસી ઝુહુરસે, સાલીકાને તરીકે ઇલિલ્લા, તહજીબે અખલાકમેં લગે રેહતે હેં, ઓર અખલાકે જમીમાકી જડ, મુજાહીદાત ઓર ઓર રીયાઝાત, ઓર જીક ઓર ફીકસે ઉખાડતે હેં, નીરી બાતેંહી બાતેં નહીં બનાતે, યા યું સમઝો, કે યે ખાબો ખ્યાલ, સાલીકે મુબતદીકે લીયે નફસકી બાતેં હેં. ઇસકે તમાશે પર ઝયાદા ધ્યાન ન કરના ચાહીયે, ઇન બાતોંકો ઇસ તમાશે–કો મત દેખો, ઓર અપને કામમેં લગો.

ચૌથી બાર, તાલીબે સાદીકકા જીકરમેં મશગુલ હોના, ઓર બાતીનકી સફાઇમેં તરકકી કરના.

યે સુનકર તાલીબે સાદીક, આદાબ બજા લાયા, ઓર હઝરતે મુરશીદસે રૂખસત હોકર, અપને મુકામ પર જાકર, અપને કામમેં મશગુલ હુવા, અબ તો કુછ ઓરહી રંગ આને લગા. એક તરફ ઇસ્ક બાતીનમેં જોશ મારને લગા, દુસરી તરફ નુરે જીક, અપના કામ કરને લગા, બાતીનકી રેલ ચલ પડી. રોયાયે સાલેહાકા તાર લગ ગયા, બહોત અચ્છે અચ્છે ખાબ નઝર આને લગે. ખાબમેં વોહ અજાયેબ સયેર હોને લગી, કે જો કભી દેખી ન–સુની, મગર, યે તાલીબ, અબ કુછ ઉનકી તરફ ખ્યાલ નહીં કરતા. અપને કામ, યાને

જીક્રમેં ઓર રીયાઝતમેં લગા રેહતા હે, જીનકી બ-દૌલત યે મુકામ નસીબ હુવા. ઇસ શબો રોજકી મહેનતસે બહોત કુછ મંઝીલેં બાતીનકી તય કર ગયા. ચુંકે અકસર સાલીકોંકો રોયાયે સાલેહા, મુરશીદકી રૂહકે ફયેઝસે મદદ પહોંચતી હે. ઇસલીયે ઇનકો સુલુકે ઈલિલ્લામેં, મુરશીદકી સુરત મુબારક, ખાબમેં તરેહ તરેહસે નઝર આતી હે.

ખાબમેં મુરશીદકા નઝર આના.

કેહતે હેં, કે ઇસ મુકામ પર, સાલીકકા નફસ, બાતીનકી સફાઇસે પસ્ત ઓર પસે-પા હો-જાતા હે. ઓર સાલીકકી રૂહકા નુર મુરશીદકી રૂહકે ફયેઝસે, ખુદ અપની તમાશા-ગીરી કરતા હે, ઓર તરેહ તરેહકે અજાયેબ વાકેઆત દીખાતા હે, વોહ સબ બાતીનમેં સચ્ચે હોતે હેં. જુટે નહીં હોતે. કીસલીયે કે નફસકા કામ જુટા હે. ઓર રૂહકા કામ સચ્ચા હે, પસ ફરજ કીજીયે, કે જીક્રસે ઓર ઇબાદતસે, ઓર તરીકતકે અમલ બજા લાનેસે, ઈસ તાલીબે સાદીક પરભી, યે મુકામ બાતીનકી સફાઇસે ખુલા, તો નફસ પીછે પાઉં હટા, ઓર રૂહકા નુર અપના તમાશા દીખાને લગા, કભી ખાબમેં દેખતા હે, કે એક બડે લક ઓર દીક. જંગલમેં ગીરફતાર હે. કીસી તરફ રાસતા નહીં મીલતા, ઓર એક સવાર ઘોડે પર ચડા હુવા આયા, ઉસને રાસતા બતાયા, ઓર ઉસ જંગલમેં નીકાલા, ગઓરસે દેખા, તો હઝરતે મુરશીદ હેં, કભી દેખા, કે એક જંગલ

મેં દરીંદોંને ઘેર લીયા હે. ઓર ચારોં તરફ ભેડીયે લીપટ પડે હેં. ઓર એક શખ્સ તલવાર હાથમેં લીયે હુવે આયા, ઓર ઊન ભેડીયોંસે બચાયા, જબ અચ્છી તરેહસે દેખા, તો માઅલુમ હુવા, કે હઝરત મુરશીદ હેં. ખાબસે બેદાર હુવા, ઓર હઝરત મુંરશીદકી ખીદમતમેં હાઝીર હોકર, યે ખાબ અર્ઝ કીયા. ઈત્તેફાકસે ઉસકે દુસરે પીર ભાઇઓં—નેભી, કે જીનપર વોહ મુકામ ખુલા હુવા થા, ઓર અયસેહી ખાબ દેખે થે. ઓર જીનમેં મુરશીદકી સુરતને બડી મુશ્કીલમેં મદદ કીથી. ઉન્હોંનેભી ઉસ જલસેમેં અપને અપને ખાબોંકા હાલ હઝરત મુરશીદસે અર્ઝ કીયા, પસ હઝરત મુરશીદને તાલીબોંને સાદીકકી તરફ મુખાતીબ હોકર ફરમાયા, કેઃ—

પાંચવાં જલસા, તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

અય તાલીબે સાદીક, તુમને જો કુછ ખાબ દેખે. વોહ સચ્ચે થે, મગર વોહ શખ્સ, કે જીસકો તુમને દેખા, વોહ મેરા યે જીસમે ઉનસરી, કે જો તુમકો નઝર આ રહા હે. ઓર ખાકકા બના હુવા હે, યા યું સમઝો, કે, આગ, પાની, હવા, ઓર મીટ્ટીકા બના હુવા હે. યે નહીં થા, યે મેરા જીસમે ઉનસરી. ઓર વોહ કે જીસકો મેં, મેં કેહતા હું. વોહ રાતકો બીસતર પર, યહાં દુટીસી ચાર પાઇપર પડા રહે, ઓર ઈન વાકેઆતકી, કે જો તુમ બ્યાન કરતે હો, ઉસકી મુઝકો ખબરભી નહીં, કે મેં નાકેસુલ હાલ, પાબંદે ખુરદ, ઓર નોશ હું. પીઠ પીછેકા

ઇલ્મિ નહીં રખતા, આલીમે-ગયેબ જાતે બારીકી હૈ. ઔર એક વક્તમેં મેરા જીસમ ઔર શખસે ઉનસરી, દસ જગા ઝાહીર નહીં હો-સકતા. મગર હાં. અલ્લાહ તઆલાને અપની કુદરતે કામીલાસે એક આલમ બનાયા હૈ. કે જીસકો મીસાલ કેહતે હૈં. વોહ આલમે અરવાહસે નીચે, ઔર આલમે ઈજસામમેં ઉપર હૈ. ઉસમેં હર શખસકી હજારોં સુરતેં રેહતી હોતી હૈં. ઉન સુરતોં-કો અલ્લાહ તઆલાને કુવ્વત બખશી હૈ, કે વોહ એક આનમેં સો જગા, યા હજાર જગા. એકહી સુરત સે ઝાહીર હો-સકતી હૈ, જીસપર અલ્લાહ તઆલા, અપની રહમત કરતા હૈ. ઉસપર ઉસકે મુરશીદકી સુરતે મીસાલી, રૂહીકો ઝાહીર કર દેતા હૈ. ઔર બાતીનમેં ઉસકી રહમતે કામીલા, ઉસકી દસ્તગીરી કરતી હૈ અગરચે ઊસ મુરશીદકો ઊસકી ખબરભી નહીં હોતી. ઔર અગર હોતીભી હૈ, તો આલમે અરવાહમેં હોતી હૈ. આલમે ઈજસામમેં નહીં. પસ યે સબ ઉસકી કુદરતકે ખેલ હૈં. જો બાતીનમેં હો-રહે હૈં. અગર મુઝકો કીસી મૌકે-પર, ખાબમેં દેખતે હો, યા તો અપની અરવાહકો દેખતે હો, જો મેરી શકલ બનકર તમાશા કરતી હૈ. યા મેરી સુરતે મીસાલીકો દેખ હો. જો ઉસકે કબઝયે કુદરત, ઔર ઇરાદતમેં હૈ. યે ખ્યાલ કભી ન કરના. કે મેરા જીસમે ઉનસરી કહીં આતા જાતા હૈ, હાં કામેલીન, અયસેભી હૈં. કે અપને જીસમે ઊનસરીકો આનન ફાનનમેં, બહોત દૂર લે-જાતે હૈં. મગર તાહમ, વોહ જીસમે ઉનસરી, એકહી જગા હોગા. દુસરી જગા ન-હોગા, દુસરી જગા અગર નઝર આયેગા, તો સુરતે મીસાલી ઉસકી હોગી, સુરતે ઉનસરી નહોગી.

ઔર અયસે કામેલીનભી હૈં, કે અપની સુરતે મીસાલીસે જહાં ચાહેં, ઔર જીતની જગા ચાહેં, વહાં ઇરાહતન ઝાહીર હોં, ઔર

સબકી એક શકલ એક આનમેં હો-જાવે. ફીર ઉન સબમેં ભી જીસમેં ઉનસરી એકહી જગા પર હોગા,

નકલ-હે, કે હઝરત ખાજા અઝીઝાં અલી રામતની રહ, કી. એક રોજ તેરા જગા દાઅવત હુઇ, આપ આને વાહીદમેં સબ જગા દાઅવતમેં મૌજુદ થે. એક જગા આપકા જીસમે ઉનસરી થા. ઓર બાકી જગા સુરતે મીસાલી રહી થા.

" નફહાતુલ ઈન્સ " મેં મવલાના જામી રહ, ને ફરમાયા હે, કે હઝરત શયેખ મુફરરેહ મીસરી રહે, કો એક શખ્સને અરફેકે દીન અરફાતમેં દેખા થા, ઓર ફીર હજસે વાપીસ આકર, એક દુસરે શખ્સસે ઉસને જીકર કીયા, કે મેંને હઝરત શયેખ મુફરરેહકો અરફેકે દીન અરફાતમેં દેખા થા ઉસ શખ્સને કહા, કે મેંને અરફેકે દીન ઉનકો યહાં ઘર પર સુબ્હસે શામ તક દેખા થા. દોનોંમેંસે કસમ ખાઇ, કે જો હમમેં જુટા હો, ઉસકી જોરૂ પર તલાક, આખીર વોહ દોનોં શખ્સ ઇસ બાત પર ઝગડતે હુયે, હઝરત શયેખ મુફરરેહ રહ, કી ખીદમતમેં હાઝીર હુયે, ઓર યે હાલ અર્ઝ કીયા, આપને ફરમાયા, કે તુમ દોનોં સચ્ચે હો, કીસીકી જોરૂ પર તલાક નહીં પડી.

એક સાહેબ અકાબરીન-મેંસે ફરમાતે હેં, કે મુઝકો યે હાલ સુનકર બડા તાઅજ્જુબ હુવા. કે દોનોં સચ્ચે કયુંકર હો-સકતે હેં? મેંને હઝરત શયેખ મુફરરેહ રહ, સે પુછા, કે હઝરત, ઇન દોનોં-મેંસે એક સચ્ચા થા, ઓર દુસરા જુટા, ફીર કયુંકર એકભી જોરૂપર તલાક નહીં પડી? વહાં એક જમાઅતે ઉલમા હાઝીર થી. આપને ઉનકી તરફ ઇશારા કરકે ફરમાયા. કે ઇસકા જવાબ દો. કીસીને ઇસકા જવાબ કાફી, ઓર ઓર સાફી નહીં દીયા, ઇસી અસનામેં જવાબ ઇસકા મુઝપર ઝાહીર હુવા, શયેખ રહ, ને મેરી તરફ ઇશારા કીયા, કે તુમભી

જવાબ દો. મૈને કહા, કે જબ વલી વીલાયતકા દરજા પાતા હૈ. ઓર અપસી કુવ્વત ઉસકો અના કી–જાતી હૈ, કે વોહ અપની રૂહાનીયત કીસી સુરતમેં મુસવ્વર કર સકે, તો હો–સકતા હૈ, કે શખસે હાજીને હઝરત શયેખકી કોઇ સુરત ઊસ સુરતોં–મેંસે દેખી હો, ઓર ઘર પર દેખને વાલેનેભી ઊનમેંસે કોઇ સુરત દેખી હો. દોનો દેખનેમેં સચ્ચે હોં. ઇસ–લીએ કીસીકી જોરૂપર તલાક નહીં આઇ. શયેખ મુફ્ફરેહ રહ. ને સુનકર ફરમાયા, કે જવાબ સહીહ યે હૈ, કે જો તુમને દીયા હૈ.

હઝરત શયેખ અકબર મોહયેદ્દીન બીન અલ અરબી રહ. ને અપને રીસાલોંમેં લીખ્ખા હૈ, કે મેંને તાય–ફયે અવલીયા અલ્લાહ–મેંસે બાઝોંકો દેખા હૈ, જીનકી સુરતે રૂહાનીયત, સુરતે જીસમાનીકી તરેહ કામ કાજ કરતી થી, ઓર ઉસીમેં રહેતી થી, લોગ યે સમઝતે થે. કે યે ઉનકી સુરતે જીસમાની હૈ. ઓર ઉસકો દેખકર કેહતે થે, કે હમને ફુલાન સાહેબકો દેખા. અગરચે વોહ ઉનકી સુરતે જીસમાની નહીં થી. હઝરત અબ્દુલ્લા મોસલી રહ. કા–ભી યેહી હાલ થા, જો મશહુર કઝીબુલ–બાન મોસલી હૈં. શયેખ અબ્દુલ્લા યાફઇ રહ, ફરમાતે હૈં, કે સુના ગયાં, કે મોસલકે એક કાઝી સાહેબ, હઝરત કઝીબુલ–બાન મોસલી રહ. કે હાલસે મુનકીર થે, એક રોજ ઉન્હોંને શેહરકે કીસી કુચેમેં દુરસે હઝરત કઝીબુલ–બાન રહ, કો આતે દેખા, ઓર અપને જીમેં કહા, કે આજ ખુબ મૌકા હૈ, ઇનકો પકડકે હાકીમકે રૂબરૂ લે–ચલેંગે. ઓર ઇનકા સબ હાલ કહેંગે. કાઝી સાહેબ અપને જીમેં યે બાત કેહ રહે થે, કે કયા દેખતે હૈં, કે કઝીબુલ બાન મોસલી સાહેબ તો નહીં હૈં, એક પેહલવાન ચલા આતા હૈ, કુછ થોડા આગે ચલે, તો કયા દેખતે હૈં, કે વો પેહલવાનભી નહીં,

એક એરાબી હે. ઓર જબ વોહ કાઝી સાહેબકે પાસ આયે, તો કાઝી સાહેબને દેખા, કે એક ફકીહ હેં, ઓર કાઝી સાહેબસે કહા, કે કાઝી સાહેબ ઈન ચારોંમેંસે કોનસે કઝીયુલ-બાનકો હાકીમકે પાસ લે-જાઓગે, ઓર સઝા દીલવાઓગે ? કાઝી સાહેબ, યે સુનકર શરમીંદા હુયે, ઓર તોબા કરકે મુરીદ હુયે.

અયસેહી કામીલોંકે ઓર બહોતસે સચ્ચે એહવાલ હેં. જો સુરતે રૂહાનીયતસે સુરતે જીસમાનીમેં ઝાહીર હોતે હેં. મગર તરબીયતે મુરીદોંમેં મુરશીદોંકી રૂહોંકા મુખતલીફ હાલ હે. કીસીકો તો અપની રૂહકી બાતીની કુવ્વત કી, કે વોહ કયા કર રહી હે. ઉસકી ખબર હો-જાતી હે, ઓર કીસીકો નહીં હોતી. કોઇ ઇરાદતન અપની કુવ્વતે રૂહાનીસે તરબીયત, ઓર દસ્તગીરી તાલીબોંકી કરતા હે. ઓર કીસીકી રૂહ બીલા ઇરાદા ઉસીકે, મીન જાનીબે અલ્લાહ, કીસી મુરીદ ઉસકેકી બાતીનમેં મુરબ્બી હો-જાતી હે, ઓર ઉસકી તરબીયત ઓર દસ્તગીરી કરતી રેહતી હે, ઓર અપને તમાશે દીખાતી હે, મગર તુમ-હારા કામ યે હે, કે જબ અયસી દસ્તગીરી દેખો, તો અલ્લાહ તઆલાકા શુક્ર કરો, ઉસીકી કુદરત ઓર હુકમકા સબ ખેલ સમઝો. ઓર મુઝકો ખાકીહી જાનો, ઓર અયસી બાતોં પર ખ્યાલ ન-કરો. અપને કામમેં લગે રહો. ઉસકી તરફ અયસી તવજ્જો કરો, કે ઓર સબ કુછ ભુલ જાઓ.

જો કોઇ દાના, ઓર અકલ-મંદ હોતા હે, વોહ સબસે પેહલે ખુદાકી તરફ, અલ્લાહકી તરફ, તવજ્જો તામ કરતા હે. વોહ ઓર કીસી તરફ ખ્યાલ નહીં કરતા જબ ઉસસે ઉસકી મુરાદકી ગોદી ભરજાતી હે, યાને આપ ફના ઓર અદમ હો-જાતા હે, ઓર ઉસકી

હસ્તી બાકી નહીં રેહતી, ઔર ઉસ આઇનમેં અદમમેં ઉસ ખુદા, ઊસ અલ્લાહકી સીફાતકા ઝુહુર હોતા હે. તો ફીર ઉસ ખુદાસે રૂખસત ઔર ઇજાઝત પાતા હે. કે દુસરોંકા ઇરશાદ, ઔર તરબીયત કરે. અપને અપને ઘર, અપની અપની ઇસ્તેઅદાદ, ઔર કાબેલીયતકે મોવાફીક, જો રોઝે અઝલસે ઉનમેં રખ્ખી ગઈ હે, ઉસકી ઇજાઝત મીલતી હે. ફીર ઉસકા યે હાલ હોતા હે, કે "દેસ ચોરી પરદેસ ભીક." યાને દેસમેં ચોરી કરતા હે. ઔર પરદેસમેં ભીક માંગતા હે. દેસ વોહ હે, કે અપને મુરશીદકા કદમે મુબારક, કે જહાંસે અનવારકે મોતી ચુરાતા હે. ઔર પરદેસ વોહ હે. કે આલેમુલ ગયેબ, ઔર કદમે મોહંમદી જહાંસે સબકો અનવારે મોહંમદીકી ભીક મીલતી હે. દેસમેં વોહ ચોર હોતા હે. ઔર પરદેસમેં ભીકારી, યે સબ પુરી તવજ્જો, પુરા ધ્યાન કરનેસે મીલતા હે. ઔર વોહી ઇસ મરતબેકો પાતા હે, જો મુસ્તઅદ હોકર, ઝુલમાની ઔર નુરાની પરદોંકો ફાડતા ઔર દુર કરતા જાવે, જો ઉસ પ્યારેકે મોંહ પર ઘુંઘટ હે, જો કોઇ પુરા મરદ હોકર, પુરી હીમ્મત કર કર, ઔર કીસાં તરફ ખ્યાલ ન કર કર, એક ઉસીકી તરફ ધ્યાન લગાકર, ઉસ હરકી તરફ, ખુદાકી તરફ, અલ્લાહકી તરફ ચલેગા, ઔર ધાવા કરેગા, ઔર હરદમ તવજ્જો તામે ઇલલા રખ્ખેગા, તો ઉસકો ખુદાયે તઆલા, અપના વિસાલ દેગા. યાને અપની તજલ્લીયાં દીખાવેગા, ઔર બંદેકે ઔર અલ્લાહકે દરમ્યાન જો સત્તર હજાર પરદે ઝુલમત, ઔર નુરકે પડે હુયે હે. ઉનમેંસે બકદ્ર ઉસકી ઇસ્તેઅદાદ ઔર કાબેલીયતકે દુર કરેગા. પસ તુભી ઇન બીચકે ઘુંઘટ ઔર–પરદોંકો ગીન ગીનકે ફાડ, ઔર હોશીઆ ઔર હીમ્મતસે અયસે અયસે અમલ ઔર અઝકાર કર, કે

જીનસે યે પરદે ઉઠતે ચલે જાવે. ઓર ઉન્તર યાને શીમાલકી તરફસે (જીસકી મતલબ જાતસે હે.) તુરકી ઘટા આયે. ઓર તુઝપર નુરકા મેંહ બરસાયે. કયુંકે જબ શીમાલસે ઘટા આતી હે, તો ફીર મેંહ બરસાનેમેં દેર નહીં લગાતી.

જબ સારે રોલે, ઓર સારી મુસીબતેં, જો ઇસ રાહે સુલુકે ઇલલ્લામેં પેશ આતી હેં, ઉન સબકો ઝીલ લેગા, ઓર સેહ જાયેગા, તબ ભેદી ઓર બાતીની તરીકે ઇલલ્લાકો ખોલ સકેગા. ઓર હકીકતે હાલ બતાયેગા. ઓર યે હાલ હોગા, કે ઉસ પીયાકો, ઉસ મહબુબકો જહાં ઢુંડેગા, ઓર જીસ ચીઝકી તરફ દેખેગા, વહાંહી ઓર ઉસી જગા વોહ મીલ જાયેગા. યાને ઉસીકા ઝુહુર, ઉસીકે અનવારકો પાયેગા. કયુંકે ઇસ મુકામ પર પહોંચ કર મન ચંગા, ઓર કલ્બ (દીલ) કુદરતે બશરીસે સાફ હો-જાતા હે. યાને તજકીયે નફસ ઓર તસફીયે કલ્બ હોકર, દીલ યાને બાતીન આદમીકા મીરલ આઇનેકે સાફ બનજાતા હે. ઓર ઉસમેં ઉસકા જમાલ નઝર આ-જાતા હે. ઇસી મુકામ પર કેહતે હેં, કે "મન ચંગા તો કઠરોટમેં ગંગા." કે કીસીકા મન ઓર દીલ ચંગા હે, તો કઠરોટ યાને કાઠકા પ્યાલા, પાની ભરનેકાહી ગંગા હે. ગંગા જાનેકી ઉસકો ઝુરરત નહીં. ઓર કઠરોટમેં જો મન ચગા, ઓર કલ્બ સાફ હે, તો ગંગા યાને અનવારે જાત, આ-જાતે હેં. ઓર ઘર ગંગા હો-જાતી હે. જીસ તરેહ ચાહો નહાવ, ઓરોંકો ઉસકા પાની પીલાઓ, યા નહલાઓ, મગર યે બાત યાદ રહે, કે ઉન પરદોં, ઓર ઘુંઘટોંમેં સબસે બડા પરદા ઓર ઘુંઘટ, ખુદ તાલીબકી "મે" ઓર "મીર," હે. "મે" સે યે મુરાદ હે, કે તાલીબ અપની હસ્તીકા કુછભી ખ્યાલ નહીં કરતા, ઓર બાત બાતમેં, મેં, મેં,

કેહતા હે. યે "મેં," એક બડા સુદ્દા ઉસકે બાતીનમેં હે. જો સૂફીઆં ને તુરકો રદ કરતા હે. મગર ઇસ "મેં," કા (ખુદીકા) તોડના આસાનભી નહીં હે. બડી મુશ્કીલસે ટુટતા હે, હઝરત શાહ ગુલામ હુસેન સાહેબ મહમી રહ, ફરમાતે હેં, કે તુ વોહ તાકત રખતા હે, કે લોહેકા કીલઆ તોડ ડાલે, ઓર યે બોદીસી ઓર પુરાની દીવારે હસતી, કે જો હીમ્મત-વાલોંકે એક ધકકેસે ગીર પડતી હે, ઉસકો તુ તોડ નહીં સકતા હે. લેકીન ઇસ દીવારકી આડમેં શેહરે અનવરાબાદ હે. (યાને નુર છુપા હુવા હે.)

"મીર," સે યે મુરાદ હે, કે તાલીબ ફના હોને-વાલી ચીઝોંકા ખ્યાલ રખતા હે. ઓર યું કેહતા હે, કે મેરા ઘર, મેરા માલ, મેરી જાન, મેરી અવલાદ, સબકી મીર ઓર મીલકીયતે હકીકી, અપનીહી બતાતા હેં, ઓર યે જાનો માલ, અસબાબ ઓર અવલાદ, જીસકી હકીકી ઓર અસલી મીલકીયત હે, ઉસકી કેહતે હુયે શર્મ આતી હે, યે બડા પરદા ઓર ઘુંઘટ હે, ઇસકો ખુબ જાનલે, કે જો કુછ તુઝકો અપને બદનમેં યા ઉસસે બાહેર અપના દીખાઇ દેતા હે. ખાહ વોહ જીસમ હે, ખાહ જાન હે, ખાહ વોહ માલ, યા અવલાદ હે, ઉસમેં તેરા એક તીનકાભી નહીં હે, ઓર તુ જો ઉનકો રીલ હકીકત મેરા મેરા બતાતા ઓર કેહતા હે, યે તેરી બડી નાદાની, ઓર બે-વકુફી હે. કે પરાઇ ચીઝકો અપની બતાતા હે. આખીર એક વક્ત ઉનકો છોડેગા, ઉસ વક્ત સબ હકીકત ખુલ જાવેગી. ઓર રોયેગા. તેરાભી વોહી હાલ હે. પરાયે ધન, ઓર પરાયે માલકો ચોર બે-વકુફ રોતા હે. ઓર યે નહીં જાનતા, કે યે પરાયા માલ હે, કે જીસકો મેં રો રહા હું. મેરા દર અસલ

નહીં હે. અય તાલીબે સાદીક, ખુબ સમઝ, ઓર ખુબ સોચ, કે જો કુછ આલમમેં હે, ખાહ ઝાહીરમેં યા બાતીનમેં હે. યે સબ ઊસીકા નુર. ઉસીકા ઝુહુર, ઉસીકી હસતી હે, દુસરા કોઇ ઉસકી ગોતકા નહીં. યાને ઉસકા ગોત જો હસ્તીયે મુસ્તકીલ બ-જાતે ખુદ કાયેમ હે. ઓર કોઇ હસ્તીયે મુસ્તકીલ બ-જાત નહીં રખતા. ઉસીકી હસ્તીસે, ઉસીકે નુરસે કાયેમ ઓર ઝાહીર હે. હાં, જીસકો આંખેં અકલે કુલ્લીકી અલ્લાહ તઆલા, અતા ફરમાતા હે, ઓર બીચકે ઘુઘટ, બીચકે પરદે, ઉસકે સામનેસે ઉઠા દેતા હે, ઉસકો યે બાત ઝાહીર નઝર આતી હે. કે સીવાયે હસ્તીયે હક, વુજુદે મુતલકકે ઓર કીસીકી હસ્તી રીઅલ વાકેઅ નહીં હે ઓર સબ અપની જાતસે નેસ્તો નાબુદ હેં. ઉસીકી હસ્તી ઓર નુરસે કાયેમ ઓર ઝાહીર હેં. મવલાના જામી રહ, ફરમાતે હેં. "હસ્તભી તુહી હે, ઓર હસ્તીયે મુતલકભી તુહી હે, હસ્ત જો રીઅલ-વાકેઅ હસ્તી હે, અલ-હક ઓર કસમ બ-ખુદા તુહી હે, હમારી હસ્તીકા ઝંડા તેરી હસ્તીકે સામને અયસા પસ્ત ઓર નીચા હે. કે હમારી હસ્તીકો હસ્તી કેહનાહી બજા હે. ક્યુંકે જો કુછ હે, વોહ આપહી આપ નહીં હે. તેરી હસ્તીકે સાથ હે. પસ "યે સગરી હે હરકી જોત", દુજા નાહીં હસકે-ગોત." હાં, અંધા ઢુંડે ઉસકી છાયા." યાને જો અંધા હે, ઓર નાકેસુલ હાલ, ઓર જીસકો ઉસકા જોત નહીં સુઝેતી, ઉસકી તજલ્લી નઝર નહીં આતી, વોહ ઉસકી છાયા, ઓર ઉસકે સાયે- યાને હસ્તીયે મોહુમી ઓર અકસકો ઢુંડતા હે. ઓર ઉસ સાયેકો એક અસલ એર મુસ્તકીલ વુજુદ માનકર ઉસકો ઢુંડતા હે. આઇના ઓર આરસી ઉસીકો બનાતા હે. હા-લાંકે ઉસકી જોત, ઉસકા નુર.

હસ્તીયે મુસ્તકીલ, આફ્‌-તાબકી તરેહ રૌશન હે, ઓર નઝર આ-રહા હે. ફીર "હાથ કંગનકો આરસી કયા." યાને કંગન જો હાથમેં પડા હુવા હે. ઉસકી હસ્તી ઓર નુરકા, કે જો હમમે ઝુહુર હે, ઊસકે દેખનેકો આરસી ઓર આઇનેકી કયા ઝુરૂરત હે મગર નાકે-સુલ હાલોંકો ઇસકા યકીન, કે "યે સગરી હે હરકી જોત." બડી મુશ્કીલસે આતા હે. બલકે અકસરકો નહીં આતા. હાં, જો મુરીદ, સાદીકુલ એતેકાદ હોતા હે, ઉસકા મન મુરશીદકે ઇરશાદોંસે પકતા ઓર પરવરીશ પાતા હે. વોહ ઇસ બાતકો યકીન કરકર, ઉસપર અમલ કરતા હે, ઉસપર યે અચંબેકી બાત, કે હમારી હસ્તી મોહુમી હે. ઓર ઉસકી હસ્તી મુસ્તકીલસે ઉસકા ઝુહુર હે, વોહ ખુલ જાતી હે. ઓર યે અચંબેકી બાત કયા હે? કયું કે તરેહ તરેહકે અચંબેકી ઓર અજાયેબ બાતેં, ઇસ રાહે સુલુકે ઇસલ્લામેં મુકામ મુકામ પર ઉસપર ઝાહીર હોતી હેં, ઓર સબસે બડે અચંબેકી બાત યે ઝાહીર હોતી હેં. કે ઇશ્કે ઇલાહી કહીં બાહેરસે નહીં આતા, ઉસકે અંદરહીસે પયદા હોકર અયસા જોશ મારતા હે, કે ઉસકી હસ્તીકો ભુલા દેતા હે. મેં, મેં, તેં, તેં, સબ ખા-જાતા હે. વોહી, વોહી, રેહ જાતા હે. ઉલટી ગંગા બેહને લગતી હે. ઓર યે બડે અચંબેકી બાત હે. કે ગંગા ઉલટી બહે, યા યું સમઝો, કે ઓલતીકા પાની મગરીકો જાને લગતા હે. ઓર યે બડે તાઅજ્જુબકી બાત હે, કે ઉપરસે નીચેકો આતા હે.

ઇસલીયે જબ પાની છપ્પર પર બરસતા હે. તે ઉસકી મગ-રીસે, કે જો ઉસકે સરપર બંધી હુઇ હોતી હે, વોહ ઓલતીકી તરફ, યાને ઉસ જગા આતા હે, કે જહાંસે પાની છપ્પરસે ટપકતા હે,

ઔર યહાં ઓલતી મગરીફી તરફ, યાને નીચેસે ઉપરફી તરફ જાને લગા. કયું કે મેં, મેં, તેં, તેં, જો પેહલે અપની ઓર દુસરેકી હસ્તી મુસ્તકીલ, ઔર રાશે હસ્તી હક સમઝકર કહી જાતી થી, વોહ નહીં રહી. વોહી, વે હી, રેહ ગયા હે. પેહલે ઇઝાફતે હકીકી, સબ ચીઝોંકી અપની તરફ કી-જાતી થી, અબ યે ઉસસે ઉલટી બાત હો-ગઇ, કે જાતે હકીકી તરફ ઉસકી ઇઝાફતે હકીકી, ઔર અપની તરફ મઝાફતે મીઝાજી હર બાત ઔર હર કલામમેં કરને લગા. મીઝાજ મે હકીકતકા ઝુહુર હો-ગયા. ઔર મેં-પના જાતા રહા.

જબ તેરા મેં-પના. તેરી ખુદી, ટુટી પાવે, યાને ટુટ જાવે, ઔર કુછ ન-રહે, ઔર ફના હો-જાવે, ઔર અયસા હાલ હો-જાવે, કે અપના મેં-પના ઔર મીર પનાકો બિલકુલહી ભુલ જાવે, ઉસીકી મેં ઉસીકી હસ્તીયે હકીકી યાદ રહે. મેંકી જગા, તુહી, તુહી, કહે. ઔર ફીર તુકી તુબી ન-રહે, ઉસકોભી ભુલ જાવે. ઔર અન કેહની કહે. તબ વોહ હર, ખુદા, અલ્લાહ, સબકા પ્યારા તેરે બાતીનમેં સમાયેગા. ઔર અપની તજલ્લીયાં, અપને જલવે, અપને અનવાર, તુઝકો અયસે દીખાવેગા, કે તુ એક એક પર, સો સો બાર, કુરબાન ઔર સદકે ઔર ફના હો-જાવેગા. ઔર જો તેરી મેં બિલકુલ ન-ટુટી, ઔર તુને બલ ખાયા, ઔર રાસતા સુલુકે ઇલલ્લાકા ભુલ ગયા. ઔર ઉસકી મેભી રહી, ઔર અપની મેંભી. ઉસકી હસ્તી મુસ્ત-કીલ સમઝી, ઔર અપની ભી. ઉસકી હસ્તીયે મુસ્ત-કીલમેં સાઝી, ઔર શરીક બના, હાલાંકે વેહ "વહ-દહુ. લા શરીકા લહુ" હે. અગર યે બાત હુઇ, તો ફીર ઔંટ આવેગી, ઔર વોહ ઔંટ જાવેગા.

ઓર વોહી બાત હોગી, કે જીસ બાતકા ડર હે, વોહી પેશ આવેગા ફના-ફિલ્લા બકા બિલ્લા, નહોગા.

જબ અપની મેં, અપની હસ્તીયે મોહુમીકો હરકે ભીતર, યાને હસ્તીયે હકીકી, હઝરત હક સુબહાના-નહુ વ તઆલામેં ઉસ કાયદેસે, ઉસ તરીકેસે ખોવે, ઓર ગુમ કરે, કે જો મુરશીદ બતાવે. કે પેહલે ફના ફીલ અફઆલ હોવે, ફીર ફના ફીસ-સીફાત હોવે, ફીર ફના ફીઝ-ઝાત હોવે. નહીંકે અપને ખ્યાલે ખામસે પેહલેહી ઝાતમેં જા-પહોંચે, તો ફીર હર, ખુદા, અલ્લાહ, ઉસકા હો-જાતા હે. ઓર વોહ અલ્લાહકી બસારતસે દેખતા હે. ઓર ઉસીકી સમાઅતસે વોહ સુનતા હે. ઓર ઉસીકી તાકત, ઓર કુદરતસે વોહ સબ કામ કરતા હે. ઓર અલ્લાહ તઆલાકી સીફાતકા વોહ મઝહરે કામીલ હો-જાતા હે. ઓર ઉસકો નીત ઓર હમેશા આતે ઓર જાતે, હર વક્ત, ઓર હર આન ઉન સીફતમેંસે ભીક મીલતી હે.

—❋—

પાંચવીં બાર, તાલીબે સાદીકકા અપને કામમેં મશગુલ હોના, ઓર ખાબમેં અંબીયા, ઓર અવલીયાકી અરવાહોંકી ઝીયારત કરના.

—❋—

યે ઇરશાદ સુનકર તાલીબે સાદીક રૂખસત હુવા, ઓર જીસ તરેહ હઝરત મુરશીદને ફરમાયા થા, ઉસ તરેહ અપને કામમેં લગા. ઓર પેહલેકી બનિસબત બાતીનકી સફાઇમેં ઓર તરકકી હુઇ. કયું-કે ઇસ મુકામ પર પહોંચ કર અક્સર સાલીકોંને તરીકે ઉલલાકો, રેજાયે સાલેહા, યાને નેક ખાબોં-મેં, નેક બંદોં ઓર અવલીયાઓ, ઓર અંબીયાઓંકી અરવાહેં, નઝર આને લગતી હેં,

ઓર ઉનકી કદમ–બોસી હાસીલ હોતી હે. ફરઝ કીજીયે, કે યે તાલીબે સાદીકભી, ઉસ મુકામ પર પહોંચ ગયા હે. કે ખાબમેં અવલીયાઓં ઓર અંબિયા–ઓંકી રૂહેં, ઉસકો અછછી અછછી સુરતોંમેં નઝર આને લગીં. ઓર ઉનસે ફયઝે બાતીની ઓર અનવારે બાતીન હાસીલ કરને લગા. એક રોઝ, કે જીસકો રોઝે સઇદ, યાને નેક, ઓર વકતે હમીદ કેહના ચાહીયે, ઊસ રોઝ તાલીબે સાદીકકો રોયાયે સાલેહામેં ઝીયારત રસુલે મકબુલ સલ, કી હુઇ. કયા દેખતા હે, કે ઝમીનસે આસમાન તક નુર ભરા હે, ઓર ઉસ નુરમેં તખતે ઝરરીન પર, હઝરત સરવરે કાયેનાત, મફખરે મવજુદાત, અહમદ મુજતબા, મોહંમદ મુસતફા સલ, જલવા અફરોઝ હેં. અંબીયાઓં ઓર અવલીયા–ઓંકે; પરરે બંધે હુયે ગીર્દ ખડે હેં. ફરીશતોંકી સફેં, ઓર કતારોંકા કુછ શુમાર નહીં. જહાં તક નઝર જાતી હે, વહાં તક ઉનકી નુરી સુરતેં નઝર આતી હેં. વોહ જુલુસ હે, કે જો દીદ હે, ન શુનીદ હે. એક જાનીબસે શોર" સલ્લે અલા મોહંમદ, "સલ્લે અલા મોહંમદ,"કા હે. એક જાનીબ કોઇ આશીકે રસુલ યું પરહ રહા હે.

મને બે–દીલ બ–જમાલે તુ અજબ હયરા નમ,
અલ્લા અલ્લા ચે જમા–લસ્ત બદીં બુલ–અજબી.

ઓર આપ ઝબાને મુબારકસે મરહબા મરહબા, ફરમાતે હેં. ઓર બહોત ખુશ હોતે હેં.

છઠ્ઠા જલસા, તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

યે ખાબ દેખકર, તાલીબે સાદીક ઉઠા, ઓર બડી ખુશી ઓર બશાશતસે હઝરત મુરશીદકી ખીદમતમેં હાઝીર હુવા, ઓર ઇસ ખાબે મુબારકકા સારા હાલ બયાન કીયા. હઝરત મુરશીદને ફરમાયા, કે તુઝકો દૌલતે દારેન મીલી, જો ઝીયારત દીદારે રસુલે અકરમ સલ, નસીબ હુઇ. યે મરતબા કીસી બડે ખુશ નસીબકો મીલતા હે. અલ-હમદો લિલ્લાહ, કે તેરી રૂહમેં ઇસ કદર સફાઇ હુઇ. કે જીસકે બાએસ દરબારે આલી નબવી-મેં જાનેકે કાબીલ હુવે. બાર યાબાંને દરગાહે સુલતાની નબવીને, ઇસ કદર કાબેલીયત ઊસમેં પાઇ. જો દરબારે આલીમેં જાને દીયા. વર ન મયલા, ઓર ના કાબીલ આદમી, જો ખીલઅતે શરીઅતસે આરાસતા, ઓર પેરાસ્તા નહો, વહાં ઘુસને નહીં પાતા દરવાઝયે દરબારે આલીસે હટા દીયા જાતા હે. ઓર ઇસમેં કુછ શક નહીં હે. કે જીસને રસુલે મકબુલ સલ, કો ખાબમેં દેખા, ઉસને રસુલે મકબુલ સલ, કોહી ખાબમેં દેખા. કે શયતાન યા નફસકી યે મજાલ નહીં, કે. જો ઉસ નુરે પાક, સરવરે કાએનાત સલ, કી શકલ બન શકે. યા આં-જનાબકી ઝુટી શકલ દીખા સકે.

પસ યે ખાબ સચ્ચા, રોયાયે સાલેહાસે હે. મગર યહાં યે બાત માઅલુમ કરેનેહી હે, વોહ સુરતે મુકદ્દસ જલવા અફરોઝ, તખતે

ઝરરીન, જો તુમને દેખી, વોહ સુરતે મીસાલી, રૂહી, હઝરત રસુલે મકબુલ સલ, કી થી. નકે સુરતે ઉનસરી મુબારક. જયસી કે ઇસકી તહકીક, ઇમામ હુજ્જતુલ ઇસલામ, હઝરત ઇમામ મોહંમદ ગીઝાલી રહ, ને કી હે. ઓર રીસાલા "મઝમુને કબીર" મેં ફરમાયા હે, કે જો કોઇ ખાબમેં રસુલે મકબુલ સલ, કો દેખતા હે, વોહ સુરતે મીસાલી રૂહે મુનવ્વર રસુલે મકબુલ સલ, કો દેખતા હે. નકે જીસમે ઉનસરી મુબારકકો, કે જો મદીના મુનવ્વરામેં મદફુન ઓર મામુન હેં, કયું-કે હો-સકતા હે, કે રસુલે મકબુલ, સલ, કો હજાર શખ્સ એક રાતમેં એક આનમેં હજાર જગેપર મુખતલીફ શકલોંમેં દેખે. કોઇ લંબા કદ દેખે, ઓર કોઇ મ્યાના કદ. કોઇ સીયાહ દાઢી દેખે, ઓર કોઇ સુફેદ દાઢી. શખસે મુબારક (યાને જીસમે મુતહ-હર) હઝરત રસુલે મકબુલ, મોહંમદ મુસતફા સલ, કા રોઝા મુનવ્વરા, મદીને પાકસે કહીં ગયા નહીં, ઓર ન વોહ રોઝા મુકદસા શક હુવા. એક આને વાહેદમેં એક શખ્સ લંબાભી, ઓર મ્યાના કદભી, સીયાહ દાઢીભી, ઓર સુફેદ દાઢીભી દીખાઇ દે નહીં સકતા. પસ જો કોઇ કુછ દેખતા હે, વોહ સુરતે મીસાલી રૂહી સલ, કી દેખતા હે.

યહાં ઝાહીર હે, કે સુરતે મીસાલી રૂહી, હઝરત રસુલે મકબુલ સલ, કી સાલીકોંકે ખાબમેં આતી હે. ઓર અપના જલવા ઓર અપના જુલુસ દીખાતી હે. યે દોલત કીસી બડે ખુશ કીસમતકો કે જીસકી રૂહમેં મુતાબેઅત રસુલે મકબુલ સલ, સે. ઓર અઝકાર ઓર અશગાલ, ઓર રીયાઝતસે સફાઇ હો-ગઇ હો, ઉસકો અલા કદરે નસીબ, ઓર ખુદકી કાબેલીયતસે હાસીલ હોતી હે. અવ્વામ તો સારી

ઉમર ઇસી તમન્નામેં રેહતે હેં, ઓર ઇસી તમન્નામેં મરજાતે હેં. ઓર ઝીયારતે રસુલે મકબુલ સલ ખાબમેંભી નસીબ નહીં હોતી. ઇસ વજેસે, કે ઉનકી રૂહ ગીરફતારે નફસ, ઓર પા—બદે હવા વ હવસ હોતી હે. વોહ કાબેલીયત ઉસકી નહીં રખતી, કે ઉસ નુરે મુકદ્દસકી સુરતે મીસાલીકો દેખ સકે. ઓર નફસ, હઝરત સલ, કી ઝુટી શકલ દીખા નહીં સકતા. કીસીને કયા અચ્છા કહા હે. કે "વોહ આંખેં કહાંસે લાઉં, જો ઉસ નુરે અકદસકી સુરતે મુનવ્વરકો દેખ સકું." પસ યે મુકામ બડે શુક્રકા હે. કે જો તુમકો નસીબ હુવા. અબ તુમકો શબો રોજ દુરૂદ શરીફકા વીર્દ રખના ચાહીયે. દુરૂદ શરીફ અયસી ચીઝ હે, કે જીસને ઇસકો કસરતસે પરહા, ઉસકો ઝીયારતે પાક નસીબ હુઇ.

છટ્ટી બાર, તાલીબે સાદીકકા અપને કામમેં મશગુલ હોના. ઓર કશ્ફકા મુકામ ખુલના, અનવારે સીફલી દેખના.

તાલીબે સાદીક, યે સુનકર શુક્રે ઇલાહી બજા લાયા, ઓર દુરૂદ શરીફ "અલ્લા હુમ્મા સલ્લે અલા મોહંમદીન, વ અલા આલે મોહં-મદીન વબારેક વસલ્લીમ." પરહ કર રૂખસત હુવા. ઓર અપને મુકામ પર આકર, બડે શૌકસે અપને કામમેં મશગુલ હુવા. અઝકાર ઓર અશગાલમેં દુરૂદ શરીફકી કસરત ઝયાદા હોનેસે, બાતીનમેં

ઓરહી જીલા હુઇ. દુરૂદ શરીફકા નુર, જો બડા ઠંડા, ઓર બતીફ ઓર ખુશ-ગવાર થા, ઉસને બાતીનમેં એક ચયેન ઓર ઠંડક પયદા કરદી. અબ તો મીયાં તાલીબે સાદીક પર, જમાલ આ-ગયા. બહોત કુછ તરકકી બાતીનકી સફાઇમેં હો-ગઇ. ચુંકે અકસર સાલીકો પર જીકકે અનવારસે કશ્ફકા મુકામભી આતા હે. યાને રૂહકી આંખ, જો નફસકી મુબાશેરતસે ફુટ ગઇ થી, ઓર મોતીયા બંદ ઉસમેં હો-ગયા થા, વોહ અછછી હો-જાતી હે. ઓર ફીર અપની રૂહી આંખસે દેખને લગતી હે. અનફોસો, યાને અપને અંદર, ઓર આફાક યાને અપનેસે બાહેરકી ચીઝોંમેં વોહ બાતેં નઝર આતી હેં, કે ઇસ મોંહકી આંખસે નઝર નહીં આતી હેં. ઉસકો ઉનકે દેખનેકી તાકત નહીં. ફરઝ કીજીયે, કે ઇસ તાલીબે સાદીક પરભી યે મુકામ ખુલા, ઓર ઉસકે ઘટકા પરદા ટુટ ગયા, ઓર યે હાલ હો-ગયા, કે "જબ ઘટકા પરદા ટુટ ગયા, ફીર માલા હાથ રહા ન-રહા."

એક રોજ જીકરકે બાદ, ઉસને આંખે બંદ કીં. તો અપને બાતીનમેં કયા દેખતા હે, કે એક બીજલીસી ચમક ગઇ. ફીર એક રોજ દેખા. કે બાતીનમેં એક ચીરાગ જયસા જલ રહા હે. ફીર દેખા, કે એક શમેઅ જલ રહી થી, ફીર દેખા, કે ચીંગારીયાંસી ઉછલ રહી હેં. ફીર દેખા, કે આગ જયસી જલ રહી હે. યે નઇ બાત જો દેખી, તો હઝરત મુરશીદકી ખીદમતમેં હાઝીર હુવા, ઓર યે હાલ અર્ઝ કીયા.

સાતવાં જલસા, તાલીમે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

હઝરતે મુરશીદને ફરમાયા, કે કશ્ફકા મુકામ શુરૂ હો-ગયા હે. આસારે સીફ્લી, નઝર આને લગે. વજે ઇસકી વોહી હે, કે જો પેહલે બ્યાન કી હે. યાને કલ્બ જબ સફાઇ પાતા હે. તો અવ્વલ અનવારે સીફ્લી, જયસે બીજલી ચમકતી હુઇ, ચીરાગ જલતા હુવા, આગ જલતી હુઇ, યા અયસીહી ઓર ચીઝેં નઝર આતી હેં. યે જો જાગતી હાલતમેં નઝર આતા હે, ઉસકો મકાશીફા કેહને હેં હર ઝીક્રમેં નુર હે. જો હર ઝીક્રકે સાથ બાતીનમેં આતા હે. ઓર નુર રૂહકો નફ્સકી ગીરફ્તારીસે છુડાતા હે ઉસકી કુદરતકો સાફ કરતા હે. જબ રૂહકી આંખોંકે સામનેસે નફ્સકે અંધેરોકા પરદા હટ જાતા હે, તો રૂહ અપની આંખકે નુરસે ઉસ નુરે ઝીક્રકો દેખને લગતી હે. ઝીક્રકે અનવારમેં રંગભી હેં. કીસીકા રંગ ઝર્દ, કીસીકા સુર્ખ, સુનેહરી, કીસીકા સુફેદ, કીસીકા સીયાહ, ઓર કીસીકા સબ્ઝ હે. ઓર કોઇ બેરંગ હે. રૂહકી આંખકા જો નુર હે, ઉસકો બસીરત કેહને હેં, વોહ રંગ અનવારે ઝીક્રકે નુરે બસીરતકી તાકત, ઓર મુનાસેબતકે લીહાઝસે નઝર આતે હેં. કભી રંગીન નુરકા બાતીનમેં મેંહ બરસતા હુવા અયસા નઝર આતા હે, જયસે નહની નહની ફૂવારેં પડતી હેં. યે અપની અપની કાબેલીયતકી બાત હે. કીસીકો પેહલે કુછ નઝર આતા હે. ઓર કીસીકો કુછ, કીસીકો કયસેહી રંગ નઝર આતે હેં, કીસીકો

કયસે. મગર સાલીકકા કામ યે હે, કે અનવારે કીફલી દેખે, યા અનવારે ઉલવી. ઉનપર કુછ ખ્યાલ નકરે. ઉનકો દેખે, ઓર અપને કામમેં લગે. કે વોહ ઉનકા મતલુબ નહીં હે. વોહ મા-સીવામેં દાખીલ હેં. મતલુબ ઉસકા ઉનકે મા-સીવા હે, કયું કે વોહ વરાઉલ વરા હે. યે રાસતેકે ખેલ ઓર તમાશે હે. જો રાસતેકે ખેલ, ઓર તમાશેમેં લગા, ઓર ખડા હો-ગયા, વોહ મંઝીલે મકસુદકો કબ પહોંચા.

સાતવીં બાર, તાલીબે સાદીકકા અપને કામમેં મશગુલ હોના, ઓર અનવારે ઉલવીકા નઝર આના, ઓર બાતીનસે આવાઝકા સુનના.

યે સુનકર તાલીબે સાદીક, આદાબ બજા લાયા, ઓર રૂખસત હુવા. ઓર અપને મુકામ પર જાકર, અપને કામમેં મશગુલ હુવા. ઓર અવ્વલસે ઝયાદા બાતીનકી સફાઇ હુઇ. ઓર બાતીનમેં અનવારે ઉલવી, નઝર આને લગે, કભી દેખા, કે એક છોટાસા સીતારા બાતીનમેં ચમક રહા હે. ઓર ફીર વોહ છુપ ગયા, કભી દેખા, કે એક બડા સીતારા (તારા) રૌશન ચમક રહા હે. ઓર બડી દેર તક. વોહ બાતીનમેં તાબાં (રોશન) રહા, કભી દેખા, કે બાતીનમેં એક ચાંદસા નીકલા, ઓર ઉસકી ચાંદની બાતીનમેં એક આફતાબ રૌશન ઓર તાબાં હે. જીસકી ચમકસે બાતીનમેં

એક દીન જયસા ચાહના હો—ગયા. ઇન સબ બાતોંકો તાલીબે સાદીક દેખતા હે, મગર કયસા આલી હીમ્મત ! મુરશીદકે ઇરશાદ પર યકીન કરનેવાલા, ઓર અમલ કરને વાલા હે. ઉનકી તરફ કુછભી ખ્યાલ નહીં કરતા. ખેલ તમાશે જાનતા હે. ઓર અપને કામમેં લગા રેહતા હે. અભી એક નાકે—સુલુક હાલકો આફતાબ તો દૂર કિનાર, મગર એક સીતારેકી નઝર આને લગે, તો વહી બન બયેઠતા હે. ઓર અપને તઈ રોશન ઝમીર સમઝતા હે ઓર યે નહીં જાનતા, કે હનુઝ દીલ્લી દુર હે. ઓર ચુંકે ઓયામે ઝીક્રમેં અકસર તાલીબોંકો અપને અંદરસે ઓર બાહીરસે કુછ આવાઝભી સુનાઇ દેતી હે. ફરઝ કીજીયે, કે ઇસ તાલીબે સાદીક, સાલીકે તરીકે ઇલલ્લા કોભી, એક રોજ ઉસકે બાતીનકે અંદરસે એક આવાઝસી આઇ. જયસાકે કોઇ કેહતા હે, કે મીયાં તુમ બડે અછછે મુકામ પર પહોંચ ગયે હો. યે અચંબેકી નઇ બાત દેખકર, તાલીબે સાદીક, હઝરત મુરશીદકી ખીદમતમેં હાઝીર હુઆ. ઓર યે હાલ અર્ઝ કીયા.

આઠવાં જલસા, તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

હઝરત મુરશીદને ફરમાયા, કે અકસર સાલીકોંકો, સુલુકે રાહે ખુદામેં, યે મુકામભી પેશ આતા હે. મગર યે મુકામ બડા ખતર·

નાક હે. ઇસ મુકામમેં બહોત બીગડ ગયે હેં. ઓર તરીકત-કે રસ્તેકો ભુલ ગયે હેં. યે આવાઝેં જો અસનાયે સુલુકમેં આતી હેં, વોહ રહમાની-ભી હેં, ઓર શયતાની-ભી. અગરચે મુરશીદાંને કામેલીન, ઓર આરીફાને વાસેલીનને, અપને તજરૂબાતસે યું ઇરશાદ ફરમાયા હે, કે અગર વોહ આવાઝ દાહની તરફસે યા ઉપરસે, યા આગે સોનેકે સામનેસે આયે, તો રહમાની હે, અગર બાઇં તરફસે યા પીછેસે આયે, તો શયતાની હે, મગર યે કોઇ કાએદા કુલ્લીયા નહીં હે. બાઝ વક્ત ઇસ કાએદેસે માઅલુમ નહીં હોતા, ઓર સાલીકકો ઉસકી તમીઝ નહીં હોતી, કે યે આવાઝ રહમાની હે, યા શયતાની ઇસકી શનાખ્તમેં બડી દીક્કત પેશ આતી હે. અગર આવાઝ શયતાની થી, ઓર ઉસકો રહમાની સમઝ લીયા, તો બડી ખરાબી આ-ગઇ ઓર બીગડ ગયે. ઇસ આવાઝસે દુન્યવી કામ ભી, કે જો આઇંદા હોને વાલે હોં, જયસે કલ કોન આવેગા, કયા ખાઇંગે, યા કયા હોગા, વ-ગયરા, વ-ગયરા હેં, વોહ માઅલુમ હો-જાતે હેં. ઓર ઝાહીર હોતે હેં. મગર અચ્છી તરેહ યે બાત તમીઝ નહીં હોનેસે, કે યે રહમાની થી, યા શયતાની થી. ગલતી પડ જાનેકા અન્દેશા હે, ઇસલીયે કાયદયે તરીકત, યે મુકર્રર કીયા ગયા હે. કે ઉન આવાઝોં પર કુછ ખ્યાલ ન-કરે. ઓર ઇસતીગ-ફાર ઓર "લા હવલા વલા કુવ્વતા ઇલ્લા બિલ્લા," પરહ-કર ઇસ મુકામસે નીકલનેકી કોશીશ કરે, ઓર અપને કામમેં લગે.

આઠવીં બાર, તાલીબે સાદીકકા અપને કામમેં લગના, ઓર કશફે આફાકીકા શુરૂ હોના.

—✻—

તાલીબે સાદીક, યે ઈરશાદે મુરશીદ સુનકર રૂખસત હુવા, ઓર અપને કામમેં લગા. ઓર ઉસી તરેહ અમલ કીયા, કે જીસ તરેહ હઝરતે મુરશીદને ફરમાયા થા. ઓર એક ચીલ્લે તક, શબો રોજ ઉસમેં મેહનત કી, તો ખુદાને ઉસ ખતરનાક મુકામસે ઉસકો નીકાલ દીયા. આવાઝેં અંદરસે ઓર બાહીરસે આની બંદ હો–ગઈ કયું–કે અકસર સાલીકોંકો અસનાયે સુલુકમેં કશફે આફાકીભી હો–જાતા હે. ઓર ઊસમેં વોહ તરેહ તરેહકે અજાયેબાત, દીદયે રૂહસે બેદારીમેં દેખતે હેં. ફરઝ કીજીયે, કે ઈસ તાલીબે સાદીક પરભી, યે મુકામ ખુલ ગયા. પેહલે વોહ કશફે હયવાની પર પહોંચા, જો સારે હયવાનોં પર મકશુફ હે. વોહ ઉસ–પરભી મકશુફ હો–ગયા. તો ફીર ઈસ મરતબેસે ઉસને તરક્કી કી. દુસરે મરતબે કશ્ફમેં પહોંચા. નબાતાત ઓર ઉનકે ખવાસ મકશુફ હો–ગયે. યહાં તાલીબે સાદીક–કી, રૂહે સમાઅતભી બાતીનસે ખુલ ગઈ. અશીયાઓંકી તસબીહ ઉસકો મફહુમ હોને લગી, ફીર ઈસસેભી તરક્કી કરકે તાલીબે સાદીક, કશફે જમાદ પર પહોંચા, ઉનકે અહકામે ગરીબા, ઓર ઈસરારે અજીબાસે ખબરદાર હુવા, તો જહાં જહાં જવાહીરકે દફીને ઓર ખઝાને થે, વોહ રૂહકી આંખોંસે ઉસને દેખે. જબ ઈસ મુકામસે તરક્કી કી, તો ખાકકા હાલ સબ ઈસકો કશ્ફ હો–ગયા. તરેહ તરેહકે ઈસરાર, (ભેદ) ઓર અજાયેબાતસે વાકીફ–કાર હુવા. ઈસ મુકામસે આગે બઢહા, તો પાનીકા હાલ સબ

ઉસપર કશ્ફ હુવા. ઉસકે અન્વયેબ ઓર ગરાયેબ ભેદ ઝાહીર હુવે. ઉસકે બાદ હ્વાકા, ફીર આગકા, ફીર ફ-લ-કે કમરકા ફીર ફ-લ-કે ઉતારદકા. ફીર ફ-લ-કે ઝોહરાકા. ફીર ફ-લ-કે શમ્સકા. ફીર ફ-લ-કે મીર્રીખકા. ફીર ફ-લ-કે મુશ્તરીકા. ફીર ફ-લ-કે ઝોહલકા. ફીર કુરસી ફીર અર્શકા. ફીર આલમે મીસાલકા. ફીર આલમે અરવાહકા. ફીર અયને સાબીત અપનીકા કશ્ફ હુવા. ફીર તાલીમે સાદીકકી અયને સાબીત, જીસ ઈસમકી મઝહર થી, વોહ ઈસમ ઉસપર બ-સુરતે ઈસ્તેઅ-દાદે કુલ્લી હેવલા ફીલ-વસ્ફ, મુ-ત-જલ્લી હુવા. હરએક મુકામ પર જો જો અન્વયેબ ઓર ગરાયેબ, એકહામ ઓર ઈસરાર ઉસકે મુન-કશીફ હુવે, વોહ બ્યાનસે બાહીર હેં, કે ઈબારતમેં નહીં આ-સકતે. વોહી જાને. જો દેખે. દુસરોંકે સામને ઉનકા બ્યાન કરના ઉનકો હયરાનીમેં ડાલ દેના હે. ઓર હુકમ "તોકલ્લેમુન નાસા અલા કદરે ઉકુ-લીહીમ" સે તજાવુઝ કરના હે.

—※※※—

નવાં જલસા, તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

બાદ તય કરને મનાઝીલે કશ્ફકે તાલીબે સાદીક, હઝરત મુરશીદકી ખીદમતમેં હાઝીર હુવા. ઓર સબ હાલ ઉનકો અર્ઝ કીયા. હઝરત મુરશીદને ફરમાયા, કે યે જીસ કદર મનાઝીલે કશ્ફ તુમને બ્યાન કી ઉરૂજકી મનાઝીલ કેહલાતી હેં. ઈન્હીંકે બર અક્સ નુઝુલકી મનાઝીલ હેં.

યાને હકીકતે ઇનસાની તુમ્હારી, અયને સાબીત અપનેસે નુઝુલ કરકે, ઇસી તરેહ મરતબા બ-મરતબા, નુઝુલ કરતી હુઇ, મરતબે હયવાનસે મરતબે ઇનસાનીમેં પહોંચી થી. અયને સાબીતસે જબ ઊસને મરતબે અરવાહમેં નુઝુલ કીયા થા, તો બહોત લતીફ, ઓર બિલકુલહી નુર થી. બાદ ઉસકે મરતબે મિસાલમેં આઇ, તો કુછ ઊસસે મુકદ્દર હુઇ. ફીર આલમે ઇજસામકે મરતબે અર્શમેં આઇ, તો કુછ ઓર મુકદ્દર હુઇ, ઇસી તરેહ હરએક મરતબેકી કુછ કુછ કુદુરત, ઉસમેં શામીલ હોતી રહી. ઓર જબ સબસે આખીર મરતબે ઇનસાનીમેં આઇ, તો બહોતહી મુકદ્દર હો-ગઇ. મગર ફીરભી કુછ થી. ઓર જબ મરતબે ઇનસાનીમેં ગીરફતારે નફસ હુઇ, ફીર તો અયસી મુકદ્દર હો-ગઇ, કે કાલી સીયાહ હો-ગઇ. ઓર આંખોંસે બિલકુલ અંધી પડ, કાનસે બિલકુલ બેહરી પથ્થર, ઓર હયવાનોંકો સબ કુછ દીખાઇ દે. ઓર ઉસકો ઉસમેંસે કુછભી દીખાઇ ન-દે. માઅનીમેં હયવાનોંસે ઝયાદા, ઓર ઝાહીરમેં બહોત-હી કમતર, અલ-હમ્દો લિલ્લાહ. કે તુમ્હારી હકીકતે ઇનસાની-ભી, મરતબે ઇનસાનીસે, ઉરૂજ કરકે, મરતબે અયને સાબીત અપની તક પહોંચી. “ જાલેકા ફઝ-લુલ્લાહે યુતીહે મંય યશાઓ, વલ્લાહો ઝુલ ફઝ્લીલ અઝીમ. ”

અબ ખુદા વોહ દીન કરે, કે તુમ્હારી હકીકતે ઇનસાની, અપની અયને સાબીતસે નુઝુલે સાની કરકે, મરતબે ઇનસાનીમેં ફીર આવે,

યહાં યે બાત વાઝેહ રહે. કે હઝરત અયને સાબીતમેં, બાદ ઉરૂજે તમામકે સાલીકકા ઇન તીન મરતેબોં-મેંસે, કોઇ મરતબા હોતા હે.

૧. યાતો અયને સાબીત ઉસકી દુસરી તમામ આસાયને બીતકી જામે, ઓર તમામ સુ–વરે ઇલ્લમીયાકી શામીલ હોતી હે.

૨. યા ઉન સબકી તો જામે, ઓર શામીલ નહીં હોતી, મગર ચંદકી જામે. ઓર શામીલ હોતી હે.

૩. યા વોહ ઓર કીસીકી જામે નહીં હોતી. ઓર સીઈ અપનીહી આલીમ હોતી હે.

પેહલી મરતબેકી અયને સાબીત, બ–દરજયે અકમલ, જીસકે બરાબર ઓર કોઇ નહીં, હઝરત રસુલે મકબુલ સલ, કી થી. ઓર ઉમ્મતે મોહંમદી–મેંસે, બાઝ સાલીકાંને મુકમ્મીલ, મુ–તાબેઆને કામીલ હઝરત રસુલે મકબુલ સલ. કે અયસે ગુજરે હેં, કે કદમ બ–કદમ હઝરત સલ, કે સુલુકમેં ગયે હેં. ઓર ઉન્હોંનેભી બ–તુફેલે રસુલે મકબુલ સલ, યે મરતબા પાયા હે, કે જબ વોહ અપની અયને સાબીત પર, મુતલે હોતે થે. તો ઓર તમામકી અયાને સાબીત, ઓર ઉનકે એહકામ, ઓર આસાર પર, મુત–તલે હો–જાતે થે મગર રસુલે મકબુલ સલ, કી બરાબર નહીં. દુસરે મરતબેકી અયને સાબીત બઝોનમે અવલીયા અલ્લાહકી હુઇ હે. કે જબ વોહ અપની અયને સાબીત પર મુત–તલે હોતે થે, તો બાઝ અફરાદે આલમકી અયને સાબીત, ઓર ઉનકે એહકામ, ઓર આસાર પરભી મુત–તલે હોતે થે. ચુનાંચે શેખ બાબદુર રઝઝાક કાશી, અપને મુરશીદ સાહેબકે હાલસે ઇસ તરેહ ખબર દેતે હેં, કે મેરે હઝરત મુરશીદકી એક નઝરે ખાસ થી, કે જબ વોહ ચાહતે થે, કે કીસી–કે હાલ પર મુત–તલે હોં, તો ઉસકી તરફ નઝર કરતે થે. ઓર ઉસકે તમામ એહવાલે દુન્યવી, ઓર ઉખરવીકી ખબર દેતે થે. હઝરત કિદ–વતુલ કુબરા, સૈયદ અશરફ જહાંગીર

સમનાની કદ. ફરમાતે હેં. કે હઝરત અમીરે કબીર, સૈયદ અલી હમદાની રહ. મદી-નતુલ અવલીયામેં, એક જમાઅતે અકાબીરકે સાથ તશરીફ રખતે થે, ઉન્હોંને મેરી તરફ ઇશારા કરકે ફરમાયા, કે ઇન સાહેબોંકે હાલતે ગુઝીશ્તા, ઓર આઇંદા બતાઓ, અલ્લાહ તઆલાને ખાતીરે ખતીર, હઝરત અમીરે કબીરકે મેરે ઝમીરમેં ઇલકા કીયા, હાલાત ઉનકે મુઝપર મકશુફ કરદીયે. મેંને વોહ સબ હાલાત, હઝરત અમીરે કબીરકી ખીદમતમેં અર્ઝ કીયે. બાદ એક અરસેકે ઉસી તરેહ વુકુમેં આયે, જીસ તરેહ મુશાહીદા હુયે થે.

તીસરે મરતબેકી અયને સાબીત, આમ અવલીયાઓંકી હોતી હેં. જો ઉનમેં ઉરૂજ અયને સાબીત, અપની તક પહોંચ જાતા હે. ઉસકો અપના સબ હાલ અવ્વલ, ઓર આખીરકા માઅલુમ હો-જાતા હે. જયસે હઝરત નજમુદ્દીન સુગરા રહ, ને અપનેહાલકી ખબર દી હે. જબ સાલીક, ઇનાયતે ઇલાહી, ઓર બદરકા ના-મુત તનાહીસે, અયને સાબીત અપની તક પહોંચ જાતા હે, તો સુલુક ઇસ મુકામ પર ખતમ હો-જાતા હે. ઓર સયેર ઉસકી જજબે જલીમેં, મુ-ત-બદ-દીલ હો-જાતા હે, ઓર બીદુન ઇસ જજબે જલીકે, ખુદા તક પહોંચના મુમકીન નહીં. સાલીક ઇસ સુલુકકો, સાલેકે મજઝુબ કેહતે હેં. ઓર જબ ઇસ મુકામસે નુઝુલ ફરમા-કર, અપને મકામે અસલી પર, રૂજુ કરતા હે, તબ લાયેક ઇસકે હોતા હે. કે તાલીબોંકી તરબીઅત કર સકે.

બયેત.

હરઆં સાલીક કે કર્દ ઇનઝાલ વ એરાજ,
બ-ફરકે તાલી-બાંસ્ત દુર રતુન તાજ.

યે બયાને સુલુક, સીલસીલે તરતીબકા થા, બાઝે બંદેગાને ખુદા ઇનાયતે અઝલી, ઓર હીદાયતે લમ-યઝલીસે, બીલા ઇસ સુલુકે

સીલસીલે તરતીબકે ચાંચક સરહદે જજબે તક પહોંચ જાતે હેં. ઓર શરફે જજબેસે મુશર્રફ હો–જાતે હેં. ઓર ફીર વોહ અપને બુઝુર્ગોકી ખીદમતમેં પહોંચતે હેં, કે જીસને દોનોં સુલુક, યાને સુલુકે સીલસીલે તરતીબ, ઓર સુલુકે જજબા, તય કીયે હોં, ઓર વોહ ઉનસેભી સુલુકે સીલસીલે તરતીબ તય કરાતે હેં, ફીર હઝરત જજબેમેં લાતે હે. જો ઇસ તરેહ તકમીલ પાતા હે, વોહ મજજુબ સાલીક કેહલાતા હેં. વોહભી કામેલીયતે મુકતદા હોનેકી રખતા હે સીવા ઇન દો સાહેબે દૌલતોંકે, યાને સાલીકે મજજુબ, ઓર મજજુબ સાલીકકે, ઓર કીસીસે તરબીયતે સાલીકાંને રાહે યકીનકી, ઓર પરવરીશે સાયેરાને તરીક દીનકી, તો બ–મુનતહી નહીં હો–સકતી. ઓર જો સાલીક, સુલુકે સીલસીલે તરતીબકા મનાઝીલે સુલુકમેં રેહ–જાયે, ઉસકો ન અવ્વલ જજબા પહોંચે ન આદમેં. ઉસકો સાલીક ફકત કેહતે હે. ઓર કોઇ જો જજબેમે અવ્વલ–મેંહી રેહ–જાયે, સુલુકે સીલસીલે તરતીબમે ઉસને કદમભી ન રખ્ખા હો, ઉસકો મજજુબ ફકત કેહતે હેં. ઇન દોનોં આદમીઓંસે તરતીબ તાલીમોંકી બહોત કમતર હોતી હે. મગર નફસ મજજુબે ફકતકા બહોત કારગર હોતા હે. વજે યે હે, કે ઇશ્કે ઇલાહીકી બહોત અચ્છી ચીઝ હે. જીસકો ઇશ્કે ઇલાહી લગ ગયા, ઉસકો મનાઝીલ, ઓર સુલુકસે કયા કામ ? પસ તુમકો જો ઇશ્કે ઇલાહીકી ચાટ લગ ગઇ હે, તો તુમ ઉસીમેં લગે રહો. ઓર કીસી તરફ નઝરભી ન કરો અગર આલમકા કશ્ફ હુવા તો કયા ? ઓર ન–હુવા તો કયા ? "કશફો કરામત બજુયે નમી આરદ." જજબા ઓર ઇશ્કે ઇલાહી ચાહીયે, ઓર બસ.

નવ્વી બાર, તાલીબે સાદીકકા, અપને કામમેં મશગુલ હોના, ઔર મુકામે વહદતકા ખુલના.

યે ઇરશાદે હઝરતે મુરશીદ સુનકર, તાલીબે સાદીક રૂખસત હુવા ઔર અપને કામમેં લગા. ઔર મુકામે ઉરૂજસે ફીર મરતબા બ-મરતબા નુઝુલ કરકે, અપને અસલી મુકામ પર આયા. ઔર જજ-બયે જલીસે મુશર્રફ ઔર માલા-માલ હુવા.

અબ તો જીસકે તમામ આલમ, આસમાનો ઝમીન, પહાડ ઔર ધ્થર, વ-ગયરા સબ, ઔર ખુદ અપના જીસમ, મીરઆ આઇને-કે નઝર આને લગા. સબકી હકીકત જો એકથી, વોહ ઉસપર જલવા ગર હુઇ, યહાં સાબીત હે, કે વુજુદકી ફીલ હકીકત વહદત હે. ઔર એકહી વુજુદ હે. જો અપની શાનોંસે સબમેં જલ્વા-ગર હે. ઔર જો કુછ આલમમેં હે. ઉસીકી શાનોંકા ઝુહુર હે. વોહી વુજુદે એહકામો આસાર, અયને સાબીતકા લીબાસ પેહનકર જલવા અફ્-રોઝ હે. ઔર અયાને સાબીત અપની અસલી હાલતે અદમ ઇઝારી પર હેં. ઉન્હોને વુજુદકી ખુબી નહીં પાઇ હે, ઔર ફીર બડે તા-અજ્જુબ ઔર અચંબેકી યે બાત હે, કે અયાને સાબીત, ઔર હકીકતે મોહંમદીકી હકીકત, ઔર અસલભી વોહી વુજુદ હે. યે વોહ મુકામ હે, જહાં અવલીયાયે કામેલીન, વહ-દતલ વુજુદકે કાયેલ હુવે હેં. ઇસ મુકામ પર પહોંચ કર, બાહ વોહ સુલુક, સીલસીલે તરતીબસે ખુલા હો, યા સુલુકે સીલસીલે જજબેસે વહ-દતલ વુજુદકા બયાન કરના અગેનહક હેં બીહુન ઇસ મુકામકે ઉસમેં ગુફતગુ કરના, સરાસર ખરાબી ઔર બદનામી હે, કે કાલ હે, હાલ નહીં.

હસવાં જલસા, તાલીબે સાદીક, ઓર મુરશીદે કામીલકા.

યે હકીકતે હાલ, વહદતલ વુજુદ, અપની આંખસે દેખકર તાલીબે સાદીક, હઝરત મુરશીદકી ખીદમતમેં હાઝીર હુવા. ઓર સબ હાલ અપના અર્ઝ કીયા. હઝરત મુરશીદને ફરમાયા, કે જબ મુશાહીદેસે દીદેમે, દીલમેં એક સમા ગયા, જો હર, ખુદા, અલ્લાહ હસ્તી સાંઈ વુજુદે મુતલક હે. તો મીન હયસુલ હકીકત દોકા ઝગડા ફીર ન-અ..., યાને યે જો ઝગડા હે, કે ફીલ વાકેઅ હકીકતેં દો હેં. આલમકી હકીકત ઓર હે, ઓર હકકી હકીકત ઓર, યે દોકા ઝગડા ફીર ઉસકે પાસ જો ઇસ મુકામ પર પહોંચ-કર જાતા હે, નહીં આતા કે અયનુલ-યકીન, ઓર હકકુલ-યકીનસે ઉસકે દીદેમેં ઉસકે દીલમેં એક સમાતા હે. ઓર સમા ક્યા જાતા હે. ઝાહીર હો-જાતા હે. ઓર વોહ દોકે ઝગડેસે ઓર દુઇસે છુટ જાતા હે. "છુટ રહે જબ ચયેન ભઇ." ચયેન ઉસી વક્ત હોતા હે, જબ છુટ રેહતી હે. ક્યું કે "આંખ જો ફુટી પીડ ગઇ." યાને આંખમેં દર્દ ઉસી વક્ત તક હોતા હે. કે જબ તક વોહ દુખતી હે. ઓર ફુટતી નહીં. જબ ફુટ ગઇ, દર્દભી જાતા રહા. ઇસી તરેહ તશવીશ ઓર ઇનકાર, વહદતલ વુજુદસે ઉસી વક્ત તક હોતા હે, જબ તકકે યે ચશ્મે ઝાહીર-બીન જો અશીયાયે મુખ-તલીફાકે અહકામ ઓર આસાર દેખકર, અપની નાદાનીસે હુકમ ઉનકી હકીકતોંકે મુખતલીફ હોનેકા કરતી હે, ફુટ નહીં જાતી. ઓર ચશ્મે હકીકત-બીન નહીં ખુલતી. અલ-હમ્દો

લિલ્લાહ, કે વોહ ચશ્મે ઝાહીર–બીન તુમ્હારી ફુટ ગઇ, ઔર ઝગડા ઔર દદ઼ે ઉસકા જો દો હકીકતોંકે બતાનેસે થા, જાતા રહા. "આંખ જો ફુટી પીડ ગઇ." જબ પીડ ગઇ, ઔર દદ઼ે ચલા ગયા, દીલમેં ચયેન ઔર ઇતમીનાન હો-ગયા કે એકહી હકીકત હે. જીસકા યે ઝુહુર હે, ઔર ઇસ એકસે મન, ઔર દીલ લગ ગયા, યાને જબ યે મન, યે દીલ, પીયાકે સંગ, ખુદાકે સાથ, અલ્લાહકે સાથ, અયસા લગ ગયા, કે ઉસકે ઇશ્કમેં ચુર, ઔર ફના હો–ગયા, તો સબ કુછ ઉસીકે નુરકા ઝુહુર, બલકે ઉસીકા નુર, ખુલ્લી આંખોસે નજર આને લગા. અગર અપને તઇં દેખતા હે તબભી ઉસીકા નુર, ઔર ઉસીકા ઝુહુર, ઔર અગર આલમકો દેખતા હે, તબભી ઉસીકા ઝુહુર, ઔર વોહી નુર હે. દોનોં હો–ગયે એકહી અંગ" યાને યે ઝાહીર હો–ગયા, કે દોનોં યાને આશીક ઔર માઅશુક, એકહી અંગ, એકહી જીસમ, એકહી વુજુદ હેં. ઔર યે બડે તાઅજ્જુબકી બાત, છુપા અચંબા હે, કે બા–વજુદેકે તઅયેનાત, ઔર એહકામ, ઔર આસાર સબકે અલગ અલગ હેં. વાજીબ વાજીબ હે. મુમકીન મુમકીન, ઔર ગીર જાત, ઔર હકીકત સબકી એક હો, યે છુપા અચંબા દેખે કોન, યાને છુપા હુવા અચંબા કોન દેખે! કે "બયેલ ન–કુદા કુદ ગુન." યાને બયેલ તો ન–કુદા, ઔર ગુન કુદને લગી, વોહ દેખે, જીસકી હસ્તીયે મોહુમી સુલુકે તરીકતુમેં, બ–ઇત્તાબાએ શરીઅત ફના હો–ગઇ હો. ઔર વોહ ફના–ફીલાહ, બલ્કે બિલાહ હો–ગયા હો. સીફાત ઉસકી અલ્લાહ–તઆલાકી સીફાતકી મઝહર, બ–હુકમે, "બી યસ–મઓ વ બી યુબ–સેરો." હો–ગઇ હોં. ઉસ બયેલ–પર જો સીફાતે હકકી ગુન લદી હુઇ હે, વોહ કુદને લગે, ઔર વોહ મીસદાક ઉસકા હુવા—

બચેલ ન–કુદા કુદી ગુન, યે તમાશા દેખે કોન.

તાલીબે સાદીકકા ખીલાફત પાના.

યે કેહકર હઝરતે મુરશીદને તાલીબે સાદીકકો, કે જો ફના–ફીલા બકા–બિલ્લા હો–ગયા થા, ઉસકો ખીલઅતે ખીલાફત, અતા ફરમા–કર રૂખસત કીયા.

સબાકો મુઝદા હે ઓર ગુલકો હે મુબારક–બાદ,
ખુદાને ફીરકે કીયા બા–ન–યે ચમન આબાદ.

જબ યે ચમન આબાદ હો–ગયા, તો ઇસ દુલ–હન–આબાદમેં ગુપ–ચુપકી મીઠાઇ ખાની પડી, બોલા ઓર મોંહ–પર ડપ્પડ લગે, ચુપ શાહ–હી બનના બેહતર હે, યહાં હઝરત શાહ ગુલામ જીલાની કદ, ફરમાતે હેં. કે નીરી બાતેં બનાની વક્તકા ખોના હે. ઓર " લેના એક ન દેના દો. " હે. તો ફીર નીરી બાતોંસે ક્યા હાસીલ.

કહાં હેં વોહ તાલીબાંને સાદીક, ઓર સાલીકાંને આશીક, જો ઇસ મોતીયોંકી માલાકો ગલેમેં ડાલેં. ઓર ઇસ કાનુને સુલુક, ઓર મુરશીદે કામીલ, યાને બાતીની રાહબરકો, અપના રાહબર બનાકર

અપને તઈં મંઝીલે નાસુતસે નીકાલે. હજારમેં દસ, સોમેં એકભી નહીં, પીર.

બાતેં કરકર દીન મત ખો, લેના એક ન દેના દો.

તાલીબે મત્લાકો ચાહીયે, કે કીસી બા-કમાલ અહલુલ્લાસે બયઅત હોકર, (મુરીદ હોકર) તસરીયે બાતીન હાસીલ કરે. પીર નકલ મુતાબીકે અસલ ખુદ ઝાહીર હો-જાવેગી. સીર્ફ બાતેં બનાને ઓર કિતાબોંમેં પઢ લેનેસે કુછ હાસીલ નહીં હો-સકતા. હઝરત મવલાના રૂમ ફરમાતે હેં—

> કાલ-રા બે-ગુઝાર વ મરદે હાલ શવ,
> પેશ મરદે કામીલે, પા-માલ શવ.

અવલીયા અલ્લાકહી કીસમેં.

અવલીયા અલ્લાહકી બહોતસી કીસમેં હેં. અગરચે ઠીકઠીક સીવાયે જાતે પાકકે કોઇ નહીં જાનતા. લેકીન મશહુર યે હેં. કુતબે ઇરશાદ, કુતબે મદાર, કલંદર, ખીઝરે વક્ત, ગોસ, અબદાલ, અવતાદ, સુફી, અબુલ વક્ત, સુફી ઇબ્નુલ વક્ત, મજઝુબ, સાલીક.

કુતુબ-લુગતમેં ચક્કી-કી કીલીકો કેહતે હેં. જીસ-પર તમામ ચક્કી-કા દારો મદાર હે. અયસેહી અગર કુતુબ, જહાંમેં નહીં, તો ઇંતીઝામે આલમ તબાહ, ઓર ખરાબ હો-જાવે. ઓર ઇરશાદકી

માઅની રાહ-નુમાઇ હે. પસ કુતબે ઇરશાદસે ખલ્ક-કુલ્લાકો, હર તરેહકા નફા ઝાહીરી, ઔર બાતીની પહોંચતા હે.

કુતબે મદાર-વોહ હે, કે અપની જગાસે ન-હીલે, ઔર બઝાતે ખુદ કામીલ, વ અકમલ હો. મદારકે માઅને હેં, જાયે ગરદીશ, યાને સારી મખલુકાત ઉસકી ગરવીદા હો, ઔર અપને કામોંમેં ઉસસે મદદ ચાહે. ઉસીકો કુતબુલ અકતાબભી કેહતે હેં, વોહ કોઇ કામ બગેર હુકમે ઇલાહી નહીં કરતા. ઔર રાઝી બ-રઝાયે ઇલાહી હોતા હે.

કલંદર-વોહ હે, કે તજરીદ ઔર તફરીદમેં યકતા, ઔર બે-પરવા હો, ઔર તમામ આલમકા હાલ ઉસપર આઇના હો, ઔર જો વસ્ફ આરીફોંમેં હોના ચાહીયે, ઉસમેં બે-મિસલ હો. મગર યે શર્ત હે, કે મજઝુબભી હો, ઔર ન શાકભી હો.

ખીઝરે વક્ત-વોહ હે, કે મોંસલે હઝરત ખીઝર અલે, કે ઉસપર ઇલમે લદુન્ની મુન-કશીફ હો. ઔર ઇસરારે ઇલાહીસે વા-કીફ હો. ઔર એક નઝર જીસપર ડાલે, ઉસકો કામીલ કર દેવે

ગૌસ-ફર્યાદ-રસકો કેહતે હેં. યાને જો બંદેગાને ખુદાકે મોઆ મેલાતમેં ઝાહીરન ઔર બાતી-નન, અદલો ઇનસાફ ફરમાતે હેં. ઉનકી શનાખ્ત યે હે, કે જબ ચાહેં, અપને આઝા જુદા કરલેતે હેં.

અબદાલ-મશહુર હે, કે અગર યે ગીરોહ નહો, તો તમામ આલમ મરખ હો-જાવે. ઔર યે ૭૦ તન હોતે હેં, ઔર વોહ અપની ખીદમત પર માઅમુર રેહતે હેં. જો કે અલ્લાહકી તરફસે ઉનકે સુપુર્દ રેહતી હે. ઔર ઉનકો અબદાલ, ઇસલીયે કેહતે હેં. કે અગર ઉનમેસે કોઇ કમ હો-જાવે, તો અલ્લાહસે બદલ ઉનકા મુકર્રર હો-જાતા હે.

અવતાદ-જમા હે, વતદ કી. જીસકે માઅને મેખકે હેં. યાને લોહેકી મેખકે માનીંદ, યે અપને અપને મુકામ પર, જમે રેહતે હેં. ઉનકી જાતકે બરકાત, તમામ આલમમેં મોહીત ઓર મુંતેશર રેહતે હે.

સુફી અંબુલ વક્ત—વોહ હે. કે વક્ત પર કાદીર હો, યાને હાલત ઉસકે ઇખત્યારમેં હો, જબ ચાહે તારી કર લેવે. ઓર જબ ચાહે દુર કરદે. ઓર હોશમેં આ-જાવે; યે સુફી ઇબનુલ-વક્તસે બ-દરજહા આલા હોતા હે.

સુફી ઇબનુલ વક્ત—વોહ હે, કે ઝાહીરો બાતનકી સફાઇ રખતા હો, ઓર વક્તકા પાબંદ હો, યાને જબ કોઇ હાલ બારે-તઆલાકી તરફસે ઉસપર વારીદ હો. તો મદ-હોશ ઓર બે-હોશ હો-જાવે. જયસે કીસીકો બુખાર યા લરઝા ચડતા હે. ઓર વોહ બે-ઇખત્યાર હોકર દુર નહીં કર સકતા.

મજઝુબ—ઉસકી દો કીસમેં હું, એક તો અઝલી ઓર વહબી. દુસરી કસબી, ઓર બે-ઇખત્યારી. મજઝુબે અઝલી વોહ હે, કે રોઝે અઝલમેં અ-લસતો બે-રબ્બે-કુમ, કી નીદા સુનકર, ઓર બલા, કેહકર હઝરત રબ્બુલ ઇઝઝતકે મુશાહીદે જ . . ત-ચઝાલસે મસ્ત હો-ગયા. ઓર તમામ શહવાત. ઓર લઝઝાતે દુન્યવી, ઓર ઉખરવીકો દીલસે દુર કર દીયા જબ આલમે અરવાહસે આલમે ઇજ-સામમેં આયા, તો ઈસી તઓર પર, બે-ખબર રહા, ઓર નીઝ આલમે બરઝખમેં-ભી મસ્ત અલરત જાવેગા.

મજઝુબે બે-ઇખત્યારી, વોહ હે. કે આલમે ઇજસામકે અંદર બિલકુલ હોશીયાર આયા, ઓર મુદ્દત તક સમઝ બુઝમેં રહા. લેકીન

ઇ-તેહ્કાકન કીસી કામીલકા મુરીદ હુવા. ઓર મુરશીદને અપને આન-દાનકે મોવાફીક તાઅલીમ, ઓર તલકીન ફરમાઇ, જબ નોબત સુલતાનુલ અજકારકી પહોંચી, ઓર હર જાનીબસે ગઇબમે અનવાર હુવા, તો બે-ઇખત્યાર હોકર હોશ, ઓર ખી દકે જામેસે બાહેર નીકલ આયા. અગર સુલતાનુલ અજકારકા મુત-હમ્મીલ હો-જાતા, તો સાલીકોં-મેંસે હોતા. યા ઇસ તરેહ પર, કીસી મસ્ત મજજુબકી નીગાહ દફ્-અતન પડ-ગઇ, ઓર બે-કરાર હોકર, મસ્ત ઓર મદહોશ હો-ગયા. પસ અગર ઉસકા હોસલા બુલંદ, ઓર તોફીકે ઇલાહીરફીકે હાલ હે, તો મકામે-ઝાતકી બહાર, ઓર મકામાતકી સયેર દેખતા હે, તો તમામ મનાઝીલકો તય કરકે હોશમેં આકર, હોશીયારીકી ગુફ્તગુ કરતા હે. અગર કીસી-પર નઝરે ઇનાયત હો-ગઇ, તો ઉસ-કોભી અપને જયસા બના લીયા, ઇસલીયે સાલીકકા મરતબા મજજુબસે આલા હે.

સાલીક—રાહ-રવકો કેહતે હેં, ઓર સુલુક યે હે, કે જો કુછ મકસુદમેં હે. બુઝુરગોંકી તાઅલીમ, ઓર તલકીનસે આહીસ્તા આહીસ્તા હાસીલ હો-જાતા હે. ઓર જયસા રાહ-રવ ચલતા ચલતા અપની મંઝીલે મકસુદ તક પહોંચ જાતા હે, અયસાહી સાલીક, અપને રાહબરકી હીદાયત પર, તમામ મનાઝીલે સુલુક તય કરકે, વાસીલે મકસુદ હો—જાતા હે. ઓર યે જો કીસીકો કુછ દફ્-અતન મીલ-ગયા, યે બાત ઓર હે.

અલ-હમ્દો લિલ્લાહ, કે યે રીસાલા “ મુરશીદે કામીલ, યાને બાતીની રાહબર.” તમામ હુવા, ખુદા-વંદ કરીમ બ-તુફેલે અપને હબીબ, હઝરત માહંમદ મુસતફા સલ, કે ઇસકો મકબુલે આમ કરે, ઓર સબ ભાઇઓંકો હીદાયત નસીબ કરે, આમીન, સુમ્મા આમીન!

તમામ શુદ.

ઝમી-મયે મુરશીદે કામીલ. યાને બાતીની રાહબર.

પ્યારે નાઝેરીન, મુરશીદાને કામેલીન, ઓર આરીફાને વાસેલીન, અપને મુરીદ ઓર તાલીબોંકો, અપની કાબેલીયત ઓર ઇસ્તેઅદાદ બ-મુજબ બાતીની ફૈયેઝસે ફૈયેઝ-યાબ, ઓર કામયાબ કરનેકે લીયે હરગીઝ કોતાહી નહીં કરતે હેં. લેકીન જો કોઈ સાહેબે ઈકબાલ હોતા હે, વોહી ઇસ દૌલતે બે-ઝવાલકો પાતા હે. ખુસુસન ઇસ ખાકસારને જો કુછ કાનુને સુલુક. ઓર ઉસકે બાતીની ભેદોંકા ખુલાસા હાસીલ કીયા હે. વોહ અપને પીરો મુરશીદ, રાહબરે તરીકત, મવલાના મોલવી હઝરત સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઈ રહ, સે હાસીલ કીયા હે.

મીસરા—હર કેરા પીરે ન બાશદ પીરે ઉ શયતાં બુવદ.

શેઅર.

જીસસે અલ્લાહ મીલે ઢુંડ ઉસી મુરશીદકો,
પીર શયતાન હે જીસકા કે કોઈ પીર નહીં.

ખાકસારકે પીર, કીદ-વતુલ વાસેલીન, જુબ-દતુલ આરેફીન, કુતબુલ અકતાબ, હઝરત સૈયેદેના વ મવલાના, સૈયદ અહમદ કબીર અર રીફાઇ, માઅશુકે ઇલાહી કદ. કી અવલાદ-મેંસે હેં. ઓર આપકે બુઝરગોં-મેંસે, કુતબુલ જલીલ, મવલાના હઝરત સયદ અબ્દુર રહીમ મહબુબુલ્લા રીફાઇ, રહ. મુલકે અરબસે શેહરે સુરતમેં સને ૧૦૫૦ હીજરીમેં તશરીફ લાયે, વીલાદત આપકી સને ૧૦૬૦ હીજરીમેં, મદીના મુનવ્વરામેં હુઇ. ઓર વફાત આપકી તારીખ ૨૨, જમાદીઉલ અવ્વલ સને ૧૧૩૨ હી. મેં હુઇ. આપકા

મઝારે મુબારક શેહરે સુરતમેં બીરયાની ભાગલકી ટુંકી પર, ખાન-કાહે રીફાઇયામેં ઝયારત-ગાહે આલમ હૈ. આપને બહોત મુલ્કોંકી સયરો સીયાહત ફરમા કર, શેહરે સુરતમેં અકામત ફરમાયે. અકલીમે હીંદમેં ખાનદાને આલીયા રીફાઇયા, આપહીસે જારી ઓર રૌશન હે.—આપ મુલ્કે હીંદમેં ખાનદાને રીફાઇયાકે પેહલે સજ્જાદા નશીન થે. આપકે બાદ નસલન બાદ નસલ, યકે બાદ દીગરે સજ્જાદા નશીન હોતે આયે હેં. ઓર તા-હાલ ઓહ-દયે સજ્જાદા-નશીની આપકી અવલાદમેં બ-ફઝલે તઆલા જારી હે.

મુલકે હીંદ, કોકન, દકકન, મલેબાર, મદરાસ, ઢાકા, બંગાલ, માલવા, ગુજરાત. કાઠીયાવાડ, મેવાડ, સીંધ, મકરાન, લાહોર, મુલ-તાન, ઓર જાવા વ-ગયરા ઇલાકોંમેં, હઝરત મૌસુફ રહ. કા વાસતયે ખુલફાઇભી, હર મુકામ પર જારી ઓર રૌશન હે. ઓર કુલ્લ ફુકરાયે રીફાઇયાકા ઇસ મુલ્કકે વાસ્તે આપહીસે હેં.

આપ બડે આલીમ ઓર ફાઝીલ. ઉલુમે ઝાહીરી ઓર બાતી-નીમેં થે. ઓર આપકો ઈતીહાકા કમાલ હાસીલ થા. ઝોહદો રીયાઝત બ-દરજ્યે અતમ થા. આપસે હજારહા ઉલમા, ઓર મશાયેખીન, ઓર સાદાતે ઊ-મરાતીબને ફુયુઝે બાતીની હાસીલ કરકે. મરાતીબે આલા હાસીલ કીયે. તસનીફાત ઓર તાલીફાત આપકી મશહુર હેં. કરામાત ઓર ખીરકે આદાત આપકી બહોત હેં, ઓર મશહુર હેં. બાઝ હઝરાતે મોઅતે-કદીનને જમા કરકે તહરીર કીયે હેં. વોહ ઇનશા-અલ્લાહ ચંદ મુદ્દતમેં શાયે હોગા.

મવલાના હઝરત સૈયદ અબ્દુર રહીમ મહબુલ્લા રીફાઈ રહ,

કે ચાર સાહેબ-ઝાદે, ઓર દો સાહેબ-ઝાદીયાં થીં. ઉનકી વીલાદત ઓર વફાતકા એહવાલ જેલમેં લીખ્ખા હે.

આપકે ફરઝંદ આરીફે બિલ્લા હઝરત સૈયદ યુસુફ સયફુલ્લા રીફાઈ રહ, કી વીલાદત શેહરે હલબમેં બ-તારીખ ૨૭ માહે સફર, બ-રોજે શંબા સને, ૧૧૦૧ હીજરીમેં હુઈ. ઓર વફાત શબે જુમઆ તા. ૧૮ રબીઉલ અવ્વલ સને ૧૧૪૪ હીજરીમેં વાકે હુઈ. ઓર વાલીદકે પેહલુમેં શેહરે સુરતમેં ઝયારત-ગાહે આલમ હે. આપને મીસર, શામ, ઓર અરબકે મકકા, મદીના, ઓર ઈરાક, ઓર હીંદુસ્તાન, બંગાલ, જાવા, વ-ગયરા બહોત મુલકોંકી સયેર કી. ઓર હર શેહર ઓર દીયારમેં આપસે ઉલમા ઓર મશાયેખીનને ઇસ્તફા-દયે બયઅત હાસીલ કીયા. ઉન ખુલફાઓંસે વાસ-તયે ખુલફાઈ આપકાબી તા-હાલ સબ તરફ જારી હે. ઓર સબ વાસતે આપહીસે મીલતે હેં. ઓર આપકે ખુલફાઓં-મેંસે બહોતસે ખુલફાઓંને મરાતીબે આલા પાકર, દરજયે કમાલ હાસીલ કીયા.

આપ આલીમે મુ-ત-બહ-હર, ઉલુમે ઝાહીરી ઓર બાતીનીકે ગોયા દરિયા થે, ઓર હજારહા ઉલમા, ઓર સુલહા, આપકે ફયઝાને સોહબતસે વલીયે કામીલ હુયે. જો આપકી ફેહરીસ્તે ખુલફા પર, ઓર બાઝ તહરીરાતે ખુલફા પર. નઝર કરેનેસે આપકી અઝમત, ઓર મરાતીબકા સુબુત, વ યકીન હોતા હે. આપકે ખવારીક, ઓર કરામાત, ઓર ફુયુઝ, બાઝે ખુલફાને કલમ-બંદ કીયે હેં.

આપકે ખુલફાઓં-મેંસે હઝરત **બીસ્મીલ્લા શાહ** સાહેબ કુ, આપકે ખલીફ્રમે આઝમ હેં. જો કે વલીયે કામીલ, ઓર

સાહેબે કરામાતે ઝાહીરા હેં. કે જીનકી મઝારે પુર અનવારસે, હજારે હા ખાસો આમ, હમેશા ફૂવાએદે ઝાહીરી, ઓર બાતીની હાસીલ કરતે હેં. મઝારે હઝરત બિસમીલ્લા શાહ કદ, કા શેહરે બંબઇ કે બોરી-બંદરકે સ્ટેશનકે મુત-તસીલ ઇમારત-ગાહે આલમ હે.

હઝરત સૈયદ યુસુફ સયફુલ્લા રીફાઈ રહ, કે બિરાદર સૈયદ મેહદી રહ. કી વફાત, તા, ૨ મોહર્રમ, સને ૧૧૧૩ હીજરીમેં હુઇ ઓર કોકનકે રાજપુરીમેં મદફુન હેં. આપકે દુસરે બિરાદર સૈયદ અહમદ રીફાઈ રહ, કી વફાત તા. ૧૨ શાઅબાન, સને ૧૧૧૨ હીજરીમેં હુઇ. ઓર મુલકે ફારસકે ગંગ નામી જગામેં મદફુન હેં. ઓર તીસરે બિરાદર સૈયદ નુરૂદ્દીન તા. ૨૭ રબીઉલ આખીર સને ૧૧૨૦ હીજરીમેં વફાત પાયે. ઓર મઝાર આપકા શેહરે સુરતમેં મુસાફીર શાહ કશમીરી-કે તકીયે મેં હે. ઓર આપકી હમશીરા શરીફા સરવર તા. ૨, રબીઉલ આખીર સને ૧૧૩૪ હીજરીમેં વફાત પાઈ. ઓર શેહરે સુરતમેં આપકે વાલીદ સાહેબકે મઝારે મુબારકે નઝદીક મદફુન હેં. ઓર દુસરી હમશીરા, શરીફા મોઅમીના તા. ૮ શવ્વાલ સને ૧૧૩૩ હી. મેં. વફાત પાઈ. ઓર આપકે વાલીદ સાહેબકે મઝારકે કરીબ મદફુન હેં.

મવલાના સૈયદ યુસુફ સયફુલ્લા રીફાઇ રહ, કે તીન ફરઝંદ થે. પેહલે મવલાના સૈયદ ઇમાદુદ્દીન અહ-મ-દુલ્લા રીફાઈ, દુસરે મવલાના સૈયદ બુરહાનુદ્દીન ઉર્ફે સૈયદ અલી મસ્તાન, ઓર તીસરે મવલાના સૈયદ મોહયોદ્દીન સલી-મુલ્લા થે.

મવલાના સૈયદ ઇમાદુદ્દીન અહમદુલ્લા રીફાઇ રહ, કી વીલાદત સને ૧૧૩૩ હીજરીમેં. ઓર વફાત તા. ૨૧ મોહર્રમ, સને

૧૧૯૨ હીજરીમેં કસ્બયે સીરગાંવ, કે જો પાલધરકે કરીબ હે, વહાં હુઈ, ઓર વહાંસે છે મહીને બાદ, આપકે ફરઝંદ સૈયદ નુરૂદ્દીન હાશીમ ફયઝુલ્લા રીફાઈ રહ, કબ્રસે લાશ નીકાલ-કર સુરત લે-આયે ઓર બીરયાવી ભાગલ પર, સુરતમેં ખાનકાહે રીફાઈયામેં દફન કીયે. ઓર મસજીદ ઓર મુસાફીર ખાના, ઓર કુંવા, આપકી યાદમેં આપકે મોઅતે-કદીનને તાઅમીર કીયે. આપ આલીમે ઉલુમે ઝાહીરી ઓર બાતીની થે. ઝોહદ ઓર રીયાઝત આપકી ગાયત દરજેકી થી. ખવારીક ઓર કરામાત મશહુરે આલમ હેં. મશાહીરે ઉલમા ઓર મશાયેખીનને બ-ગાયતે ખુલુસ, આપસે દસ્ત-ફાદયે બયઅત હાસીલ કીયા. હર શેહર ઓર દીયારમેં આપકે ખુલફાસે સીલસીલે બયઅત જારી હે. આપ બજાયે વાલીદે બુઝુર્ગવાર, સજ્જાદા નશીન હુયે. ઓર ઓહ-દયે સજજાદા નશીની. આપકી અવલાદમેં તા હાલ જારી હે.

મવલાના સૈયદ બુરહાનુદ્દીન ઉર્ફે સૈયદ અલી મસ્તાન રહ, કી વીલાદત સને ૧૧૩૪ હીજરીમેં, ઓર વફાત સને ૧૧૭૪ હીજરીમેં હુઈ મઝારે શરીફ આપકા શેહરે સુરતમેં હે. આપકે ફરઝંદ મવલાના સૈયદ અબ્દુર રહીમ રહ, કી વફાત, સને ૧૨૩૫ હીજરીમેં હુઈ. ઓર મઝાર આપકા શેહરે સુરતમેં વાલીદ સાહેબકે કરીબ હે. સૈયદ અબ્દુર રહીમકે ફરઝંદ મવલાના સૈયદ હુસેન રહ. કી વીલાદત સને ૧૧૭૪ હીજરીમેં, ઓર વફાત સને ૧૨૪૮ હીજરીમેં હુઈ. મઝારે શરીફ શેહરે સુરત મેં હે સૈયદ હુસેનકે ફરઝંદ મવલાના સૈ... અલી સાની રહ, કી વીલાદત સને ૧૨૦૬ હીજરી, ઓર વફાત સને-હીજરી મેં હુઈ. મઝાર આપકા દફન હયદરા-બાદ મેં આપકા ખલફ કોઈ નહીં. ફકત એક દુખતર મુસમ્માત શરીફ

બેગમ થીં. જો મીર કમાલુદ્દીન ખાન સાહેબ હમદાની, બીરાદરે બખશી મીર અઝીમુદ્દીન ખાન સાહેબસે મનસુબ થીં.

મવલાના સૈયદ મોહયોદ્દીન સલીમુલ્લા, બીન સૈયદ સયફુલ્લાકી વીલાદત તા. ૨૬ શવ્વાલ બરોઝે જુમઆ, સને ૧૧૩૬ હીજરી, ઓર વફાત રોઝે જુમઆ, તા ૯ શાઅબાન સને ૧૨૧૪ હીજરી મેં હુઇ. આપકા મઝાર સુરતમેં મવલાના સૈયદ અબ્દુર રહીમ રીફાઈ રહ, કે પેહલુમેં હે.

મવલાના સૈયદ ઇમાદુદ્દીન અહમદુલ્લા, બીન સૈયદ યુસુફ સયફુલ્લા રહ, કે સાહેબ-ઝાદે સૈયદ નુરદ્દીન હાશીમ ફયઝુલ્લા, ઓર સૈયદ અબુ ઝફર સમસામુદ્દીન ઉર્ફ સૈયદ અલી ઝનુયલ આબેદીન, ઓર સૈયદ બદરૂદ્દીન મોહસીન હબીબુલ્લા, ઓર સૈયદ હીસામુદ્દીન મોહંમદ અમીનુલ્લા. વ-ગયરા થે.

મવલાના સૈયદ બદરૂદ્દીન મોહસીન હબીબુલ્લા રહ, કી વીલાદત, તા. ૮ ઝીકદ, સને ૧૧૬૪ હીજરીમેં. ઓર વફાત તા. ૭ જમાદી-ઉલ અવ્વલ સને ૧૨૦૭ હીજરીમેં, બ-મુકામ રાજપુરી, જઝી-રયે હબસાન, વાકેઅ હુઇ. વહાંસે લાશ આપકી સુરત લાતે થે. મગર બંબઇમેં લે-આયે. ઓર વહાંકે મુરીદાં ઓર ખુલફાઓંને આપકે મદફનકે વાસતે જાયે તજવીઝ કરકે; જાયે વકફ કીયે. ઓર બંબઇકે ભીંડી બાઝારમેં ખાસ રોઝેમે આપકો દફન કીયે. જો ઝયારત-ગાહે આલમ હે. હર ખાસો આમ ફવાયેદે ઝાહીરી ઓર બાતીની આપકી મઝારે મુકદ-દસસે હાસીલ કરતે હેં. ખવારીક ઓર કરામાત. આપકી મશહુરે આલમ હે. આપ વલીયે કામીલ હેં. બાદ આપકે વાલીદકે સજ્જાદા-નશીન ઓર મુતવલ્લીયે અવકાફ થે. ચું કે આપકા ખલફ

નથા. ઇસલીયે આપકી વફાતકે બાદ આપકે બિરાદર સજ્જાદા-નશીન હુયે.

મવલાના સૈઇદ નુરૂદ્દીન હાશીમ ફયઝુલ્લા રીફાઈ રહ, કી વીલાદત પંજ-શંબા તા. ૧૦ રમઝાન સને ૧૧૭૬ હીજરી, ઓર વફાત તા. ૨૭ શાઅબાન સને ૧૨૪૪ હીજરીમેં હુઇ. મઝારે મુબારક સુરતમેં વાલીદકે પેહલુમેં હે. ઓહદે રીયાઝત આપકી ગાયત દરજે થી રાહનુમાઈ ખલાયેકકી ફરમાતે રહે. ફયેઝ આપકા જારી હે. આપ અપને બિરાદર મવલાના સૈયદ બદરૂદ્દીન મોહસીન હબીબુલ્લાકે બાદ સજ્જાદા નશીન હુયે.

મવલાના સૈયદ અબુ ઝફર સમસામુદ્દીન, ઉર્ફે સૈયદ અલી ઝયનુલ આબેદીન રહ, કી વીલાદત સને ૧૧૮૦ હીજરી, ઓર વફાત સને ૧૨૫૨ હીજરીમેં હુઇ. મઝારે મુબારક આપકી શેહર બંબઇમેં ખારે તાલાબ પર હે. આપને બહોત અરસે તક મુલ્કોંકી સયેર કી. ઓર કઈ સાલ ઇલાકયે દકકનમેં, કોલાપુર, મીરજ, સાંગલી, વ-ગયરા શેહરોંમેં રહે. વહાંકે રઉસા ઓર વાલીયાંને મુલ્ક આપસે હુસ્ન અકીદત રખતે, ઓર બ-ખુલુસ આપકી ખીદમત કરતે. ઓર આપકા કયામ શેહરમેં મુજીબે ખયરો બરકત જાનકર આપકો વહીં રખતે. બાઝોંને આપસે બયઅત ઓર ઇરાદતકા ફખ્રભી હાસીલ કીયા. દકકનકા ઇલ્લાકા આપકે ફકીરોં, મુરીદોં ઓર ખુલફાઓંસે માઅમુર હે. આપકે ખુલફા બડે સાહેબે રીયાઝત, ઓર કશફો કરામાત વાલે હુયે હેં. જીનકી વફાતકે બાદભી મઝારે શરીફસે સદહા લોગ ફયેઝ પાતે હેં. ઉર્સ હર સાલ ધુમસે હોતા હે. મસ્તાન-શાહ ખલીફયે રીફાઈ, જો કે આપસે બયઅત રખતે હેં, સાહેબે કમાલ વલી હેં. ઉનકી દરગાહ

તાસગાંવકે કરીબ થીંચનીમેં હે. ઓર મશહુર ઓર માઅરૂફ, પુર ફયેઝ હેં. હર સાલ ઉર્સ હોતા હે. હજારહા લોગોંકો ફયેઝ હાસીલ હોતા હે. અશા હાજત કયાસ, ઓર કઈ ખુલફાઓંકી મઝારોંસે ફયઝો બરકત પાકર. લોગ ફાયેદા ઉઠાતે હેં. ઓર ઉર્સ ઉનકે જારી હેં હઝરત રહ, અખીર ઉમરમેં બંબઈ તશરીફ લાયે, ઓર વહીં આપકા ઈન્તેકાલ હુવા. હજારહા મુરીદ, ઓર ખુલફા આપકે હેં. ઝોહદ ઓર રીયાઝત હદ દરજેકી થી. ઇલમે ઝાહીર ઓર બાતીન, બ-દરજયે અતમ થા. ખવારીક વ કરામાત મશહુર હેં.

મવલાના સૈયદ હીસામુદ્દીન મોહંમદ અમીનુલ્લા, રહ, કા મઝારે મુબારક, ખાસ શેહરે બંબઈકે છતરી સરંગકે મેહલ્લેમેં, મસજીદકે કરીબ, ઝયારત—ગાહે આલમ હે. ખવારીક ઓર કરામાત, આપસે બહોત સાદીર હુયે હેં, ઇસ મુખ્તેસરમેં ગુંજાઇશ નહીં, આપ સય-ફુલ લીસાન થે જો ઈરશાદ હોતા, વેહી ઝુહુર પાતા. આપ અકસર હાલતે જઝબેમેં રેહતે થે.

મવલાના સૈયદ ઇમાદુદ્દીન અહમદુલ્લા રહ, કે ફરઝંદોં—મેંસે, મવલાના સૈયદ ઝયનુલ આબેદીન રહ, કી અવલાદ બબઇમેં મુકીમ રહી. ઓર મવલાના સૈયદ નુરૂદ્દીન હાશીમ ફયઝુલ્લા રહ, કી અવલાદ સુરતમેં મુકીમ રહી. પેશતર મવલાના સૈયદ નુરૂદ્દીન હાશીમ ફયઝુલ્લા રહ, કી અવલાદકા જીક્ર બયાન કરકે, ઉસકે બાદ મવલાના સૈયદ ઝયનુલ આબેદીન રહ, કી અવલાદકા જીક્ર કીયા જાયેગા.

મવલાના સૈયદ નુરૂદ્દીન હાશીમ ફયઝુલ્લા રહ, કે ફરઝંદ સૈયદ ફખરૂદ્દીન ગુલામ હુસેન ઉર્ફ અમીરમીયાં રહ, ઓર સૈયદ રઝીઉદ્દીન

મોહંમદ ઈબ્રાહીમ ઉર્ફે લાલામીયાં. ઓર સૈયદ કુતબુદ્દીન અહમદ ઉર્ફે બાદશાહ મીયાં રહ, થે.

મવલાના સૈયદ ફખરૂદ્દીન ગુલામ-હુસેન ઉર્ફે અમીરમીયાં રીફાઇ રહ. કી વીલાદત સને ૧૧૯૪ હીજરી, ઓર વફાત તા. ૨૯ રબીઉલ અવ્વલ, સને ૧૨ ૨ હીજરીમેં, વાકેઅ હુઈ, મઝારે મુબારક આપકા શેહર બરોડેમેં શકકર કુઇ પર, દાંડીયા બાઝારમેં ખાનકાહે રીફાઇયામેં ઝયારત-ગાહે આલમ હૈ. કશફો કરામાત, આપકી મશહુર ઓર માઅ-રૂફ હેં. સદહા આદમી આપકી દરગાહસે ફયેઝ-યાબ હોતે હેં. આપ સાહેબે ઇલમો અમલ, ઓ મરાતીબે જલીલા થે. ખવારીક ઓર કરામાત આપસે બહોત ઝુહુર પાયે. આપકા ઉર્સ હરસાલ બહોત ધુમસે હુવા કરતા હે. આપકે એકહી ફરઝંદ સૈયદ અબ્દુર રહીમ રીફાઇ રહ, થે. વોહ આપકે બાદ, સજ્જા-નશીન હુયે. કિતાબ "ગુલ દસ્તયે સુલફાયે સુરત" મેં આપકે દો ફરઝંદ હોનેકા હાલ લીખ્ખા હે. વોહ ગલત હે. કયું કે ઇસકા તસ્ફીયા સને ૧૮૮૫ ઇસિવીમેં. મૌલાના સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ રહ, ઓર અબ્દુર રહમાન ઉર્ફે સેદુમીયાં, કે દરમ્યાન ફોજદારી મુકદમા નં. ૮ ચલાથા, ઉસમેં બરાબર હો-ચુકા હે. ઉસ મુકદ્દમેકી કેફીયત, ઓર જડજમેંટ, જો ફ. ક. માજીસ્ટ્રેટ મી૦ દારાશાહ ડોસાભાઇને દીયા હે. વોહ છપવાકર હદીયે નાઝેરીન હોગા.

મવલાના સૈયદ રઝીયુદ્દીન મોહંમદ ઈબ્રાહીમ ઉર્ફે લાલામીયાં રીફાઇ રહ, કી વીલાદત સને ૧૨૦૧ હીજરી, ઓર વફાત તા. ૧૩ ઝીકદ સને ૧૨૫૦ હીજરીમેં શેહરે સુરતમેં, વાકેઅ હુઈ, મઝારે મુબારક આપકી, શેહરે સુરતમેં મેહલ્લયે સૈયદવાડેમેં, હવેલીયે

રીફાઇયાકે પીછે ઝયારત-ગાહે આલમ હે. આપ સાહેબે દરજાતે આલીયા ઔર મરાતીબે જલીલા થે. આપ ઉલુમે ઝાહીરી ઔર બાતીનીમેં મહરેકા તામ રખતે થે. રીયાઝત ઔર મુજાહીદાત, આપકે બ-દરજયે અતમ થે. કશફો કરામાત આપકે મશહુર, ઔર માઅરૂફ હેં. બહોત મુલકોંકી આપને સયેર કી. ઔર સદહા લોગોંકો આપસે ફયેઝ હાસીલ હુવા. આપકી જાત બા-બરકાત, મુગ-તનેમાતસે થી. આપકે ચેહ-રયે મુબારકસે જલ-વયે અનવાર. મુ-ત-જલી થા. ઉલમા ઔર મશાયેખીન, અકસર બ-ગરઝે ઇસ્ત-ફાદયે સોહબત, આપકી મજલીસમેં શરીક હોતે, ઔર બહરા-અંદોઝ ફુયુઝાતે ઝાહીરી, ઔર બાતીની, હર શખ્સ બકદ્રે ઇસ્તેઅ-દાદે ખુદ, અપને મજાકકા ફાયેદા હાસીલ કરતા થા. આપકે બ્યાન ઔર પંદમેં વોહ તાસીર થી, કે ઝાહીર-બીન અપને મસાએલે લા-હલકા હલ પાતા. ઔર અહલે દીલોંકે બાતીન, તજલ્લાયે અનવારસે પુર નુર. ઔર રૌશન હોતે અખીર ઉમ્મરમેં આપ સફરસે તશરીફ લાકર ઉઝલત ઇખત્યાર કીયે.

મવલાના સૈયદ કુતબુદ્દીન અહમદ ઉર્ફે બાદશાહ મીયાંકી વફાત, તા. ૨૨ જમાદીઉલ અવ્વલ સને ૧૨૨૫ હીજરીમેં, શેહર પીરાન પટ્ટનમેં વાકેઅ હુઇ. ઔર મઝારે મુબારક આપકા હાજી બાવા રજબ રીફાઇ, પીરાન પટનીકી દરગાહકે કરીબ, ઝયારત-ગાહે આલમ હે. આપ આલીમ ઔર ફાઝીલ, ઔર ઝોહદો રીયાઝતમેં કામીલ થે. સાહેબે ફુયુઝાતે ઝાહીરી ઔર બાતીની થે. વાલીદે બુઝુર્ગ-વારકે બાદ, આપ સજ્જાદા નશીને ખાનદાને રીફાઇયા હોકર. અરસયે કલીલમેં ઇસ દારે ફાનીસે રેહલત ફરમાયે બાદ આપકે બિરાદર, સૈયદ ફખરૂદ્દીને

અમીર મીયાં રીફાઈ સજ્જા-દયે મશીખત પર. જલવા-આરા હુવે.

મવલાના સૈયદ ફખરૂદ્દીન ગુલામ હુસેન, ઉર્ફે અમીર મીયાં રીફાઇ રહ, કે સાહેબ-ઝાદે, સૈયદ અબ્દુર રહીમ, ઉર્ફે દાદામીયાં રીફાઈકી વફાત તા. ૧૯ રમઝાન સને ૧૨૬૪ હીજરીમેં વાકેઅ હુઇ મઝારે મુબારક આપકા શેહરે સુરતમેં હવેલીયે રીફાઇયાકે પીછે મશહુર હે. આપ સાહેબે વરેઅ ઓર તકવા, ઓર ઝોહદ ઓર મુજાહીદાતમેં દાયમ મશગુલ થે. કસરે નફસી આપકી બહોત થી. આપ બખશી મીર અઝીમુદ્દીન ખાન સાહેબકી હમશીરાસે મનસુબ થે, ઉનકે બતનસે દો ફરઝંદ હુવે. એક સૈયદ અહમદુલ્લા રીફાઈ, કે જો બાદ વાલીદકે સજ્જાદા નશીન હુવે. દુસરે સૈયદ કુતબુદ્દીન, કે જો ઉનફવાને જવાનીમેં લા-વલદ ફૌત હુવે. ઓર વાલીદકે પેહલુમેં દફન હુવે. આપકી વફાત, સને ૧૩૦૧ હીજરીમેં હુઈ.

મવલાના સૈયદ અહમદુલ્લા રીફાઈ રહ, કી વીલાદત સને ૧૨૫૬ હીજરી, ઓર વફાત તા૦ ૪ જીકદ. સને સને ૧૩૦૧ હીજરીમેં શેહર બરોડેમેં વાકેઅ હુઇ, મઝાર આપકી શેહર બરોડેમેં, ખાનકાહે રીફાઇયામેં આપકે જદ સૈયદ અમીર મીયાં રીફાઇ રહ, કે મરકદ મુબારકકે કરીબ મદફુન હેં. બાદ વાલીદકે આપ સજ્જાદા નશીને ખાનદાને રીફાઇયા, ઓર મુતવલ્લી હુવે ઓર બોહોત મુદ્દતે દરાઝ તક. ઓહદયે સજ્જાદગી, બ-હુસ્ના ખુબી અંજામ દેતે રહે. કબલ વફાતકે આપને જો વસીયત કાંયે થે. ઉસકે બ-મુજબ, સજ્જાદા નશીન. મવલાના મોલાના હઝરત સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ રહ. સાહેબ, શૈનક અફરોઝ હુવે. આપકી સીર્ફ તીન સાહેબ-ઝાદીયાં હુસેના બેગમ,

ઓર રૂકાઇયા બેગમ, ઓર ફાતીમા બેગમ, હેં ઉનમેં સે હુસેના બેગમ તા. ૧૬ માહે જી-હજ સને ૧૩૩૫ હીજરીમેં ઇંતિકાલ પાઈ. ઓર ખાનકાહે રીફાઇયામેં મદફુન હુઈ.

મવલાના સૈયદ ઇમાદુદીન અહમદુલ્લા રહ, કે ફરઝંદાં-મેં સે મવલાના સૈયદ નુરૂદીન હાશીમ ફયઝુલ્લા રહ, કી અવલાદ જો સુરતમેં મુકીમ રહી, ઉનકા એહવાલ ઉપર તહરીર હો-ચુકા હે. અબ દુસરે ફરઝંદ સૈયદ ઝયનુલ આબેદીન રહ, કે જો બંબઇમેં મુકીમ રહેં, ઉનકી અવલાદકા એહવાલ જેલમેં દાજ કીયા ગયા હે.

મવલાના સૈયદ ઝયનુલ આબેદીન રીફાઈ રહ, કે ફરઝંદ મવલાના સૈયદ બદરૂદ્દીન અમી સાલેહ ઉર્ફે સૈયદ શાહે-જહાંકી વીલાદત સને ૧૨૦૭ હીજરી, ઓર વફાત તા. ૧૫ માહે રમઝાન સને ૧૨૫૫ હીજરી, મેં વાકેઅ હુઇ મઝારે મુબારક આપકી શેહરે સુરતમેં બીરયાવી ભાગલ પર, ખાનકાહે રીફાઇયામેં, હઝરત સૈયદ નુરૂદ્દીન હાશીમ ફયઝુલ્લા રીફાઇ રહ. કે પેહલુમેં હે.

મવલાના સૈયદ બદરૂદીન અમી સાલેહ ઉર્ફે સૈયદ શાહ- જહાંકે દો સાહેબ-ઝાદે, સયદ અબ્દુલ નસર મોહંમદ અમીનલ્લા, ઉર્ફે સૈયદ હીસામુદ્દીન, ઓર સૈયદ ઇમામુદ્દીન, ઓર એક સાહેબ-ઝાદી ઝેબુન નીસા બેગમ હેં.

મવલાના સૈયદ હીસામુદ્દીન રીફાઇ રહ, કી વીલાદત, તા. ૧ મોહર્રમ સને ૧૩૧૫ હીજરીમેં, શેહર અહમદાબાદમેં વાકેઅ હુઇ. વહાંસે આપકે ફરઝંદ, મવલાના હઝરત સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ, રહ, આપકી લાશ સુરતમેં લાયે. ઓર ખાન-કાહે રીફાઇયામેં હઝરતકે વાલીદકે પેહલુમેં દફન કીયે. હઝરતને બહોત અરસા સફરમેં ગુજારા,

કકન, ઓર કોકનમેં આપને બહોત કયામ ફરમાયા. વહાં બહોતસે બકાબરીન ઓર મોઅઝ-ઝઝીનને, બ-ખુલુસ આપસે બયઅત હાસીલ કી. આપ નીહાયત ખલીક, ઓર સલીમુત તબેઅ થે. આપસે બહોત ખવારીક ઓર કરામાતેં ઝુહુરમેં આઈ.

સૈયદ ઇમાદુદીન રીફાઇ રહ, કી વીલાદત સને ૧૨૪૯ હીજરીમેં વાકેઅ હુઇ. મઝાર આપકી શેહર બંબઇમેં મશહુર ઓર માઅરૂફ હે. આપ આલીમ, ઓર ફાઝીલ, ઓર મુત-તકી પરહેઝ-ગાર થે આપકો એક ફરઝંદ સૈયદ ગુલામે મોહંમદ રીફાઇ, ઓર એક દુખતર મરીયમ બેગમ ખલફ થે. મરીયમ બેગમ, રાજપુર જઝીરયે હબસાનમેં સૈયદ હસન, બીન સૈયદ અબદુર રહમાન એદ્રુસસે મનસુબ હુઈ.

હઝરત સૈયદ હીસામુદ્દીન રીફાઇ રહ, કે દો સાહેબ-ઝાદે, સૈયદ કુતબુદ્દીન અબુલ કાસીમ, ઉર્ફ સૈયદ ઝયનુલ આબેદીન રીફાઈ રહ, ઓર મવલાના સૈયદ અબુલ હસન શાહે જહાં ઉર્ફ સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ, રહ, ઓર એક સાહેબ-ઝાદી સદરૂન્નીસા બેગમ હેં. જો સુરત-વાલે મીર ગાઝીસે મનસુબ હેં.

મવલાના સૈયદ કુતબુદ્દીન અબુલ કાસીમ, ઉર્ફ સૈયદ ઝયનુલ આબેદીન રીફાઈ રહ, કી વીલાદત તા. ૧૭ ઝીકદ, સને ૧૨૬૫ હીજરીમેં શેહર બંબઇમેં હુઇ ઓર વફાત તા, ૨૭ શવ્વાલ, સને ૧૩૨૨ હીજરીમેં બંબઇમેં વાકેઅ હુઇ. મઝારે મુબારક આપકા બંબઇમેં માઅરૂફ હે. આપકી એક દુખતર મુહમ્માત રહીમુન્નીસા ઉર્ફ ઝયનબ બેગમ હેં. જોકે મીર સદરૂદ્દીન ખાન બખશી, બીન મીર અઝીઝુદ્દીન

ખાન સાહેબ બખશી, સાકીને સુરતસે મનસુબ હેં.

મવલાના વ મુરશીદોના સૈયદ અબુલ હસન શાહે જહાં, ઉર્ફ સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ રહ, બીન મવલાના સૈયદ હીસામુદ્દીન સાહેબકી વીલાદત, તારીખ પેહલી સફર, સને ૧૨૭૧ હીજરીમેં હુઇ, ઔર વફાત આપકી સને ૧૩૩૫ હીજરીમેં શેહર બરોડેમેં વાકેઅ હુઈ. ઇ‌ ‌તીદાઇ તાઅલીમ, ઔર તદરીસ ફારસીકી, હાજી સૈયદ અહમદ સાહેબ કાદરી, મદરાસીસે હાસીલ કી. ઔર બાદ ઉસકે જનાબ મોલવી નસીરૂદ્દીન સાહેબસે, અરબીમેં ઇબતીદાઇ તાઅલીમ. ઔર તદરીસ, સરફ, નહુ, ઔર ફીકાહ, વ-ગયરામેં જારી રહી, ઔર તકમીલ, મોલવી નીઝામુદ્દીન સાહેબ મુદર્રીસે આલા, મદ્રસયે કમુ સેહકે નઝદી હુઇ, ઔર સરફ, નહુ. મનતક. મઆની, ઉસુલ, ઔર તફસીર. વ-ગયરા, મુખતલીફ ઉલુમ, જનાબ મૌસુફસે તહસીલ કીયા. ઔર જનાબ મૌલવી ઉબેદુલ્લા રહ, સાહેબ મુદર્રીસે આલા, મદ્રસયે જામે મસજીદ, બંબઇકે ફખરૂ, જો ઉલુમ કે ના-તમામ થે, ઉનકી તકમીલ હાસીલ હુઈ. તબીઅતકી ઉફતાદ, સુફીયાના હોનેસે બસ વોહી જીસ્તજુ રેહતી. મગર બીદુન ઉસ્તાદ, ઔર રાહબરકે ઇસ ઇલમે બાતીનકા સુરાગ પાના દુશવાર હે. અલ-હમદો લીલ્લાહ, કે ઉસ સકકાયે અઝલને, તીશના-ગામે જોયાગે આબકો. કા-સયે માયે હયાતે માઅરેફતસે સયરાબ ફરમાયા. ઔર યકાયક ખીઝરે રાહસે મુલાકી કીયા. યાને હઝરત મવલાના મોલવી હાજી સૈયદ હરીઝુદ્દીન સાહેબ કાદરી, રહ, કી શાગીરદી નસીબ હુઇ. હઝરત મૌસુફ નીરે મોલવી નહીં થે, બલકે આલીમે મુ-ત-બહ-હર, ઔર સુફીયે કામીલ,

બ-હક વાસીલ થે. ઉનકે ફયઝાંને સોહબતકા રોજ અફ્ઝું વોહ અસર પડતા ચલા, કે રોજ, બ-રોજ હર દિનકે ઇસરારે ઝાહીરી, ઓર બાતીનીકા ઇન-કિશાફ હોને લગા. ઓર પર-તવે અનવારે માઅરેફત દીલપર પરતવ અફગન હુવે, ગોયા ખાબસે બેદારી હાસીલ હુઇ. હઝરત મૌસુફને, યાને આપકે ઉસ્તાદ, રાહ-બરે કામીલ, ઓર પીરો મુરશીદને, ઇલમી તાઅલીમહી નહીં કી, બલકે અ-મ-લીતઓરસે તકમીલ કી ઓર સાથ-હી અજકાર, ઓર અશગાલમેં પા-બંદ કરકે, સાહીલે મુરાદ પર પહોંચાયે.

ઇજાઝતે બયઅત, ઓર દસ્તારે ખીલાફત, તરીકયે આલીયા, રીફાઇયા, ઓર જમી તરા-યેકે સુરીયાયે કીરામકા, આપકે વાલીદ હઝરત મવલાના સૈયદ હીસામુદ્દીન રીફાઇ સાહેબ મરહુમને તા. ૧૧ શવ્વાલ, સને ૧૨૮૪ હીજરીમેં, બ-મુકામ શેહર રાજાપુરમેં બ-હુઝુરે ખુલફાયાં ઓર મુરીદાં, ઓર અકાબીરાંકે, દસ્તારે ખીલાફત વ મશી-ખત, અપને દસ્તે મુબારકસે સરફરાઝ ફરમાયે, મીન બાદ આપકે ઉસ્તાદ મવલાના મોલવી હઝરત હાજી સૈયદ હરીફુદ્દીન કાદરી રહ, નેભી તરીકયે કાદરીયા, નકશ-બંદીયા, સોહવરદીયા, ઓર ચીશતીયા, વ-ગયરાકી, ઇજાઝતે બયઅત. અતા ફરમાકર, માલામાલ ફરમાયે. ઓર તાઅલીમ ઓર તદરીસ, ઉલુમે ઝાહીરી, ઓર બાતીની ફરમાતે, ઓર રમુઝ ઓર નુકાત, ઓર ઇસરાર, ઓર દકાયેકે માઅરેફત, નીહાયત ઉમદગીસે સમઝા-કર, હર દો તરીકસે બહોત વઝાહતસે ફહમાયેશ કરતે, ઇસી તરેહ અરસયે દરાઝ તક, અપની ખીદમતમેં શબાના રોજ, મુસ્તફીઝ ફરમાયે. અલ-હમદો લીલ્લાહ,

કે ઉસ રબ્બુલ નાસને, અપને ફઝલો કરમસે અપસે, મુરીદે કામીલ, આલીમે આમીલ, મુરશીદે સાહેબે દીલ, આરીફ ઓર બ-હક વાસી-લકી તાઅલીમ, ઓર તરબીયતમેં બીઠા-કર, અપને ફઝલો કરમસે સર બુલંદ ફરમાયે.

તારીખ ૪ જીકદ, સને ૧૩૦૧ હીજરીમેં, શેહર બરોડેમે હઝરત સૈયદ અહમદુલ્લા સાહેબ રીફાઈ રહ. સજ્જાદા-નશીને ખાનદાને રીફાઈયાને ઈંતકાલ ફરમાયા. ઓર કબલ અપની વફાતકે તબરરૂકાતે સજ્જાદગી, યાને અમામા, જુબ્બા, ઓર તસબીહ, અપને મામું, જનાબ બખશી મીર અઝીમુદ્દીન ખાન સાહેબ, મરહુમ પર, ઇરસાલ ફરમાયે ઓર વસીયતે મસનુના કીયે, કે મેરે બાદ મોલવી સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઈ સાહેબકો, સજ્જાદા નશીન, ઓર મુતવલ્લી મેરી જાયે પર, બ-હુઝુરે કુલ મશાયેખીન ઓર સજ્જાદગાન, ઓર ઉલમા, ઓર ખુલફા, ઓર મુરીદાં, ઓર ફુકરા, વ-ગયરા, કે મજમેમેં મેરા જાયે-નશીન સજ્જાદા બનાકર, યે દસ્તારે સજ્જાદગી સરપર રખના, ઓર જુબ્બએ મશીખત પેહના કર. તસબીહે તરીકત હાથમેં દેના. ચુનાંચે આપકી વસીયત બ-મુજબ, બ-હુઝુરે સજ્જાદગાં, ઓર મશાયેખાં, ઉલમા, ઓર ફુકરા, ઓર ખુલફા, ઓર મુરીદાં-વ-ગયરા, કે મજ-મએ કસીરમેં. તા. ૨૦ જીકદ સને ૧૩૦૧ હીજરીમેં ઓહ-દયે સજ્જાદા-નશીન, ઓર તવલીયત દેકર, સર-ફરાઝ કીયે, ઓર મઝહરે સજ્જાદગી ઓર તવલીયત પર, સબોંને મવાહીર ઓર દસ્ત-ખતસે જીનત બખશી, ઓર હસબુલ હુકમ આપકે, હઝરત

સૈયદ અહમંદુલ્લા રીદ્દાઇ રહ, કી બડી સાહેબ-ઝાદી હુસૈના બેગમસે મુન-અકદ ફરમાયા. ઉનકે બતનસે સૈયદ બદરૂદ્દીન મોહંમદ ફયઝુલ્લા રીદ્દાઇ, બ-તારીખ ૧૦ રમઝાનુલ મુબારક, સને ૧૩૦૨ હીજરીમે તવલ્લુદ હુવે.

મવલાના સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીદ્દાઇ સાહેબ રહ, ને અપને સાહેબ-ઝાદે સૈયદ બદરૂદ્દીન મોહંમદ ફયઝુલ્લા રીદ્દાઇકો, તા૦ ૧૪ સફર સને ૧૩૧૫ હીજરીમે', બ-હુઝુરે સજ્જાદગાં, ઓર મશાયેખાં, ઓર ઉલમા, ઓર ખુલફા, ઓર ફુકરા, ઓર અકાબીરાં વ-ગયરા, કે દસ્તારે ખીલાફત, ઓર મશીખત સરપર બાંધ કર, ઇજાઝતે બયઅતે તરાપેકે સુરીયાંકે ઉઝઝામ, અતા ફરમાયે. ઓર ખુદકી તાબલીમ ઓર તરબીયતમેં રખ્ખે. ઓર હઝરત મવલાના-સૈયદ ઝયનુલ આબેદીન બીન સૈયદ હીસામુદ્દીન રીદ્દાઇ સાહેબ રહ, જોકે બજાયે વાલીદે મરહુમકે શેહર બંબઇમે કાયેમ મુકામ, વ ઓહ-દયે સજ્જાગી, વ તવલીયત પર કાયેમ થે, વોહ તા. ૨૭ શવ્વાલ સને ૧૩૨૨ હીજરી, કો ઇસ દારે ફાનીસે રેહલત ફરમાયે, ઉનકી ઝયારતકે રોજ, યાને તા. ૨૯ શવ્વાલ સને ૧૩૨૨ હીજરીકે દીન, બ-હુઝુરે કાઝીયાને શેહર, વ ઉલમા, વ મશાયેખાં, વ ફુકરા, ઓર અકાબીરાંને શેહર. ઓર ખુલફા, વ ફુકરા, ઓર મુરીદાં, વ-ગયરા, કે રૂબરૂ, દરગાહે શરીફ હઝરત કિદ-વતુલ વાસેલીન, જુબ-દતુલ આરેફીન. વલીયે કામીલ સૈયદ બદરૂદ્દીન મોહસીન હબી-બુલ્લા રીદ્દાઇ રહ, મે. સૈયદ બદરૂદ્દીન મોહંમદ ફયઝુલ્લા રીદ્દાઇકો, સૈયદ ઝયનુલ આબેદીન રીદ્દાઇ મરહુમકે જાયે-નશીન બનાકર, દસ્તારે મશીખત સરપર બાંધે.

સૈયદ બદરૂદ્દીન રીફાઇકી શાદી, શેહરે સુરતમેં શેહર કાઝી મીર માઅસુમ-અલીખાન સાહેબકી, સાહેબ-ઝાદી મેહર-ન્હા બેગમકે સાથ હુઇ, ઉનકે બતનસે ચાર ફરઝંદ પયદા હુયે હેં. અવ્વલ સૈયદ હીસામુદીન હેં, ઉનકી વીલાદત તા. ૨૯ માહે ઝીહજ, સને ૧૩૨૩ હીજરીમેં બંબઇમેં હુઇ. દુસરે સૈયદ ઝયનુલ આબેદીન હેં, વીલાદત ઉનકી તા. ૨૭ શવ્વાલ સને ૧૩૨૫ હીજરીમેં બંબઇમેં હુઇ. તીસરે સૈયદ રઝીઉદ્દીન હેં. ઉનકી વીલાદત તા. ૧૨ માહે રજબ સને ૧૩૨૮ હીજરીમેં બડોદેમેં હુઇ. ઓર ચૌથે ફરઝંદ સૈયદ ફકરૂદ્દીન હેં. ઉનકી વીલાદત તા. ૧૭ રજબ સને ૧૩૩૦ હીજરીમેં બડોદેમેં હુઇ. ખુદા ઇન સાહેબોંકો સલામત રખ્ખે. આમીન. સુમ્મા આમીન.

મવલાના સૈયદ બદરૂદ્દીન મોહંમદ ફયઝુલ્લા રીફાઇ સાહેબને અપને સાહેબ-ઝાદે સૈયદ હિસામુદ્દીન રીફાઇ, ઓર સૈયદ ઝયનુલ આબેદીન રીફાઇકો તા. ૨૯ માહે રબીઉલ અવ્વલ, સને ૧૩૩૯ હીજરીમેં બ-હુઝુરે મશાયેખાં, ઓર ઉલમા, ઓર ખુલફા, મુરીદાં, ઓર અકાબીરાં વ-ગયરા, કે શેહર બરોડેમેં ખાનકાહે રીફાઇયામેં, હઝરત મવલાના સૈયદ ફખરૂદ્દીન ઉર્ફે અમીર મીયાં રીફાઇ રહ, કે ઉર્સકે રોજ દસ્તારે ખીલાફત, ઓર મશીખત, સરપર બાંધકર ઇજાઝતે બયઅતે તરાયેકે સુફીયાયે ઉઝઝામ અતા ફરમાયે.

હઝરત મવલાના, વ મુરશીદોના, મોલવી હઝરત સૈયદ નુરદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ સાહેબ રહ, ઇલમે ઝાહીરી ઓર બાતીનીમેં આલીમે મુ-ત-બ્હ-હર થે, તીવાઝાત, ઓર મુજાહીદાત, આપકી ગાયત દરજે-કી થી. ક્શફો કરામાત, આપકે બેહદ હેં. આપને મુલકે કોકન, દક્ન, ગુજરાત વ-ગયરા, મુલકોંકી સયેર કી. ઓર હજારેં લોગોંકો આપસે ફયેઝ હાસીલ હુવા હે. આપકે ચેહ-રયે મુબારકસે જલ-વયે

અનવાર મુ–ત–જલ્લી થા. ઉલમા, ઓર મશાયેખીન, ઓર તાલેબીન અકસર બ–ગરઝે હસ્ત–ફાદયે સોહબત.આપકી મજલીસમેં શરીક હોતે થે. ઓર બકરા–અંદાઝ ફ્યુઝાતે ઝ.હીરી, ઓર બાતીની હર શખ્સ અપની ઇસ્તેઅ–દાદ મુજબ હાસીલ કરતા થા. આપ ફસીહુલ લીસાન વાએઝ થે. ઓર અકસર તસવ્વુફકે મઝામીન બયાન કરતે થે. આપકી વાઅઝકી મજલીસમેં હજારોં આદમી જમા હોતે થે. આપકે બયાન ઓર પંદમેં વોહ તાસીર થી, કે ઝાહીર–બીન અપને મસાયેલે લા–હલકા હલ પાતે થે. ઓર અહલે દીલોંકે બાતીન, તજલ્લાયે અનવારસે પુર નુર ઓર રૌશન હોતે થે. આપકે હજારોં મુરીદ, તાલીબ, ઓર ફુકરા, ઓર સદહા ખુલફા હેં. દુર દુર મુલકોંસે તાલેબીન, ફયેઝ હાસીલ કરનેકે લીયે, આપકી ખીદમત શરીફમેં હાઝીર હોકર, આપસે બયઅત કરતે થે. ઓર અપની મુરાદોંકો પહોંચતે થે. આપ નીહાયત ખલીક, ઓર ખુશ–તબેઅ, ઓર મેહમાન નવાઝીમેં મશહુર ઓર માઅરૂફ થે.

આપને ચંદ કિતાબેં તસનીફ કી હેં. ઉનમેંસે ચંદ કિતાબેં છપ–ગઇ હેં, ઓર ચંદ કિતાબેં હનુઝ છપી નહીં હેં. આપકી તસનીફ શુદા કિતાબોં–મેંસે "તોહ–ફયે રીફાઇયા." 'રાતીબે રીફાઇયા." "તરીકે શરીઅત." વ–ગયરા હેં,

આપ આલા દરજેકે શાએરે શીરીં સુખન થે. આપકા કોઇ દીવાન હનુઝ છપા નહીં હે. લેકીન ચંદ ગઝલેં વ–ગયરા, કલામ જમા હેં. ઉનમેંસે બાઝે છપ ચુકે હેં, આપકા કલામ અયસા શીરીં ઓર પુર તાસીર હે, કે જીસ મજલીસમેં પઢહા જાતા હે, વહાં આલમે હયરતકા સમા બંધ જાતા હે. ઓર માશા–અલ્લાહકા

બુલંદ હોતા હે. આપકે કલામ-મેંસે ચંદ ગઝલેં, ઇસ રીસાલેકી આખીરમેં દરજ કરદી હેં. ઉસસે માઅલુમ હોગા, કે આપકે કલામસે તવહીદ ટપક રહી હે. આપ સુલુક ઓર નાઅતીયા કલામ મોઝું કરતે થે. ઓર આપકી તબીયત રવાં હોનેકે સબબ, કલામકી બંદીશ, ઉમદા, ઓર મઝામીન પુર મગઝ હોતે થે. ઓર અવ્વામમેં આપકે કલામ મશહુર હેં. આપને શાએરીકા ફન, આપકે મામુ સાહેબ સૈયદ અહમદ બીન સૈયદ અબ્બાસ અલી કાદરી, બગદાદીસે હાસીલ કીયા થા.

આપ ઉસ ઝમાનેકે કુતબુલ-વક્ત થે, ઓર આપકી તવજ્જો ખાસ, જીમપર હોતી થી, વોહ વલીયે કામીલ બન જાતા થા. બહોતસે લોગ આપકી તવજ્જો ખાસ, ઓર ફયઝે સોહબતસે ઇસ દરજેકો પહોંચ ચુકે હેં. જીસકા ઇઝહાર કરના મુનાસીબ નહીં હે. ઓર જીસકી કીસમત ખુદાયે તઆલાને બુલંદ કી હે, વોહી ઇસ નેઅમતે ઉઝમાકો પાતા હે. આપકે તાવીઝાત, ઓર નુકુશમેં વોહ તાસીર, અલ્લાહ પાકને દી થી, કે જીસ મરઝકે વાસતે દીયે જાતે થે. વોહ બીમારી, ઓર બલીયાત વ-ગયરા, દુર હોતી થી.

આપ અકસર સફરમેં રેહતે થે. ઓર સફરસે વાપીસ આકર શેહરે સુરત, યા બરોડેમેં તશરીફ રખતે થે. લેકીન આપ સુરતસે બડોદેમેં રેહના ઝયાદા પસંદ કરતે થે, ચુંકે વહાંકી આબો, હવા આપકો ઝયાદા મોવાફીક આતી થી.

આપ ખુશ નવીશ થે ઓર આપકા ખત ફારસી, ઓર અરબી ઉમદા. ઓર કાબીલે તાઅરીફ હે. બલકે આપને જો તુગરે અરબી ખતમેં લીખ્ખે હેં, વયસે બહોત કમ નઝર આતે હેં, ગરઝ યે,કે આપ હરએક ફનમેં યકતાયે ઝમાના થે. આપ ફારસી, ઓર અરબી

ઝબાનમેં અયસી ઉમદા ગુફતગુ કરતે થે, કે કોઇ શખ્સ યે તમીઝ નહીં કરે, કે આપ હીંદી હેં, બલકે આપ અજમી યા અરબી હેં, અયસા ખ્યાલ કરતે થે, આપકી તાઅરીફ કહાં તક બ્યાન કી-જાયે. ખુદાવંદે કરીમ, આપકી મઝારે મુબારકકો અપને ફઝલો કરમ, ઓર અપની રહમતસે પુર નુર કરે, ઓર આપકા ફયેઝ હમેશા જારી રહે. આમીન, આમીન, યા રબ્બુલ આલ-મીન,

હઝરત મવલાના વ મુરશીદોના મોલવી, પીર સૈયદ નુરૂદ્દીન સયફુલ્લા રીફાઇ રહ. સાહેબ શેહર બરોડેમેં, સને ૧૩૩૫ હીજરીમેં તા૦ ૩ માહે રબીઉલ અવ્વલ બ-રોજે જુમઆ, બર વક્ત નમાઝે જુમઆકે ઇસ દારે ફાનીસે રેહલત ફરમાયે, "કાલુ ઇન્ના લિલ્લાહે વ-ઇન્ના ઇલય-હે રાજે ઉન." આપકી વફાત અપને મકાને ખાસમેં હુઇ, ઓર ઉસી રોજ શબકો ગ્યારા બજે આપકો મદફુન કીયે ગયે. આપકા જનાઝા મકાનસે જીસ વકત બાહેર નીકાલા ગયા, તો અહલે ઇસલામકા ઇતના ઇઝદીહામ કસીર થા, કે જનાઝેકો કંધા દેનાભી બહોત લોગોંકો નસીબ ન-હુવા. આપકા જનાઝા ઇઝદીહામે કસીરકે સાથ લેહરી-પુરા દરવાઝેકી ×બીચકી કમાનમેંસે જામેઅ મસજીદમેં લે-ગયે. ઓર વહાં આપકે જનાઝેકી નમાઝ પઢી ગઇ. ઓર બાદ દુઆએ મગફેરત ઓર ફાતેહાકે, જનાઝા વાપીસ ખાનકાહે રીફાઇ-યામેં લાયા ગયા. ઓર આપકી લાશે અતહરકો, હઝરત કિદ-વતુલ

× શેહર બરોડેમેં લહેરી-પુરેકી કોઇભી કમાન-મેસે કીસીકા જનાઝા લે-જાનેકી સરકારી મુમાનેઅત હે. લેકીન બ-ફઝલે રબ આપકે જનાઝેકો કીસીને રોકા નહીં. યેભી એક કરામત હે.

વાસેલીન ઝુબ્દતુલ આરેફીન, પીર સૈયદ રૂકનોદ્દીન ઉર્ફે અમીર મીયાં રીફાઇ ર૯, કી મઝારે મુબારકકે બાઝુમેં મદફુન કીયે ગયે.

આપકે વિસાલકી ખબર શેહરમેં હોનેસે આખીરી દીદાર કરનેકે લીયે, ઓર અયસે બુઝુર્ગ, વલીયે કામીલ ઓર કુતબે વકતકે જનાઝેકો કંધા દેકર. સવાબ હાસીલ કરનેકી નિયતસે, ઓર નમાઝે જનાઝા પઢનેસે, અપની નજાતકા બાએસ જાનકર, હજારોં મોઅતેકદીન, જમા હુવે થે, ઓર અયસે ખુદા–રસીદા, ઓર મુરશીદે કામીલકા ઇસ જહાંસે ઇંતેકાલ હોનેસે નિહાયત અફસોસ કરતે થે. આપકી રેહલતકી ખબર અખબારો–મેંભી છપી થી આપકી વફાતકી ખબર શેહરે સુરત, બંબઇ, પટન, બીલ્લીમોરા, બલસાડ, વ–ગયરા બહોત શેહરોમેં બ–જરીયે તાર દી–ગઇ થી. ઇસલીયે ઉન શેહરોં–સેભી બહોત મુરીદ વ–ગયરા, બરોડેમેં હાઝીર હુયે થે. ઓર જહાં જહાં આપકે મુરીદ હેં, વહાં–પર આપકી ઝીયારતકી ફાતેહા દીલવા કર નિયાઝ ખીલાઇ ગઇ થી.

આપકી વફાતકે દુસરે રોજ, યાને હફતેકે રોજ શેહર બરોડાકે મુસલમાન અકાબીરોંને આપકે ગમમેં કામ ધંધા બંધ કરનેકે લીયે, તમામ શેહરમેં એલાન કીયા, ઓર તમામ મુસલમાન દુકાન–દારોંને અપની દુકાનેં બંધ કી, ઓર શેહરમેં જીતની ઘોડેકી ભાડુતી ગાડીયાં થીં, વોહ તમામ હીંદુ મુસલમાનોંને ઉસરોજ ફીરાનેકા મૌકુફ કીયા થા. અયસા ઇ-તેફાક આજ તક કીસી મુસલમાનકે લીયે બરોડેમેં નહીં હુવા થા.

આપકા સંદલ બડી-ધામધુમસે મએ નશાનોંકે શેહરમેં ઇઝ-દીહામે કસીરકે સાથ ફીરાકર દરગાહ શરીફ પર ચડાયા જાતા હે. ઓર આપકે ઉર્સ શરીફ પર, શેહરકે મુસલમાન, ઓર હીંદુ કસરતસે

જમા હોતે હેં. ઓર બહોત દુરદુરસે લોગ ઉર્સ શરીફકે મોકે–પર હાઝીર રેહતે હેં. ચુંકે આપ ઝીંદગીમેં ઝીંદા વલી મશહુર હો–ચુકે થે. ઓર બહોત કરામતેં આપકી હયાતીમેં ઝુહુરમેં આ–ચુકી થીં, ઓર બાદ વફાતકેભી સદહા કરામતેં ઝાહીર હુઇ હેં. ઓર હજારોં આદમી અપની મુરાદોંકો પા–ચુકે હેં, ઓર દરગાહ શરીફપર હમેશા ફયેઝ હાસીલ કરનેકે લીયે આયા કરતે હેં, ઓર અપની મુરાદોંસે માલામાલ હોતે હેં.

અશઆર.

વલીયે નામ–વર કુતબે ઝમાં હેં પીર નુરૂદ્દીન,
મોઇનો દસ્તગીરે બે–કસાં હેં પીર નુરૂદ્દીન.
કરામતકા હે જીનકી ચાર સુ આફાકમેં ચરચા,
હમારે પીર વોહ આલી–નશાં હેં પીર નુરૂદ્દીન.

કિતઆતે તારીખે વિસાલે, આરીફે બા–કમાલ, પીરે હક આગાહ, હઝરત મવલાના મોલવી સૈયદ નુરૂદ્દીન સજ્જાદા નશીને ખાનદાને રીફાઇયા બરોડા રહ.

અઝ નતીજયે તબએ–રસા, મુનશી ગુલામે ખાજા, તખલ્લુસ અદબ.

ઉઠે જાતે હેં જહાંસે સાહેબે ફયઝો કમાલ,
હો–રહા હે આહ કયા અંધેર ઝેરે આસમાં,
જીનકે દમસે થી ઝીયાએ માઅરેફત ફયલી હુઇ,
હો–રહે હેં વોહ બુઝુર્ગ અપની નિગાહોંસે નીહાં,
કયું ન દીલ હો મુઝ–તરીબ આંખે હમારી અશ્ક–બાર,
ફુરતે ગમસે કયું ન–આયે લબપે ફર્યાદો ફુગાં.

થે જો નુરૂદ્દીન સયદુલ્લા રીફાઇ અહલે ફયેઝ,
સાહેબે સજાદા ફખરે દહેર ફખરે ખાનદાં.
સૈયદે આલી મરાતીબ મુરશીદે-વાલા મુકામ,
રહબરે રાહે તરીકત હાદીયે પીરો જવાં.
માહે મૌલુદુન-નબીકી તીસરી તારીખકો,
જુમઆકે દીન હો-ગયે વોહ વાસીલે રબ્બે જહાં.
કયું ન દુન્યા અહલે દુન્યાકી નઝરમેં હો સીયાહ,
છુપ-ગયા ઝેરે ઝમીં એક આફતાબે ઝુ-ફીશાં.
હો-રહે હેં તાલીબાંને ફયેઝ સારે દર્દ મંદ,
ચશ્મે તરસે સબકી નેહરે અશ્કે હસરત હે રવાં.
કયસે તસકીં હો મુરીદાંને અકીદત-મંદકો,
અપને પીરે બા-સફાકો ગમ-ઝદા પાયેં કહાં.
કબ્રે હઝરત પર હે બારીશ રહમતે માઅબુદકી,
જાન દેકર વસ્લે જાનાંસે હુયે હેં શાદમાં,
અય અદબ તહરીર કર દો મીસ્રયે સાલેવિસાલ,
હો-ગયે રૌનક ફિઝાયે ખુલ્દે મમદુહે ઝમાં.
સને, ૧૩૩૫ હીજરી.

અયઝન.

હુઇ હે પીર નુરૂદ્દીનકી રેહલત,
ફલક યે જાં ગુસીલ ઓર ગમ હે જાન કાહ.
જો થા ચાંદ આસમાને માઅરેફતકા,
નઝરસે અપની પોશીદા હે વોહ માહ.
અદબને મીસ્રયે તારીખ લીખખા,
હુવા હે ગુલ ચિરાગે બે-બદલ આહ.
સને ૧૩૩૫ હીજરી.

અયઝન.

સૈયદે નેક સીયર પીરે ઝમન નુરૂદ્દીન,
જો થે અરબાબે તરીકતમેં જલીલો મુમતાઝ.
આલ બસે બીસ્તો નહુમ માહે ડીસંબરકો વોહ,
અઝમે તર ખાકે બશર ગમસે હેં કુલ અહલે ન્યાઝ.
બીસ્તયે સાલે મસીહી યે અદબ તુમ કેહદો,
નેઅમતે કુરબે ખુદા પા-ગયે વોહ વાકીફે રાઝ.
સને ૧૯૧૬ ઇસ્વી.

અયઝન.

યું રેહલત કર્દ નુરૂદ્દીન અઝ રીફાઇયા,
હમેશા બર રૂવા-નશ રહમતે રબ્બે જીનાં.
મુનીર અઝ હાતીફે ગયબી પયે સાલસ નીદા આમદ,
તુફૈલે સરવરે આલમ મુકામે ઉ જીનાં બાશદ.
સને ૧૩૩૫ હીજરી.

(યે કિતઆ આપકે રૌઝયે મુબારક પર, સંગે મરમરકી તખ્તીમેં મંકતુબ હે. ઓર વોહ તખ્તી આપકે ખલીફા સફદર અલી શાહ સાકીને સુરતને અપને તરફસે લગાઇ હે.

ગઝલ.

જમાલે પાકે રૂખે મુસતફા નઝર આયા,
ખુદાકે નુરમેં નુરે ખુદા નઝર આયા,
ફરોગે લમ-અયે શમશુદ-દુહા નઝર આયા,
ઝીયાયે ચેહ-રયે બદરૂદ દુજા નઝર આયા.
મેહબુબકે બીલ-અતે તૌહીદ બનકે રહ-બરે મુતલક,

બ–શાને શકલે અરબ રબ–નુમા નઝર આયા,
જો દેખા ચશ્મે હકીકતસે બચઅતે હક્કા,
હમારે દસ્તપે હ તે ખુદા નઝર આયા.
હે મુસ્તશીઝ જવાઝ ફયઝે મુરશીદે કામીલ,
હે ચશ્મે વા ઉસે કુલ કદ્‌આ નઝર આયા.
નહીં મુશાહીદા હે બુઝ તસવ્વુરે અવ્વલ,
જો તારા દેખા તો શમસુદ–દુહા નઝર આયા.
ચેહી હે કાય–દયે મુસ્તકીમ વ રાહે વુસુલ,
ઉસીસે દેખે હરએક અવલીયા નઝર આયા.
વોહ કામયાબ હુવા રમઝે મન રઆનીસે,
કે જીસકો ચેહ–રયે વહદત–નુમા નઝર આયા.
ઉસીકા પરતવે અનવાર પુર ઝીયા અય નુર,
હરએક જરરાસે જલવા ફીઝા નઝર આયા.

ગઝલે—નુર.

નુમાયાં હે તુમહારા જલવયે અનવાર ઇનસાંમેં,
જીગરમેં સીનેમેં પેહલુમેં દીલમેં જીસ્મમેં જામેં,
તુમ્હારે નાખુને પાકા કહાં હે હુસ્ન ખુબાંમેં,
મલકમેં હુરમેં ગીલમામેં ઔર જીન્નો ઇનસાંમેં,
તુમ્હારે હુસ્નકા ચરચા હે શાહા ચારસુ હર દમ,
અરબમેં હીંદમેં ઔર રૂમમેં અકલીમે ઇરાંમેં,
ઝીયા રબ હે મીસાલે રૂયે અહમદ બલકે યક શમ્મા,
સીતારોંમેં સવાબેતમેં કમરમેં મેહરે દરખશાંમેં,
પડે ફીરતે હેં શયદા આપકે હર સેહરાં સર ગરદાં,
ચમનમેં શેહરમેં કોહસારમેં દશ્તો બીયાબાંમેં,

ન ઠેરૂંગા મોયસ્સર ગર નહો પા–બોસીયે હઝરત,
જીનાંમેં ખુલ્દમેં ફીરદોસમેં ગુલઝારે રીઝવાંમેં,
દુરે દદાંને હઝરતકી કહાંસે આબો તાબ આવે,
ગોહરમેં લાલમેં યાકુતમેં હીરેમેં મીરજાંમેં,
ન ઠેહરે એક લેહઝા જો તેરે રૌઝેકા દેખ આવે,
હવેલીમેં મકાનોંમેં મેહલમેં કસરો અયવાંમેં,
ખલાહી હીરજો જાં હો નામે અહમદ તા રહું ખુર્રમ,
જહાંમેં કબ્રમેં ફીરદોસમેં મેહશરકે મયદાંમેં,
ઉસીકે નુરકા અય નુર યે હે અકસ હર શયમેં,
ઝમીમેં ચર્ખમેં ખુરશીદમેં ઓર માહે તાબાંમેં,

ગઝલ.

તેરા જલવા હે નઝરોંમેં સમાયા,
જીધર દેખા નઝર તુહી તુ આયા,
મીટાયા હસ્તીયે મો–હુમ અપની,
ફના હોકર બકાકા લુત્ફ પાયા.
તસદ–દુક તુઝપે જાન અય મેરે રહબર,
મુઝે મતલુબસે તુને મીલાયા.
સર–સીમા થા હર સુ જીસ્તજુ–મેં,
બ–બીજલત કલ્મને મુઝદા સુનાયા,
નબીકો જીસને દેખા રબકો દેખા,
તજલ્લાયે અહદ અહમદમેં પાયા.
વોહી હે કસરે તનમેં જલવા–આરા,
નુકશા અગ્યારકા મુતલક મીટાયા,

છુપે થે લાખ પરદેમેં જો સાહેબ
નીગાહે શૌકને લેકીન દીખાયા.
તલત-તુઝસે મેરે પીરે મુગાંને,
પ્યાલા સીરરે વહ-દતકા પીલાયા,
વુફુરે ઇશ્કે અહમદને સરાસર,
મુઝે મસ્તાના વ શયદા બનાયા.
મુનવ્વર નુર હે અય નુર હર સુ,
ઉસીકા નુર હે સબમેં સમાયા.

ગઝલે નુર.

બા-દયે તવહીદસે એક દમમેં મસ્તાં હો-ગયે,
જોકે દીલસે ખાદીમાંને અહલે ઇરફાં હો-ગયે.
નહનો અક-રબરો પતા લગતા હે સાહેબ આપકા,
લા-મકાંસે ઇસ મકાં તક આકે પીન્હાં હો-ગયે.
ગો-શયે દીલમેં સુકુનત આપને કી ઇખત્યાર,
ઓર આશીક ઢુંડને લાખો પરેશાં હો-ગયે,
મરમીટે મરનેસે પેહલે ઇસ્કકી શમશીરસે,
જી ઉઠે ઓર વાસીલે દરગાહે સુબહાં હો-ગયે.
દેખતે હેં નુરે વહદત બઝમે કસરતમેં યકીં,
હમપે અય સાહેબ અયાં ઇસરારે પીનહાં હો-ગયે.
બઝમ-ગાહે કુદસ હે યે દીલ હમારા બીલ-યકીં,
જમા ઇસમેં રહો રહમત નુરે યઝદાં હો-ગયે.
પાયે હમ મઝમું અના મીન નુરે હકકા જીસ ઘડી,
પરતવે અનવાર હર શયસે નુમાયાં હો-ગયે.

ગઝલે-નુર

કોન હે ઇશ્કે ઇલાહીસે જો રંજુર નહીં,
ચશ્મ ગીરીયાં નહીં ઓર શીશયે દીલ ચુર નહીં,
સર નહીં નશ્શયે ઉલફતસે જો મખમુર નહીં.
દીલ નહીં જોકે તેરે ઇશ્કસે માઅમુર નહીં,
નહતો અક-રખસે હુવા રાઝ ખફીકા ઝાહીર.
આપ નઝદીકહી મેરે હેં કહીં દુર નહીં,
લમ્યે હુસ્નસે હે નુર ફિઝા સબ આલમ,
કોન શયે હે જો તેરે નુરસે પુર નુર નહીં.
નહીં ઉતરે હે ખુમાર અઝ સરે મસ્તાને અલસ્ત,
જાએ તૌહીદ હે યે બા-દયે અંગુર નહીં.
હીરઝે જાં હે મેરે દીલ-દારકા ઇસ્મે આઝમ,
લોહે દીલ-પર બ-જુઝ ઇસ જીકે મસ્તુર નહીં.
જોશે વહ-દતમેં શબો રોજ બીયા-બાં ભટકા,
તેરે ઉશ્શાકકો ખૌફે શબે દીજુર નહીં.
હુરો ગીલમાનો જીનાંકી નહીં ખ્વાહીશ વાએઝ.
તાલીબે યાર હેં હમકો ત-લ-બે હુર નહીં,
રોજો શબ કામ હે અય નુર મુઝે દીદસે બસ.
મહવે નઝ્ઝારા હે યે દીદયે-દીલ કુર નહીં.

ગઝલે—નુર.

નશાં તેરા અય બે—નશાં દેખતે હેં,
હમ અપનેમેં તુજકો અયાં દેખતે હેં.
તજલ્લાયે અનવારે જાતો ઝાતે કદમ,
તુફેલે શહે અંબીયા—અાં દેખતે હેં.
જો કી બંદ આંખે તો દીલકી નઝરસે,
તજલ્લી હમ નુરે નિહાં દેખતે હેં.
મગર અહલે ગફલત કહાં દેખતે હેં,
સમા અરઝો અરશો ઉલા ઔર કુરસી,
હમ અપનેમેં સબ કુછ અયાં દેખતે હેં.
હુવા હમકો ફી અન—ફોસો—કુમસે ઝાહીર,
નશા બે—નશાંકા યહાં દેખતે હેં.
ભરા હે તેરે નુરહીસે દો—આલમ,
મકાંસે જો તા-લા—મકાં દેખતે હેં.

ગઝલે—નુર.

બ—ચશ્મે બાતીન નઝર જમા—કર જમાલે ખય—રૂલ વરાકો દેખો,
તો મન રઆનીકા રમ્ઝ પાઓ નબીકો દેખો ખુદાકો દેખો.
નઝર જમાના નહીં હે આસાં યે કામ મુશ્કીલ હે અય મોહીબ્બો,
અગર તલબ હે તો પેહલે જાકર જમાલે પીરે હુદાકો દેખો.
બનાકે મુરશીદકે નુરકે તઈં મિસાલે આઇના મહવ હોકર,

ઉસ આઇનેમેં જમાલે નુરે ખુદાકો દેખો ખુદાકો દેખો.
જમાલે મુરશીદમેં મહવ હોકર ખુદીકો અપની ફના કરો તબ,
ફનાકે અંદર ફના હો હાસીલ તો ફીર ફનામેં બકાકો દેખો.
ફનામેં અપની ખુદીકો જીસ-દમ ફના કરોગે તો ઉસકે આગે.
નહીં ફના હે મગર બકા હે બકામેં ઉસ માહ લીકાકો દેખો,

ગઝલે—નુર.

મક્‌તુ હો દીલસે જોકે રિસાલત મઆબકા,
જરરાભી હો તો રૂબા મીલે આફતાબકા,
હે રોજે હશ્ર હમકો સહારા જનાબકા,
મુતલક નહીં હે ખૌફ હિસાબો કિતાબકા.
બરતર હે સબસે શાન તુમ્હારી શહે ઉમમ,
ઝીના હે અર્શ આપકી આલી જનાબકા,
માહે અરબકે મેહરકો હે રૌશનીયે દીન,
જલ્વા હે માહતાબમેં ઉસ આફતાબકા,
ખાલો રૂખે નબીસે યે રૌશન હુવા મુઝે,
શબ માહતાબકી હે તો દીન આફતાબકા,
દસ્તે કરમસે સાકીયે કૌસર બેહીસ્તમેં,
સાગર પીલાઇંગે હમેં કૌસરકે આબકા.
મસ્તે મયે બ-લસ્ત મેં રોજે અઝલસે હું,
નશ્શા હે મુઝમેં હુબ્બે નબીકી શરાબકા,

પહોંચે શબે વિસાલ હબીબે ખુદા જહાં,
યારા મલક-કોભી ન-રહઃ હમ-રિકાબકા,
કયા રફઅચે શરફ હે રહુલ-અમીંબી એક,
દરબાં હે આસતાને રિસાલત મઆબકા,
વોહ કુર્બ શાહે દીંકો થા હાસીલ શબે વિસાલ,
થા દુર દરમીયાંસે પરદા નિકાબકા.
ખુલવાઈયે શિતાબ મદીનેમેં હિંદસે,
બઢતા ચલા હે હાલ મેરે ઇઝતિરાબકા.
મુશતાકે દીદ આંખેં હેં દીદાર હો નસીબ,
બહરે ખુદા ઉઠાઇયે પરદા નિકાબકા.
આબાદ દીલકો ઇશ્કે નબીસે તુ કર ખુદા,
માલીક ન-હોવે બુમ યે બયતે ખરાબકા.
હાસીલ હે સુર્ખ-રૂઇ ઉસે દો-જહાનમેં,
બંદા જો મદહે-ખાં હો રિસાલત મઆબકા.
ઇનકાર હોગા અહમદે મુખતારસે ઉસે,
મુનકીર જો હો ખુદાકા ઓર ઉસકી કિતાબકા.
મહશરમેં નુર ઉમ્મતે આસીકે વાસ્તે,
બસ હે વસીલા શાહે ચૌમુલ હિસાબકા.

તમામ શુદ.